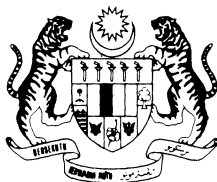

Jilid III
Bil. 59

Hari Selasa
1hb Disember, 1981

PENYATA RASMI PARLIMEN

PARLIAMENTARY DEBATES

DEWAN RAKYAT
HOUSE OF REPRESENTATIVES

PARLIMEN KELIMA
Fifth Parliament

PENGGAL KETIGA
Third Session

KANDUNGANNYA

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN
[Ruangan 7283]

USUL-USUL:

Waktu Mesyuarat dan Urusan yang dibebaskan daripada Peraturan Mesyuarat
[Ruangan 7318]

Anggaran Pembangunan, 1982

Jawantankuasa (Hari Keempatbelas)—

Maksud P. 46, P. 47 dan P. 48 [Ruangan 7319]

Maksud P. 49 [Ruangan 7325]

Maksud P. 52 hingga P. 58 [Ruangan 7383]

Maksud P. 59, P. 60 dan P. 61 [Ruangan 7353]

Maksud P. 62, [Ruangan 7403]

Maksud P. 63 [Ruangan 7403]

KANDUNGANNYA—(Samb.)

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan, 1982

Jawatankuasa (Hari Keempatbelas)—

Jadual:

Maksud B. 46, B. 47 dan B. 48 [Ruangan 7319]

Maksud B. 49 [Ruangan 7325]

Maksud B. 52 hingga B. 58 [Ruangan 7383]

Maksud B. 59, B. 60 dan B. 61 [Ruangan 7353]

Maksud B. 62, [Ruangan 7403]

Maksud B. 63 [Ruangan 7403]

MALAYSIA
DEWAN RAKYAT YANG KELIMA

Penyata Rasmi Parlimen

PENGGAL YANG KETIGA

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, TAN SRI DATO (DR) SYED NASIR BIN ISMAIL, P.M.N., S.P.M.J., S.S.I.J., S.I.M.P., D.P.M.P., P.I.S., B.S.I.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Pertahanan, DATO' SERI DR MAHATHIR BIN MOHAMAD, S.S.D.K., S.P.M.J., S.P.M.S., S.S.A.P., D.P., D.U.P.N. (Kubang Pasu).

„ Timbalan Perdana Menteri dan Hal Ehwal Dalam Negeri, DATO' MUSA HITAM, S.P.M.J., S.S.I.J. (Labis).

„ Menteri Pengangkutan, DATO' LEE SAN CHOON, S.P.M.J., S.S.I.J., K.M.N. (Segamat).

„ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, TAN SRI ONG KEE HUI, P.M.N., P.N.B.S., P.G.D.K. (Bandar Kuching).

„ Menteri Luar Negeri, TAN SRI HAJI MUHAMMAD GHAZALI BIN SHAFIE, P.M.N., S.S.A.P., S.I.M.P., S.P.D.K. (Lipis).

„ Menteri Kebajikan Am, DATIN PADUKA HAJAH AISHAH BINTI HAJI ABDUL GHANI, D.P.M.S., J.M.N. (Kuala Langat).

„ Menteri Perdagangan dan Perindustrian, Y.M. TENGKU DATO' AHMAD RITHAUDDEEN AL-HAJ BIN TENGKU ISMAIL, S.P.M.P., P.M.K. (Kota Bahru).

„ Menteri Kewangan, Y.M. TENGKU TAN SRI RAZALEIGH HAMZAH, D.K., S.P.M.K., P.S.M., S.S.A.P. (Ulu Kelantan).

„ Menteri Kesihatan, TAN SRI CHONG HON NYAN, P.S.M., J.M.N., (Batu Berendam).

„ Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, DATO' SERI SHARIFF AHMAD, S.S.A.P., D.S.A.P., D.I.M.P., J.M.N. (Jerantut).

„ Menteri Penerangan, DATO' MOHAMED BIN RAHMAT, S.P.M.J., S.S.I.J., D.P.M.J., P.N.B.S., K.M.N. (Pulai).

„ Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, DATO' RICHARD HO UNG HUN, D.P.M.P. (Lumut).

„ Menteri Perusahaan Utama, DATO' PAUL LEONG KHEE SEONG, D.P.C.M. (Taiping).

„ Menteri Pertanian, DATO' ABDUL MANAN BIN OTHMAN, D.P.M.T., P.P.T. (Kuala Terengganu).

Yang Berhormat Menteri Tenaga Telekom dan Pos, DATUK LEO MOGGIE ANAK IROK, P.N.B.S. (Kanowit).

- „ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, DATO' DR NEO YEE PAN, S.P.M.J., D.P.M.J. (Muar).
- „ Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam, DATO' S. SAMY VELLU, S.P.M.J., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungei Siput).
- „ Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATO' MOKHTAR BIN HAJI HASHIM, D.S.N.S. (Tampin).
- „ Menteri Perusahaan Awam, DATIN PADUKA RAFIDAH AZIZ, D.P.M.S., A.M.N. (Selayang).
- „ Menteri Pelajaran, DATUK DR SULAIMAN BIN HAJI DAUD, P.N.B.S., J.B.S. (Santubong).
- „ Menteri Wilayah Persekutuan, DATUK PENGIRAN OTHMAN BIN PENGIRAN HAJI RAUF, P.G.D.K., A.D.K. (Kimanis).
- „ Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar, TUAN SANUSI BIN JUNID, S.M.K. (Jerlun-Langkawi).
- „ Menteri Tak Berpotfolio, DATUK' ABDULLAH BIN HAJI AHMAD BADAWI, D.M.P.N., K.M.N., D.J.N. (Kepala Batas).
- „ Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua, DATO' MANSOR BIN OTHMAN, K.M.N., P.J.K. (Kuala Pilah).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' SERI HAJI KAMARUDDIN BIN HAJI MOHD. ISA, S.P.M.P., K.M.N., J.P. (Larut).
- „ Timbalan Menteri Pelajaran, DATO' CHAN SIANG SUN, D.I.M.P., J.S.M., A.M.N., P.J.K., J.P. (Bentong).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DR GOH CHENG TEIK (Nibong Tebal).
- „ Timbalan Menteri Pertanian, TUAN EDMUND LANGGU ANAK SAGA, P.B.S. (Saratok).
- „ Timbalan Menteri Kesihatan, DATO' K. PATHMANABAN, D.S.N.S., K.M.N. (Telok Kemang).
- „ Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' LEW SIP HON, D.P.M.S., J.M.N. (Shah Alam).
- „ Timbalan Menteri Penerangan, DR LING LIONG SIK (Mata Kuching).
- „ Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, DATO' HAJI ZAKARIA BIN HAJI ABDUL RAHMAN, D.P.M.T., K.M.N., S.M.T., P.J.K. (Besut).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' ABDULLAH BIN ABDUL RAHMAN, D.P.M.T., K.M.N. (Ulu Nerus).
- „ Timbalan Menteri Kewangan, DATO' MAK HON KAM, D.P.M.P., J.M.N. (Tanjong Malim).

- Yang Berhormat Timbalan Menteri Kewangan, DATO' MOHD. NAJIB BIN TUN HAJI ABDUL RAZAK, O.K.I.S., D.S.A.P. (Pekan).
- „ Timbalan Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam, DATO' DR NIK HUSSEIN BIN ABDUL RAHMAN, D.P.M.K., K.M.N. (Kuala Krai).
- „ Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATUK CLARENCE E. MANSUL, P.G.D.K. (Penampang).
- „ Timbalan Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATO' CHIN HONG NGIAN, D.S.I.J. (Renggam).
- „ Timbalan Menteri Penerangan, DATO' HAJI EMBONG BIN YAHYA, D.P.M.J., D.S.I.J., A.M.N., P.I.S. (Ledang).
- „ Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' SHAHRIR BIN ABDUL SAMAD, D.P.M.J., P.I.S. (Johor Bahru).
- „ Timbalan Menteri Pengangkutan, DATO' ABU HASSAN BIN HAJI OMAR, D.P.M.S., S.M.S., S.M.T., P.I.S. (Kuala Selangor).
- „ Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, TUAN WILLIAM LYE CHEE HIEN, A.S.D.K. (Gaya).
- „ Timbalan Menteri Pelajaran, DATO' HAJI MOHAMED SUHAIMI BIN DATO HAJI KAMARUDDIN, D.P.M.S., A.M.N., S.M.S. (Sepang).
- „ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, DATO' ABDUL JALAL BIN HAJI ABU BAKAR, D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Batu Pahat).
- „ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, TUAN BUJANG BIN HAJI ULIS (Simunjan).
- „ Timbalan Menteri Wilayah Persekutuan, TUAN IDRIS BIN ABDUL RAUF, P.C.M., A.M.P., A.M.N. (Parit Buntar).
- „ Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, TUAN ABDUL RAHIM BIN DATUK THAMBY CHIK, A.M.N., P.J.K. (Alor Gajah).
- „ Timbalan Menteri Pertahanan, ABANG ABU BAKAR BIN DATU BANDAR ABANG HAJI MUSTAFA (Paloh).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan, TUAN LUHAT WAN (Baram).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebajikan Am, TUAN JAWAN ANAK EMPALING, K.M.N., (Rajang).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, TUAN MOHD. KASSIM BIN AHMED (Machang).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, DATIN PADUKA CHOW POH KHENG *alias* Rosemary Chong, D.P.M.S., S.M.S. (Ulu Langat).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan, TUAN V. GOVINDARAJ, A.M.N., P.J.K. (Pelabuhan Kelang).

- Yang Berhomat Setiausaha Parlimen Kementerian Perusahaan Awam, TUAN
HUSSEIN BIN MAHMUD (Tanah Merah).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kemajuan Tanah dan
Kemajuan Wilayah, PUAN SHARIFAH DORAH BINTI SYED MOHD.,
A.M.N., B.S.I., P.I.S. (Semerah).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Luar Negeri, TUAN
MAHYUDDIN BIN HAJI MOHAMED YASSIN, P.I.S., S.M.J. (Pagoh).
- „ TUAN ABBAH BIN MENGIMBAL *alias* George Abbah (Bandau).
- „ TUAN ABDUL GHAFAR BIN BABA (Jasin).
- „ TUAN ABDUL GHANI BIN MISBAH, P.P.N., B.S.K.,
(Kinabatangan).
- „ TUAN ABDUL KADIR BIN HAJI SHEIKH FADZIR (Kulim-Bandar
Bahru).
- „ TAN SRI DATO HAJI ABDUL KADIR BIN YUSOF, P.M.N., S.P.D.K.,
S.P.M.J., S.S.I.J. (Tenggaroh).
- „ TUAN ABDUL RAHMAN BIN DAUD (Pasar Mas).
- „ TAN SRI DATO ABDUL SAMAD BIN IDRIS, D.P.M.J., J.M.N., P.J.K.
(Jelebu).
- „ TUAN ABDUL SHUKUR BIN HAJI SIRAJ, A.M.N. (Tanjong Karang).
- „ DATUK PATINGGI HAJI ABDUL TAIB BIN MAHMUD, D.P.D.A.,
S.P.M.J., P.G.D.K (Samarahan).
- „ DATUK HAJI ABU BAKAR BIN UMAR, D.S.K.D., S.D.K. (Kota
Setar).
- „ TUAN ALIAS BIN MD. ALI, P.J.K. (Ulu Trengganu).
- „ TUAN HAJI AMPONG BIN PUYON, A.S.D.K., A.D.K., J.P.U., J.P.
(Labuk Sugut).
- „ DATUK HAJI ASHKAR HASBOLLAH, P.G.D.K. (Marudu).
- „ TUAN AU HOW CHEONG, P.M.P. (Telok Anson).
- „ TUAN AWANG BIN JABAR, P.J.K. (Dungun).
- „ TUAN AZHARUL ABIDIN BIN HAJI ABDUL RAHIM, A.M.P. (Batang
Padang).
- „ TUAN CHAN TECK CHAN (Kota Melaka).
- „ TUAN CHAN KOK KIT *alias* Chan Kit (Sungai Besi).
- „ DR CHEN MAN HIN (Seremban).
- „ DATO MICHAEL CHEN WING SUM, D.P.M.S. (Ulu Selangor).
- „ TUAN CHAN HENG KAI (Batu Gajah).
- „ TUAN CHIENG TIONG KAI (Sarikei).
- „ TUAN RICHARD DAMPING ANAK LAKI (Serian).
- „ TUAN PETER PAUL DASON (Bukit Bendera).

Yang Berhormat TUAN V. DAVID (Damansara).

- „ TUAN EDWIN ESNEN UNANG (Mukah).
- „ DATUK EDWIN ANAK TANGKUN, P.N.B.S., P.B.S., A.B.S. (Batang Lupar).
- „ DATUK STEPHEN ROBERT EVANS, P.G.D.K., J.P. (Keningau).
- „ TUAN FUNG KET WING (Sandakan).
- „ DATO' SERI HAJI HAMZAH BIN DATUK HAJI ABU SAMAH, S.S.A.P., S.I.M.P., S.M.K., S.P.D.K. (Temerloh).
- „ DATUK HARIS BIN MOHD. SALLEH, S.P.D.K., S.P.M.J. (Ulu Padas).
- „ TUAN HAJI HASHIM BIN HAJI ENDUT, A.M.K. (Ulu Muda).
- „ TUAN HAJI HASHIM BIN HAJI GHAZALI, A.M.N. (Matang).
- „ TUAN HAJI HASSAN ADLI BIN HAJI ARSHAD, J.S.M. (Bagan Datoh).
- „ DATO DR HEE TIEN LAI, D.S.I.J., A.M.N., P.I.S., B.S.I., J.P. (Ayer Hitam).
- „ TUAN HIEW NYUK YING (Tawau).
- „ DATO HISHAMUDDIN BIN HAJI YAHAYA, S.A.P. (Maran).
- „ TUAN IBRAHIM BIN MUHAMMAD, P.B., P.P.M., P.P.N. (Rantau Panjang).
- „ TUAN HAJI IKHWAN BIN NASIR (Pontian).
- „ TUAN ISMAIL BIN ARSHAD, A.M.K. (Jerai).
- „ TUAN ISMAIL *alias* MANSOR BIN SAID, A.M.N. (Kemaman).
- „ TUAN JAMALUDDIN BIN HAJI SUHAIMI, A.M.N., P.J.K. (Sabak Bernam).
- „ TUAN KAMALUDDIN BIN MAAMOR (Hilir Perak).
- „ TUAN KARPAL SINGH (Jelutong).
- „ TUAN MARK KODING (Kinabalu).
- „ DATUK LEE BOON PENG, D.S.N.S., A.M.N., P.J.K., J.P. (Mantin).
- „ TUAN LEE KAW (Kluang).
- „ TUAN LEE LAM THYE (Kuala Lumpur Bandar).
- „ TUAN LIBEN ANAK KATO (Bentong).
- „ TUAN LIM CHO HOCK (Ipoh).
- „ TUAN LIM KIAM HOON *alias* LIM AH YING, A.M.K. (Padang Serai).
- „ TUAN LIM KIT SIANG (Petaling).
- „ DATUK LEONARD LINGGI ANAK JUGAH, P.N.B.S., J.B.S. (Kapit).

- Yang Berhormat TUAN MOHAMAD TAJOL ROSLI BIN MOHAMED GHAZALI, A.M.P. (Gerik).
- „ TUAN HAJI MOHAMED BIN HAJI ALI, K.M.N., A.M.N., P.B. (Nilam Puri).
- „ TUAN MOHAMED KHIR JOHARI (Kuala Muda).
- „ TUAN SRI DATUK HAJI MOHAMED SAID BIN KERUAK, P.M.N., S.P.D.K. (Kota Belud).
- „ TUAN HAJI MOHAMMAD TAUFECK BIN O.K.K. HAJI ASNEH, D.S.K., B.K., P.P.M. (Hilir Padas).
- „ TUAN MOHD. ALI BIN M. SHARIFF (Kuantan).
- „ TUAN MOHD. BAKRI BIN ABDUL RAIS, P.M.P., A.M.P. (Parit).
- „ TUAN HAJI MOHD. IDRIS BIN HAJI IBRAHIM, J.S.M. (Setapak).
- „ TUAN MOHD. NAKHAIE BIN HAJI AHMAD (Baling).
- „ TUAN HAJI MOHD. ZAIN BIN ABDULLAH, A.M.K. (Bachok).
- „ TUAN MUSTAFFA BIN MOHAMMAD (Sri Gading).
- „ TUAN JONATHAN NARWIN ANAK JINGGONG (Lubok Antu).
- „ TUAN HAJI NIK ABDUL AZIZ BIN NIK MAT, K.M.N., J.P. (Pengkalan Chepa).
- „ DATO NIK HASSAN BIN WAN ABDUL RAHMAN, S.P.M.T., P.N.B.S., P.S.D., K.M.N. (Kuala Nerus).
- „ DATUK JAMES PETER ONGKILI, D.I.M.P. (Tuaran).
- „ TUAN OO GIN SUN, A.M.K., S.D.K., J.P. (Alor Setar).
- „ TUAN PATRICK ANEK UREN (Mas Gading).
- „ TUAN P. PATTO (Menglembu).
- „ TUAN RACHA UMONG, P.B.S. (Bukit Mas).
- „ DATO' HAJI RAMLI BIN OMAR, D.P.M.P., K.M.N., P.M.P. (Bagan Serai).
- „ DATUK HAJI SAKARAN BIN DANDAI, S.P.D.K., J.P. (Silam).
- „ DATUK SENU BIN ABDUL RAHMAN, P.G.D.K. (Kuala Kedah).
- „ TUAN SEOW HUN KHIM (Bukit Mertajam).
- „ TUAN SHAARI BIN JUSOH, J.M.N., A.M.P., P.P.N., P.P.M. (Kangar).
- „ TUAN SHAMSURI BIN MD. SALLEH, A.M.N., P.K.T., J.P. (Balik Pulau).
- „ TUAN SIBAT MIYUT ANAK TAGONG (Ulu Rajang).
- „ TAN SRI DATO SYED AHMAD SHAHABUDDIN AL-HAJ, P.S.M., S.P.M.K., S.S.D.K., P.N.B.S., P.G.D.K., J.M.N., J.P. (Padang Terap).
- „ TUAN THOMAS SALANG SIDEN (Julau).
- „ TUAN SYED HASSAN BIN SYED MOHAMED, A.M.P., P.J.K. (Arau).

Yang Berhormat TUAN RAYMOND SZETU MEI THONG (Lambir).

„ TUAN TAN KOON SWAN, A.M.P., J.P. (Raub).

„ DR TAN TIONG HONG (Kepong).

„ TENGKU NOOR ASIAH BINTI TENGKU AHMAD, A.M.N., P.B.
(Tumpat).

„ TUAN TING CHEK MING (Bruas).

„ TUAN TING LING KIEW (Bintulu).

„ TUAN UMAR BIN HAJI ISMAIL, A.M.N., P.P.T. (Padang Rengas).

„ WAN MOHD. NAJIB BIN WAN MOHAMAD (Pasir Puteh).

„ WAN ZAINAB BINTI M.A. BAKAR, A.M.N., P.J.K. (Sungai Petani).

„ TUAN WONG HOONG KEAT (Tanjong).

„ DATUK DR WONG SOON KAI, P.N.B.S., P.B.S. (Sibu).

„ TUAN YANG CHOONG FU, J.P. (Kinta).

„ PUAN YONG FATIMAH BINTI MOHD. RAZALI, A.M.N., P.J.K. (Kuala
Kangsar).

„ DATUK STEPHEN YONG KUET TZE, P.N.B.S. (Padawan).

„ DATO HAJI YUSOF BIN MALIM KUNING *alias* ABDUL RAHMAN BIN
MOHD. JANI, D.P.M.J., P.I.S., B.S.I. (Panti).

„ TUAN HAJI ZABIDI BIN HAJI ALI, P.J.K. (Permatang Pauh).

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN

Setiausaha Dewan Rakyat: Datuk Azizul Rahman bin Abdul Aziz.

Timbalan Setiausaha: Haji Mohd. Salleh bin Abu Bakar.

Penolong Setiausaha: Ghazali bin Haji Abdul Hamid.

Penolong Setiausaha: Abdullah bin Abdul Wahab.

BAHAGIAN PENYATA RASMI PARLIMEN

Penyunting Kanan: Yahya Manap.

Penyunting: P. B. Menon.

Penyunting: Haji Osman bin Sidik.

Pemberita-pemberita:

N. Ramaswamy.

Louis Yeoh Sim Ngoh.

Abdul Rahman bin Haji Abu Samah.

Suhor bin Husin.

Amran bin Ahmad.

Mohd. Saleh bin Mohd. Yusof.

Margaret Chye Kim Lian.

Puan Kong Yooi Thong.

Juliah binti Awam.

Supiah binti Dewak.

Ismail bin Hassan.

Shamsiah binti Mohd. Yusof.

Kalsom bin Ghazali.

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Musa bin Alang Ahmad.

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Selasa, 1hb Disember, 1981

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang

DOA

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*)

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT
BAGI PERTANYAAN-
PERTANYAAN

HARGA DAN NILAI SAHAM

1. **Tuan Haji Nik Abdul Aziz bin Nik Mat** minta Menteri Perdagangan dan Perindustrian menyatakan apakah faktor dan punca sebenarnya yang menyebabkan merosotnya harga dan nilai saham di masa-masa yang akhir ini; adakah benar kenyataan Y.A.B. Perdana Menteri bahawa perkara ini berlaku akibat permainan jahat oleh pihak-pihak tertentu dengan memberi tafsiran pihak manakah yang dimaksudkan itu. Adakah kemerosotan nilai dan harga saham itu ikut melibatkan juga saham-saham ASN dan sama ada usaha jahat itu dilakukan untuk menjejaskan usaha pihak ASN.

Timbalan Menteri Kewangan (Dato' Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak): Tuan Yang di-Pertua, soalan daripada Ahli Yang Berhormat dari Kuala Kangsar yang sama tujuannya dengan soalan ini telahpun saya jawab pada 22hb Oktober 1981 yang baru lalu. Oleh yang demikian, saya tidak bercadang untuk mengulangi jawapan tersebut.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Haji Hashim bin Haji Endut.

(*Soalan No. 2 Y.B. Tuan Haji Hashim bin Haji Endut tidak hadir*) Yang Berhormat Datuk Edwin anak Tangkun.

Datuk Edwin anak Tangkun: Tuan Yang di-Pertua, soalan yang ketiga tetapi dalam baris empat untuk membetulkan "mengetahui" diganti dengan "mengatasi".

Tuan Yang di-Pertua: Baris empat, perkataan "mengetahui" digantikan dengan "mengatasi".

BUKU-BUKU TEKS KE SEKOLAH-
SEKOLAH DI SARAWAK

3. **Datuk Edwin anak Tangkun** minta Menteri Pelajaran menyatakan sebab-sebab sering berlaku kelewatan bagi menyampaikan buku-buku teks kepada murid-murid sekolah rendah di kawasan luar bandar di Sarawak, dan apa cara-cara untuk mengatasi kelewatan ini di masa yang akan datang.

Timbalan Menteri Pelajaran (Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin): Tuan Yang di-Pertua, mengikut maklumat yang diterima oleh Kementerian saya dari Jabatan Pelajaran Sarawak pembekalan dan pengedaran buku-buku teks ke sekolah-sekolah di seluruh negeri Sarawak telah bertambah baik tahun ini. Namun begitu, kelewatan pengedaran buku-buku teks memang masih berlaku di tempat-tempat yang terpencil sahaja seperti di kawasan Baram dan Belaga. Adalah dimaklumkan bahawa bagi kawasan pendalaman seperti ini masalah-masalah perhubungan dan pengangkutan sentiasa wujud dan keadaan ini menjadi lebih rumit lagi apabila kebanyakan sekolah ini terletak

bertaburan di seluruh kawasan tersebut. Untuk sampai ke setengah-setengah sekolah tertentu ianya mengambil masa berminggu-minggu sama ada melalui sungai atau berjalan kaki. Biasanya buku-buku teks adalah disampaikan melalui perkhidmatan helikopter. Cara ini juga menyulitkan kerana kadang-kadang perkhidmatan ini sukar didapati dan sukar untuk menguruskannya.

Seperti Ahli Yang Berhormat sedia maklum, Tuan Yang di-Pertua, hampir semua buku teks sekolah rendah di negeri Sarawak adalah diedarkan oleh agen, tunggal Dewan Bahasa dan Pustaka dan oleh itu Kementerian dapat mengesan dengan mudahnya jika ada berlaku kelewatan pembekalan pengedaran buku-buku teks dan tindakan-tindakan yang wajar juga dapat diambil untuk mengatasi masalah tersebut.

Sukacita dimaklumkan juga bahawa Kementerian saya sentiasa memberi keutamaan kepada buku-buku teks untuk kegunaan sekolah-sekolah di negeri Sarawak dan Kementerian saya telah mengarahkan Dewan Bahasa dan Pustaka supaya menghantarkan buku-buku teksnya ke Sarawak terlebih dahulu sebelum berbuat demikian untuk sekolah-sekolah di Semenanjung Malaysia.

Bagi buku-buku teks untuk kegunaan sekolah-sekolah tahun 1982 Dewan Bahasa dan Pustaka telah menghantarkan buku-buku teksnya ke negeri Sarawak mulai bulan Julai tahun ini manakala pembekalan buku-buku ke sekolah-sekolah di Semenanjung Malaysia hanya dilakukan mulai bulan September 1981.

Adalah diharapkan bahawa mulai tahun 1982 sekolah-sekolah di kawasan pendalaman di Sarawak tidak akan menghadapi lagi masalah kelewatan pembekalan buku-buku teks.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Haji Ampong bin Puyon.

Tuan Ibrahim bin Muhammad: Tuan Yang di-Pertua, soalan yang ke 4.

Tuan Yang di-Pertua: Saya akan kemukakan soalan ini bila ada masa di akhir waktu.

DASAR DAN SISTEM PEMERINTAHAN PERDANA MENTERI

5. Tuan Mohd. Nakahie bin Haji Ahmad minta Perdana Menteri menyatakan adakah beliau merancang membuat perubahan dasar dan sistem perlaksanaannya yang lebih berjiwa rakyat semasa pemerintahan beliau, memandangkan beliau Perdana Menteri Malaysia yang pertama yang tidak diasuh di Mahligai.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan No. 5, wakil Yang Amat Berhormat Perdana Menteri.

Menteri Tak Berpotfolio (Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi): Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya memberi jawapan bagi pihak Yang Amat Berhormat Perdana Menteri.

Sebagaimana Ahli Yang Berhormat sedia maklum, bahawasanya Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah berulang kali menyatakan bahawasanya tidak ada apa-apa dasar yang baru yang akan dibuat semasa ia menjadi Perdana Menteri negara kita. Walaupun begitu, caranya adalah akan berbeza daripada apa yang biasa dilakukan pada masa dahulu. Dan ini telah jelas sekali dapat dilihat dari arahan-arahan yang telah dikeluarkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri terutama yang berhubungan dengan memperkemaskan lagi perkhidmatan awam, ertinya jentera pentadbiran satu-satunya yang dianggap begitu penting untuk menjamin bahawasanya Kerajaan dapat mencapai matlamat Dasar Ekonomi Baru sebagaimana yang ditetapkan pada tahun 1990 itu. Dan di samping itu juga, sebagaimana yang kita sedia maklum, bahawasanya Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri juga telah mengambil berat untuk menyemak dan menilai kembali segala perbadanan-perbadanan Kerajaan yang ada sekarang yang telah ditubuhkan untuk tujuan melaksanakan Dasar Ekonomi Baru supaya badan-badan ini dapat mencapai matlamat yang telah ditentukan itu. Begitu juga dengan arahan-arahan yang telah dibuat bagi memperkemaskan lagi jentera-jentera

pentadbiran dengan menggunakan Unit Pemodenan Pentadbiran, Jabatan Perdana Menteri yang terkenal dengan nama MAMPU.

Tentang hal untuk memperkemaskan pentadbiran sebagai strategi baru bagi mencapai dasar rancangan Dasar Ekonomi Baru itu dan pembangunan Malaysia Yang Keempat telah saya berulang kali menerangkan dalam Dewan yang mulia ini semasa menjawab soal-soal yang berhubung dengan langkah-langkah yang akan diambil oleh Kerajaan bagi memperkemaskan pentadbiran.

Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, di dalam suatu jawapan kepada suatu soalan dalam Dewan ini bekas Perdana Menteri yang lalu telah menyatakan bahawa Kerajaan tidak bercadang untuk mengubah Perlembagaan supaya bersesuaian dengan Islam sebagai suatu dasar kepada Kerajaan yang memerintah sekarang tetapi kita lihat bahawa dalam masa Perdana Menteri sekarang ini terdapat jawapan-jawapan dalam Parlimen/ Dewan ini yang mengatakan bahawa Kerajaan akan menyesuaikan dasar-dasar pembangunan berasaskan kepada ajaran Islam dan suatu Jawatankuasa Perunding telah dibentuk. Adakah ini suatu cara ataupun suatu style ataupun suatu perubahan dasar.

Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Tuan Yang di-Pertua, sebagaimana Yang Berhormat jelaskan sendiri maka setakat apa yang diusahakan sekarang ini ia masih berupa cara. Jika hasil daripada perundingan dan kajian yang dibuat itu memerlukan perubahan dasar, maka saya percaya Yang Amat Berhormat Perdana Menteri akan membuat dasar yang baru.

Tuan Chan Kok Kit: Soalan tambahan. Bolehkah Yang Berhormat Menteri memberitahu sama ada Kerajaan akan menubuhkan sebuah Pasukan Khas untuk mengambil tindakan mengejut terhadap Pejabat-pejabat Kerajaan supaya kecekapan perkhidmatan dan pentadbirannya dapat dipertingkatkan selalu.

Tuan Yang di-Pertua: Sila ulang sekali lagi!

Tuan Chan Kok Kit: Bolehkah Yang Berhormat Menteri memberitahu sama ada Kerajaan akan menubuhkan sebuah Pasukan Khas untuk mengambil tindakan mengejut terhadap Pejabat-pejabat Kerajaan supaya kecekapan perkhidmatan dan pentadbirannya dapat dipertingkatkan selalu.

Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Tuan Yang di-Pertua, kita tidak payah mewujudkan satu Jawatankuasa seperti yang telah disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat itu. Apa yang berlaku sekarang ini ialah di Jabatan Perdana Menteri ada satu unit yang terkenal dengan nama Unit Pelaksanaan dan Penyelarasan Pentadbiran (ICU) yang ada di Jabatan Perdana Menteri dan unit ini adalah menjadi Sekretariat kepada Majlis Tindakan Negara. Majlis Tindakan Negara ini adalah dipengerusikan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sendiri dan beberapa orang Menteri menjadi ahli dalam Majlis Tindakan Negara ini dan Majlis Tindakan Negara ini bermesyuarat dua minggu sekali dan dalam mesyuarat-mesyuaratnya itu Jabatan-jabatan tertentu diminta untuk memberi taklimat dan dari taklimat yang diberikan itu maka berlakulah perbincangan-perbincangan dan dari perbincangan itu akan adalah apa-apa arahan yang dibuat oleh Majlis Tindakan Negara itu bagi memperkemaskan lagi pentadbiran sesuatu Jabatan yang berkenaan.

Di samping itu pula sebagaimana Ahli Yang Berhormat sedia maklum ada satu Jabatan yang semua kita tahu, iaitu Jabatan Odit dan Jabatan ini adalah bertanggungjawab untuk memastikan bahawasanya perbelanjaan wang Kerajaan oleh Jabatan-jabatan akan dibuat mengikut peraturan dan menepati kehendak-kehendak perbelanjaan yang dikeluarkan itu dan ini pun ada berupa satu Jabatan yang akan memastikan bahawasanya dari segi pentadbiran kewangan dan dari segi perbelanjaan wang yang telah diperuntukkan oleh Parlimen itu ia benar-benar dapat mencapai matlamat yang dikehendaki. Sebagaimana Ahli Yang Berhormat tahu bahawasanya Public Accounts Committee (PAC) adalah satu-satunya juga jentera yang

boleh memberi kawalan untuk menjamin supaya pentadbiran licin, kemas dan sebenar-benarnya bersedia untuk menjalankan tugas yang diberikan bagi mencapai matlamat yang telah ditentukan bagi satu-satu jabatan itu.

Tuan Haji Ikhwan bin Nasir: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri apakah beliau sedar bahawa dasar-dasar untuk mengiktirafkan Islam dalam kehidupan sehari-hari bukan kepunyaan sesebuah parti politik tetapi adalah perjuangan seluruh umat Islam. Adakah beliau berpuas hati bahawa kejayaan yang dicapai di Malaysia hari ini dari segi pembangunan selaras dengan ajaran Islam.

Tuan Yang di-Pertua: Soal kedua-dua bahagian itu keluar daripada soalan asal.

Tuan Lim Kit Siang: Tuan Yang di-Pertua, selain daripada usaha-usaha yang diambil untuk meninggikan prestasi dan kecekapan kakitangan-kakitangan dan pegawai-pegawai Kerajaan, adakah usaha-usaha diambil untuk meninggikan kecekapan-kecekapan Menteri-menteri dan Timbalan Menteri supaya mereka menjalankan tugas mereka dengan licin, dengan bertanggungjawab di mana tidak akan berlaku perkara-perkara yang baru berlaku, kemalangan di Permatang Tinggi di mana 18 orang mati oleh kerana kecuaiannya Menteri yang berkenaan.

Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Tuan Yang di-Pertua, saya fikir soalan yang seumpama ini lebih baik dijawab oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sendiri. Walaupun begitu, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dalam tiap-tiap Mesyuarat Kabinet sentiasa memperingatkan Menteri-menteri tentang tugas-tugas yang mesti dilaksanakan dan perlunya perlaksanaan itu dijalankan dengan cepat sebagaimana yang diharapkan kerana adalah menjadi tugas Kerajaan untuk melaksanakan segala rancangan sebagaimana yang dikehendaki dan dapat menepati sasaran (target) pada waktu yang ditentukan.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Jonathan Narwin anak Jinggong.

Tuan Sibat Miyut anak Tagong: Tuan Yang di-Pertua, soalan ke 6.

Tuan Yang di-Pertua: Soal ini saya akan kemukakan di akhir nanti kalau ada masa.

MESYUARAT PEGAWAI-PEGAWAI PERHUBUNGAN PERUSAHAAN

7. Tuan Peter Paul Dason minta Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat menyatakan sama ada beliau sedar Ketua-ketua Polis Daerah (OCPD) kini hadir dan menyertai mesyuarat-mesyuarat yang dipanggil oleh Pegawai-pegawai Perhubungan Perusahaan Pulau Pinang untuk menyelesaikan pertikaian-pertikaian perusahaan di mana kerana kehadiran kesatuan sekerja dan para pekerja merasa takut kerana kehadiran Ketua Polis Daerah, dan sama ada beliau akan mengarah supaya aktiviti-aktiviti yang tidak diingini seumpama ini akan dihentikan dengan serta-merta.

Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat (Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman): Tuan Yang di-Pertua, tidak ada mana-mana Pegawai Polis yang pernah menghadiri atau menyertai mesyuarat perdamaian yang dianjurkan sama ada oleh Pegawai-pegawai Perhubungan Perusahaan di Pulau Pinang atau di tempat-tempat lain.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, mesyuarat-mesyuarat perdamaian yang dianjurkan oleh Pegawai-pegawai Perhubungan Perusahaan dari Kementerian saya adalah biasanya dijalankan dalam suasana yang tidak rasmi dan bertujuan untuk memberi bantuan kepada pihak-pihak yang berkenaan untuk menyelesaikan pertikaian-pertikaian mereka secara aman damai dan secara sukarela.

Sesuai dengan kehendak Seksyen 19 (b) Akta Perhubungan Perusahaan 1967 dan selaras dengan amalan biasa hanya orang-orang yang bertaualiah dari pihak-pihak yang terlibat secara langsung di dalam pertikaian-pertikaian sahaja dibenarkan untuk turut hadir dalam mesyuarat-mesyuarat perdamaian tersebut. Orang-orang atau pihak-

pihak-pihak lain yang tidak berkaitan dengan pertikaian-pertikaian itu langsung tidak dibenarkan untuk menghadirinya.

Tuan Yang di-Pertua, dengan cara perundingan yang sedemikian itu, Kementerian saya telah berjaya menyelesaikan banyak pertikaian sebelumnya merebak dan menjadi bertambah kusut. Bagi tempoh di antara 1hb Januari 1981 hingga 31hb Oktober yang lalu, Kementerian saya telah berjaya menyelesaikan sejumlah 399 pertikaian-pertikaian secara aman damai di Semenanjung Malaysia. Pertikaian-pertikaian tersebut adalah mengenai perjanjian bersama, pembuangan kerja, tatatertib dan lain-lain. Penyelesaian pertikaian di peringkat awal telah berjaya menghindarkan tindakan-tindakan perusahaan yang serius seperti mogok dan lain-lain.

Tuan Lim Kit Siang: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar bahawa sekurang-kurangnya ada dua kes di Pulau Pinang di mana pegawai polis ada menghadiri mesyuarat-mesyuarat yang tersebut dan adakah Kementerian berkenaan ambil tindakan tatatertib terhadap Pegawai Perhubungan Perusahaan. Kalau saya boleh memberi bukti-bukti dan butir-butir ada perkara yang dalam soalan berlaku.

Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman: Tuan Yang di-Pertua, saya telah menerangkan tidak ada pegawai-pegawai polis menghadiri di dalam mesyuarat-mesyuarat perdamaian sebagaimana yang ditanya di dalam soalan asal ini. Saya boleh menyetujui mungkin ada di dalam perjumpaan-perjumpaan lain ataupun di dalam lawatan-lawatan Pegawai-pegawai Buruh semasa menjalankan penguatkuasaan, barangkali ada diperlukan bantuan daripada pihak polis, tetapi di dalam mesyuarat-mesyuarat perdamaian tidak pernah ada dijemput pegawai-pegawai polis untuk menghadiri sama. Sekiranya Yang Berhormat dapat memberi butir-butir yang lengkap berhubung dengan perkara ini, saya sedia akan menyiasatnya.

GURU-GURU DI SEKOLAH—PENEMPATAN

8. Tuan Haji Mohd. Zain bin Abdullah minta Menteri Pelajaran menyatakan apakah sistem yang diamalkan oleh Kementerian Pelajaran mengenai penempatan guru-guru di sekolah-sekolah sekarang. Berapa peratuskah guru-guru yang telah dan sedang berkhidmat di sekolah-sekolah luar bandar atau di kawasan pendalaman (termasuk guru-guru dari Semenanjung yang berkhidmat di Sabah dan Sarawak) dan nyatakan apakah langkah yang akan dilakukan bagi mengatasi masalah ini.

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Tuan Yang di-Pertua, guru-guru yang baru keluar dari Maktab-maktab Perguruan di mana yang boleh, terutamanya guru-guru perempuan adalah ditempatkan di negeri asal mereka atau negeri yang berhampiran. Selain daripada itu, lazimnya sistem pusingan tukar ganti (rotation system) juga diamalkan di mana guru-guru yang telah beberapa tahun berkhidmat di luar bandar dan kawasan pendalaman yang memohon bertukar ke kawasan bandar atau ke kawasan yang dipohon dan tempat mereka ini digantikan dengan guru-guru dari kawasan bandar yang belum pernah berkhidmat di kawasan luar bandar dan kawasan pendalaman.

Mengenai peratus guru-guru yang telah dan sedang berkhidmat di sekolah-sekolah luar bandar dan kawasan pendalaman adalah berbeza-beza di antara satu negeri dengan negeri yang lain, tetapi pada keseluruhannya lebih kurang 70% daripada guru-guru berkhidmat di luar bandar dan kawasan pendalaman termasuk negeri Sabah dan Sarawak kebanyakan sekolah-sekolah kita adalah di luar bandar. Oleh kerana kebanyakan guru-guru kita iaitu lebih kurang 70% dikehendaki berkhidmat di luar bandar, masalah berhubung dengan penempatan guru-guru ke luar bandar akan terus berpanjangan walaupun sistem pusingan tukar ganti dapat menolong melegakan sedikit masalah ini.

Kementerian Pelajaran juga membina rumah-rumah guru di luar bandar supaya masalah perumahan bagi guru-guru yang

ditempatkan di luar bandar dapat diatasi. Dengan adanya kemudahan tempat tinggal yang selisa mungkin guru-guru yang mengajar di sekolah-sekolah luar bandar ini mahu terus kekal berkhidmat di kawasan-kawasan yang ditempatkan.

Tuan Haji Mohd. Zain bin Abdullah: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Berhubung dengan perkara yang disebutkan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri, adakah Kementerian Pelajaran masih lagi menetapkan masa 5 tahun atau lebih dari itu bagi seseorang guru berkhidmat di sesebuah sekolah di kawasan luar bandar ataupun kawasan pendalaman. Jika begitu, tidakkah ini menunjukkan satu cara hendak menjadikan sebahagian kecil sahaja guru-guru ditempatkan di sekolah-sekolah pendalaman manakala sebahagian besar bebas mengajar di bandar-bandar atau di kawasan selamat. Adakah Kementerian sedar bahawa dengan mengurangkan masa mengajar di sesebuah sekolah daripada 5 tahun kepada 3 tahun itu lebih ramai guru-guru dapat mengajar di sekolah-sekolah luar bandar?

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Tuan Yang di-Pertua, saya kurang faham dari segi soal yang dikemukakan oleh Yang Berhormat dari Bachok, tetapi kalau maksudnya bertanya sama ada Kementerian Pelajaran masih meneruskan dasarnya iaitu menetapkan seorang guru itu untuk berkhidmat selama 5 tahun di satu-satu sekolah, maka amalan itu masih diteruskan, iaitu guru-guru akan ditempatkan bagi berkhidmat di satu satu tempat menimanya 5 tahun sebelum ditukar, tetapi adakah keadaan-keadaan di mana dikecualikan seseorang guru itu daripada syarat untuk berkhidmat selama 5 tahun di sesuatu tempat, seumpamanya soal guru perempuan yang bersuami dan kalau suaminya bertukar, maka ianya dikecualikan daripada syarat 5 tahun berkhidmat itu dan ada lagi perkara-perkara yang lain di mana dikecualikan daripada soal suami-isteri tadi.

Tuan Lee Kaw: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin mendapat tahu dari Timbalan Menteri yang berkenaan selain daripada sebab-sebab yang disebutkan tadi,

adakah guru-guru terpaksa ditukar ke lain-lain tempat oleh kerana aduan-aduan kepada Wakil Rakyat atau pemimpin-pemimpin parti-parti?

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Tuan Yang di-Pertua, soal yang ditanya oleh Yang Berhormat ialah soal pertukaran. Soal asal penempatan. Saya fikir soal pertukaran adalah lari daripada soalan asal kecuali kalau Tuan Yang di-Pertua mengarah saya menjawab, saya akan menjawab. Soal asal ialah penempatan, bukan penukaran.

Tuan Yang di-Pertua: Ya. Penempatan itu tidak dapat ditempatkan melainkan ditukar. Jadi, bolehlah kalau Yang Berhormat hendak menjawab.

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Tuan Yang di-Pertua, soal campur tangan daripada Wakil-wakil Rakyat dalam soal penempatan ataupun pertukaran guru-guru tidak timbul kerana soal pertukaran guru-guru adalah berdasarkan dengan kriteria yang tertentu. Walau bagaimanapun, memanglah dari masa ke semasa Yang Berhormat-Yang Berhormat Wakil Rakyat memang mengemukakan perkara-perkara soal penukaran dan penempatan guru-guru dan di mana yang menasabah pemohon-pemohon ini diberi pertimbangan, tetapi yang pentingnya ialah soal kriteria yang telah pun ditentukan oleh Kementerian Pelajaran dan sekiranya permohonan itu termasuk di dalam kriteria, syarat-syarat yang telah pun diputuskan sebagai garis panduan untuk penukaran dan penempatan, maka Kementerian akan memenuhi permohonan tersebut.

Tuan Ismail bin Said: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri sama ada terdapat setengah-setengah guru yang enggan berkhidmat di luar bandar. Jika ada, apakah tindakan yang diambil terhadap guru-guru itu?

Tuan Yang di-Pertua: Soal kalau begitu, belum ada berlaku, tidak dibenarkan oleh.....

Tuan Ismail bin Said: Sama ada terdapat guru-guru yang enggan berkhidmat di luar bandar.

Tuan Yang di-Pertua: Kalau enggan, ini masih kalau. Jadi Peraturan Mesyuarat tidak membenarkan perkara yang dimisalkan-misalkan.

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri sama ada beliau sedar bahawa hari ini jikalau pihak Kementerian berkehendakkan supaya sekolah-sekolah di luar bandar membangun sama ada daripada segi pelajaran ataupun disiplin adalah penting bagi Kementerian memastikan bahawa guru-guru tidak ditukarkan dengan cepat. Misalnya, guru-guru patut ditempatkan di sekolah-sekolah itu sekurang-kurangnya tiga, empat atau lima tahun untuk membolehkan guru-guru ini mengenali murid-murid dan juga ibu bapa murid-murid supaya guru-guru itu boleh berkhidmat dengan lebih dedikasi lagi. Soalan saya cuma ingin bertanya apakah keutamaan-keutamaan yang akan diberi oleh pihak Kementerian kepada guru-guru yang sedia berkhidmat di kawasan-kawasan luar bandar sama ada daripada segi kenaikan pangkat ataupun daripada segi perumahan mereka.

Dato' Haji Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Tuan Yang di-Pertua, saya suka menjawab soalan yang pertama, soal penempatan dahulu. Seperti mana yang telah saya cuba nyatakan soal penempatan guru ke sekolah-sekolah adalah bergantung kepada keperluan bagi sesebuah sekolah. Namun demikian ada beberapa faktor yang lain juga diambil perkiraan sebelum penempatan guru-guru itu dibuat di sekolah-sekolah seperti jenis guru, mengikut matapelajaran yang dikehendaki, pengalaman guru, tempoh perkhidmatan guru, masalah guru-guru perempuan yang telah bersuami dan sebagainya. Ini merupakan faktor-faktor yang diberi dan diambil kira. Dan dari segi guru-guru yang sudi berkhidmat di luar bandar maka inilah harapan Kementerian bahawa guru-guru kita dapat menerima hakikat dan kenyataan yang perkhidmatan mereka adalah sangat-sangat diperlukan di kawasan-kawasan luar bandar dan kawasan-

kawasan pendalaman dan sanggup berkhidmat di tempat-tempat tersebut untuk beberapa tahun bagi menolong meninggikan pencapaian pelajaran anak-anak kita di luar bandar sebelum memohon pertukaran ke kawasan bandar. Khidmat bakti ini dapat menolong mengurangkan jurang perbezaan pencapaian anak-anak di luar bandar dengan anak-anak di dalam bandar. Dan cadangan Ahli Yang Berhormat tadi untuk memberi pertimbangan yang istimewa kepada guru-guru yang berkhidmat di kawasan luar bandar, maka cadangan itu akan diberi pertimbangan.

Tuan Lim Kit Siang: Bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri menyatakan bahawa Kementerian berkenaan sudah memberhentikan amalan di mana pertukaran guru-guru khasnya ke kawasan-kawasan pendalaman atau kawasan terpencil tidak dibuat berasaskan sebab-sebab politik sahaja di mana ada berlaku guru-guru termasuk guru-guru dalam MCA yang ada melawan atau cabar pemimpin-pemimpin MCA pun ada ditukar ke kawasan-kawasan terpencil khasnya atas sebab politik semata-mata.

Dato Haji Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Tuan Yang di-Pertua, saya juga minta arahan sama ada Tuan Yang di-Pertua mengarahkan saya menjawab soalan ini.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, saya halakan kepada Yang Berhormat menjawabnya. Kalau benar atau tidak tuduhan itu, kalau tidak, cakap tak ada, sudahlah.

Dato' Haji Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Terima Kasih. Tuan Yang di-Pertua, dari segi amalan Kementerian Pelajaran sekiranya ada seseorang guru itu dengan terang dan jelas memburuk-burukkan atau mengata-ngatakan, mencaci-caci secara terbuka dan secara tak langsung mempengaruhi pula murid-murid sekolah itu, maka Kementerian Pelajaran akan mengambil tindakan yang sewajarnya.

Dato' Haji Yusof bin Malim Kuning: Soalan tambahan. Adakah Kementerian bercadang hendak menempatkan lebih banyak lagi guru-guru lulusan Universiti berkhidmat di luar bandar di mana terdapat

sekolah-sekolah menengah bukan sahaja menolong murid-murid tetapi juga menolong membangunkan masyarakat sekitarnya.

Dato' Haji Suhaimi bin Dato' Haji Kamaruddin: Memanglah menjadi amalan Kementerian Pelajaran untuk menghantar seberapa ramai guru-guru bagi berkhidmat di kawasan-kawasan luarbandar.

PEMETAAN KAWASAN PILIHANRAYA PARLIMEN/NEGERI

9. Tuan Alias bin Md. Ali minta Perdana Menteri menyatakan setakat mana kerja-kerja pemetaan semula kawasan pilihanraya Parlimen dan negeri telah dijalankan oleh Suruhanjaya Pilihanraya dan bilakah kerja-kerja pemetaan semula itu akan selesai dan sama ada peta yang baharu itu akan digunakan bagi pilihanraya umum yang akan datang.

Menteri Tak Berpotfolio (Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi): Tuan Yang di-Pertua, jawapan yang sama telah saya beri sewaktu menjawab pertanyaan mulut soalan Nombor 12 dari Ahli Yang Berhormat wakil dari Kluang pada 18hb November, 1981 dan saya tidak bercadang untuk mengulangi jawapan itu.

KLINIK DESA DI SARAWAK

10. Tuan Chieng Tiong Kai minta Menteri Kesihatan menyatakan bilangan klinik desa yang terdapat di Sarawak sekarang dan bilangan yang masih di dalam pembinaan sekarang.

Timbalan Menteri Kesihatan (Dato' K. Pathmanaban): Tuan Yang di-Pertua, ingin saya memaklumkan kepada Ahli Yang Berhormat bahawa jumlah klinik desa yang ada di Sarawak sekarang ialah 60 buah kesemuanya. 10 lagi klinik desa sedang dibina.

DOKTOR MALAYSIA MENDAFTAR DI LUAR NEGERI

11. Tuan Ibrahim bin Mohamad minta Menteri Kesihatan menyatakan berapa

ramaikah doktor-doktor Malaysia yang telah mendaftar di luar negeri seperti Australia, dengan tujuan akan meninggalkan negara ini apabila berlaku huruhara. Apakah tindakan yang dapat diambil kepada doktor-doktor tersebut.

Dato' K. Pathmanaban: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Kesihatan tidak mempunyai rekod mengenai bilangan doktor-doktor yang telah mendaftar diri di Australia ataupun di negara-negara lain. Doktor-doktor yang berdaftar di luar negeri, berbuat demikian berasaskan sebab-sebab persendirian yang tidak diketahui oleh Kementerian.

BUMIPUTRA SARAWAK— PENGLIBATAN DALAM PERNIAGAAN

12. Tuan Thomas Salang Siden minta Menteri Perdagangan dan Perindustrian menyatakan langkah-langkah yang akan diambil oleh Kementerian beliau supaya perdagangan dan perniagaan dapat dibahagikan dengan adil di kalangan berbagai-bagai kaum dan puak Bumiputra di Negeri Sarawak.

Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian (Dato' Lew Sip Hon): Tuan Yang di-Pertua, dalam menggalakkan penyertaan Bumiputra dalam bidang perdagangan dan perindustrian, Kementerian saya tidak membezakan mana-mana kaum Bumiputra di Sarawak. Peluang untuk menceburkan diri dalam perdagangan dan perniagaan terbuka kepada semua kaum dan puak Bumiputra di Negeri Sarawak. Kementerian ini sentiasa mengadakan rundingan dan perbincangan dengan syarikat-syarikat pengeluar dan syarikat-syarikat utama untuk mengesan peluang-peluang yang ada dan juga untuk menggesa syarikat-syarikat berkenaan melantik pengedar Bumiputra. Peluang-peluang yang ada, diedarkan sama ada secara terus atau melalui Dewan-dewan Perniagaan dan Pejabat-pejabat MARA Negeri. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pada masa ini masih ada peluang untuk menjadi pengedar bagi semua kaum Bumiputra di Sarawak seperti

dalam industri barang-barang letrik, kasut, motokar dan alat ganti. Kementerian ini memperaku dan menyokong perlantikan syarikat Bumiputra yang layak dan berkemampuan tanpa membezakan mana-mana kaum atau puak Bumiputra di Sarawak.

Tuan Haji Ikhwan bin Nasir: Yang Berhormat Timbalan Menteri berkenaan telah menyebut peluang-peluang untuk bumiputra di Sarawak, bolehkah beliau terangkan di Dewan ini setakat ini bagaimanakah sambutan yang diberikan oleh bumiputra di Sarawak terhadap peluang yang disediakan oleh pihak Kementerian ini.

Dato' Lew Sip Hon: Tuan Yang di-Pertua, sambutan daripada kaum bumiputra untuk menjadi pengedar barangan buatan boleh dikatakan sederhana tetapi kriteria yang digunakan ialah kemampuan dan juga kelayakan untuk menjadi pengedar dalam apa-apa barangan buatan dan ini pun kita memberi peluang kepada semua yang layak untuk memohon menjadi pengedar.

SUBSIDI DAN PINJAMAN KEPADA PEKEBUN KECIL

13. Tuan Umar bin Haji Ismail minta Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah menyatakan:

- (a) berapakah jumlah subsidi dan pinjaman yang telah dikeluarkan sejak tahun 1980 kepada pekebun-pekebun kecil; dan
- (b) berapakah jumlah permohonan dan luasnya untuk menanam semula yang diluluskan tetapi tidak berjaya diusahakan sejak tahun 1976 yang lalu.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah (Puan Shariffah Dorah binti Syed Mohamed): Tuan Pengerusi, sejak tahun 1980 sehingga setakat 30hb September, 1981 jumlah subsidi yang telah dikeluarkan kepada pekebun-pekebun kecil ialah sebanyak \$66,097,458. Pecahannya adalah seperti berikut:

<i>Jenis Subsidi</i>	<i>1980</i>	<i>1.1.81- 30.9.81</i>	<i>Jumlah</i>
<i>Subsidi Input Pertanian:</i>			
Subsidi penggalak susu, kacang penutup bumi, tanaman kontan, kimia, rampai dan baja	\$10,755,425	\$12,613,311	\$23,368,736
<i>Subsidi Pembangunan Tanah:</i>			
Subsidi bagi tanaman baru berkelompok, tanam semula, tanam baru, tanam semula kedua dan pemulihan kebun	\$ 1,637,285	\$15,516,109	\$17,153,394
<i>Prasarana:</i>			
Terdiri daripada jalan, pertanian, jambatan, pembetung, parit dan lain-lain kemudahan yakni kenderaan dan pagar	\$13,219,965	\$ 1,251,783	\$14,468,748
<i>Pusat Perkembangan Pekebun-pekebun Kecil:</i>			
Terdiri daripada pusat memproses getah berkelompok, setor, rumah asap, depoh pembelian dan lain-lain alat keperluan PKPK	\$ 6,406,754	\$ 4,699,826	\$11,106,580
Jumlah besar subsidi yang dikeluarkan	\$32,016,429	\$34,081,029	\$66,097,458

Sejak tahun 1980 sehingga 30hb September, 1981, jumlah pinjaman yang dikeluarkan ialah \$2,565,655.71 sen. Mengikut pecahan seperti berikut:

<i>Jenis Kredit</i>	<i>1980</i>	<i>1.1.81- 30.9.81</i>	<i>Jumlah</i>
Terdiri daripada kredit baja, kimia, tanaman kontan, penggalak susu (atheral) premium tanah, wang pusingan, ternakan, kedai runcit istimewa, kedai jahit dan khas pertanian	\$2,051,474.80	\$514,180.91	\$2,565,655.71

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat permohonan tanam semula pekebun kecil yang diluluskan semenjak tahun 1976 ialah 75,649 permohonan dengan kelulusan sebanyak 293,495 ekar. Dari jumlah ini kawasan yang tidak berjaya diusahakan dalam tempoh tersebut ialah 48,304 ekar bersamaan 16.5% melibatkan 10,259 permohonan. Di antara sebab-sebab mengapa tanaman semula tidak berjaya ialah:

- (i) Keadaan lalang dan semak tidak dibersihkan, sedemikian bantuan semula ditahan;
- (ii) Anak-anak getah tidak dicantum dengan sempurna.
- (iii) Pertikaian antara pihak-pihak kongsi, keluarga waris mengenai hakmilik tanah, sedemikian kebun menjadi terbiar.
- (iv) Kawasan kebun berhampiran dengan hutan-rimba yang sentiasa diganggu oleh binatang liar.
- (v) Tuan tanah tidak tinggal di kawasan kebun, sedemikian kebunnya menjadi terbiar.

Tetapi semenjak diadakan rancangan mini estet di mana kawasan-kawasan yang agak terbiar telah ditanam semula dengan sempurna dan baik di mana pekerja-pekerjanya adalah diberi upah sekalipun beliau sendiri adalah tuannya tanah.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Karpal Singh. Tidak hadir.

(Soalan No. 14 Y.B. Tuan Karpal Singh tidak hadir)

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Shaari bin Jusoh.

Tuan Mohd. Bakri bin Abdul Rais: Tuan Yang di-Pertua, dengan izin, soalan No. 15.

Tuan Yang di-Pertua: Saya akan kemukakan diakhir waktu sekiranya ada masa. Yang Berhormat Tuan Ismail bin Said.

DOKTOR-DOKTOR MENJALANI KURSUS LANJUTAN

16. Tuan Ismail bin Said minta Menteri Kesihatan menyatakan jumlah Doktor yang dihantar ke luar negeri menjalani kursus lanjutan dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketiga sampai sekarang. Apakah kriteria yang membolehkan seseorang doktor itu dipilih menjalani kursus tersebut.

Dato' K. Pathmanaban: Tuan Yang di-Pertua, dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketiga, sejumlah 73 orang doktor yang dihantar ke luar negeri untuk menjalani kursus lanjutan. Bagi tahun 1981 pula, seramai 28 orang doktor telah dihantar dengan menjadikan jumlah besar dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketiga hingga sekarang seramai 101 orang.

Di dalam pemilihan calon-calon tersebut, syarat-syarat asas seperti berikut adalah dikehendaki:

- (i) Telah disahkan dalam jawatan;
- (ii) Mempunyai kelayakan dan pengalaman yang diperakukan dalam bidang yang dipilih;
- (iii) Umur tidak melebihi 40 tahun.

Dato' Haji Yusof bin Malim Kuning: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin tahu adakah di dalam jumlah 73 orang doktor yang dihantar itu termasuk bagi mendapatkan pakar-pakar jantung dan ke negeri mana dihantar.

Dato' K. Pathmanaban: Tuan Yang di-Pertua, ya. Ada pakar-pakar jantung dihantar ke Australia untuk dilatih.

Tuan P. Patto: Tuan Speaker, bolehkah Yang Berhormat itu memberitahu jenis kursus lanjutan yang diambil oleh doktor-doktor itu dan apakah pecahan kaum di dalam angka yang diberi tadi.

Dato' K. Pathmanaban: Tuan Yang di-Pertua, saya rasa untuk memberi pecahan jenis krusus yang diikuti oleh 101 orang akan mengambil masa yang panjang dan jika Ahli Yang Berhormat ingin, saya boleh menghantarkan jawapan secara bertulis.

Nombor dua pecahan kaum pula, saya telah memberi jawapan beberapa hari dahulu dalam Dewan ini juga.

Tuan Lim Kit Siang: Tuan Yang di-Pertua, apakah tindakan konkrit yang telah diambil supaya ada kemudahan-kemudahan di mana kursus lanjutan atau post-graduate medical courses ini boleh diadakan di negara kita dan tidak payahlah dihantar ke lain-lain negara khususnya di mana tempat-tempat lain negara sudah sangat tersekat, dan adakah benar bahawa sampai sekarang tidak boleh diadakan perjanjian atau keputusan untuk mengadakan post-graduate courses atau courses lanjutan ialah oleh kerana tidak boleh dapat persefahaman antara puak-puak siapa yang akan bertanggungjawab dalam courses ini.

Dato' K. Pathmanaban: Tuan Yang di-Pertua, pada masa ini juga sudah ada kursus post-graduate di bidang perubatan yang dijalankan di Malaysia iaitu di Universiti Malaya terdapat satu rancangan untuk Masters in Pathology, di Universiti Hospital dan di Universiti Kebangsaan pula terdapat kursus berkenaan dengan pembedahan umum (general surgery). Adalah menjadi harapan kita bahawa kursus-kursus ini dapat dikembangkan dalam masa-masa yang akan datang.

Tuan Azharul Abidin bin Haji Abdul Rahim: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar bahawa kursus

lanjutan kepada doktor-doktor ini terutama pakar kajisaraf tidak cukup di tiap-tiap pusat dan ada pusat yang kosong, tidak ada pakar-pakar. Adakah Timbalan Menteri sedar bahawa ini adalah satu perkara yang mustahak di negara kita ini?

Dato' K. Pathmanaban: Tuan Yang di-Pertua, saya minta maaf, saya tak faham soalan itu.

Tuan Yang di-Pertua: Cuba ulang sekali lagi.

Tuan Azharul Abidin bin Haji Rahim: Soalannya, bahawa kajisaraf adalah perkara yang sangat mustahak di negara kita ini, adakah doktor-doktor ini dihantar keluar negeri sebagai kursus lanjutan kepada pakar-pakar untuk menempatkan mereka di hospital-hospital kajisaraf di negara kita.

Dato' K. Pathmanaban: Ya, Tuan Yang di-Pertua.

Dr Chen Man Hin: Soalan tambahan. Adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri Kesihatan faham atau sedar sungguhpun tadi katanya di Universiti Malaya dan Universiti Kebangsaan ada kursus untuk melanjutkan post-graduate education, misalnya Orthopedic, Surgery dan Social and Public Health. Tetapi ada banyak di lain-lain lapangan seperti E.N.T., mata dan lain-lain tidak ada dalam negara kita baik di Universiti Kebangsaan atau Universiti Malaya. Adakah diakui mereka tidak ada satu post-graduate course yang ada cohesive atau seluruh oleh sebab ada puak-puak pihak di Universiti Kebangsaan, Universiti Malaya dan MMA tidak mempersetujui, apakah langkah beliau untuk menghantar atau mengadakan satu post-graduate yang comprehensive pada keseluruhannya?

Dato' K. Pathmanaban: Tuan Yang di-Pertua, saya harap Ahli Yang Berhormat dapat faham bahawa beberapa tahun dahulu kita sama sekali tidak mempunyai kolej perubatan di sini dan baru-baru ini kita sudah wujudkan tiga pula. Jadi jika hendak mempelbagaikan kursus-kursus post-graduate saya rasa ini akan memakan masa

yang agak lama sedikit, walaupun kita sudah buat satu permulaan. Tidak ada banyak barang dalam dunia yang terdapat di Malaysia, ataupun ada barang yang terdapat di sini yang tidak terdapat di lain-lain negara.

Mengenai puak-puak lain, saya rasa memang ada bermacam-macam fikiran mengenai peraturan untuk mengadakan kursus-kursu ini. Tetapi apa yang mustahak ialah keputusan sedang dibuat dan dua jenis kursus sudahpun dimulakan di Malaysia.

Tuan Haji Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri sama ada beliau sedar oleh kerana kurangnya bilangan doktor-doktor yang diberi kursus lanjutan di dalam Rancangan Malaysia Ketiga menyebabkan ramai doktor-doktor kita telah meninggalkan perkhidmatan Kerajaan. Jadi saya ingin bertanya apakah rancangan yang disediakan oleh Kerajaan untuk memberikan lebih banyak lagi peluang kepada doktor-doktor kita mengikuti kursus-kursus lanjutan sama ada dalam negeri ataupun di luar negeri?

Dato' K. Pathmanaban: Tuan Yang di-Pertua, saya sedar bahawa kekurangan peluang untuk mengikuti kursus lanjutan dalam bidang-bidang yang tertentu adalah satu daripada sebab yang mendatangkan akibat perletakan jawatan oleh doktor-doktor. Kita sedar dan kita sedang berusaha untuk membanyakkan lagi peluang dalam tahun-tahun yang akan datang dan pada tahun hadapan pihak Kementerian saya telah memohon untuk mendapat sebanyak 82 biasiswa (scholarship) untuk doktor-doktor kita mengikuti kursus-kursus lanjutan di seberang laut selain daripada kursus-kursus yang terdapat di universiti-universiti tempatan juga.

Tuan Ismail bin Said: Tuan Yang di-Pertua, di dalam jawapannya tadi, Yang Berhormat Timbalan Menteri ada menyebutkan bahawa setakat ini seramai 101 orang doktor telahpun dihantar pergi menjalani kursus lanjutan ke luar negeri. Jadi saya ingin tahu jika sekiranya Yang Berhormat ada angka, berapakah jumlah perbelanjaan yang terlibat?

Tuan Yang di-Pertua: Itu saya fikir memerlukan notis kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri.

PENYAKIT TAUN DI LAHAT DATU

17. Tuan Fung Ket Wing minta Menteri Kesihatan menyatakan sama ada beliau sedar bahawa kawasan Lahat Datu telah dilanda penyakit taun, jika ya, nyatakan bilangan kematian yang dilaporkan sejak tahun 1980 dan apakah langkah-langkah yang diambil untuk mengawal penularan penyakit tersebut.

Dato' K. Pathmanaban: Tuan Yang di-Pertua, saya sedar bahawa wabak taun telah berlaku di kawasan Lahat Datu. Dalam tahun 1980 hanya satu kes taun telah dilaporkan di Lahat Datu iaitu pada 7hb Julai 1980. Dalam tahun 1981 pula, kejadian taun telah berlaku semula di Lahat Datu dari bulan Januari sehingga September dan sejumlah 48 kes telah dilaporkan dengan 1 kes kematian.

Langkah-langkah segera yang telah diambil untuk mengawal wabak itu termasuklah memberi pelajaran kesihatan kepada orang awam untuk menjaga kebersihan diri serta menasihatkan orang ramai supaya memakan makanan yang baru dimasak, minum air yang telah dimasak dan mendapatkan rawatan segera jika terkena cirit-birit dan atau muntah-muntah.

Kes-kes taun berkenaan telah dimasukkan ke hospital, diasingkan dan diberi rawatan serta-merta. Semua orang yang boleh dijangkiti (contact) yang dapat dikesan telah diberi rawatan pencegahan. Di samping itu, contoh-contoh najis, makanan dan air telah diambil untuk dianalisa dan bekalkan air dibubuh klorin.

Di mana mungkin, orang-orang yang menyediakan makanan dan penjaja telah diperiksa untuk mengasingkan pembawa kuman dan menentukan supaya amalan kesihatan dipatuhi pada masa menyediakan makanan dan minuman.

Segala langkah jangka panjang, nasihat dan bantuan dalam membina tandas-tandas dan

bekalan air yang sempurna di kawasan-kawasan yang terlibat telah juga diberi melalui penyelarasan dengan Jabatan Kerjaraya dan juga Kerajaan Negeri.

PIHAK BERKUASA TEMPATAN DI SARAWAK—PERUNTUKAN

18. Tuan Chian Heng Kai minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan sebab-sebab mengapa tidak ada apa-apa peruntukan wang diberi di bawah Rancangan Malaysia Keempat kepada pihak-pihak berkuasa tempatan di Sarawak, dan sama ada beliau sedar akibat ini banyak projek-projek tidak dapat dijalankan kerana ketiadaan wang, dan apakah tindakan diambil untuk mengatasi perkara ini.

Tuan Chian Heng Kai: Tuan Yang di-Pertua, saya minta izin untuk membetulkan sedikit soalan saya yang ke 18 iaitu saya hanya bertanya peruntukan wang untuk tahun 1981 sahaja.

Tuan Yang di-Pertua: Untuk tahun 1981 sahaja, macam mana jadi begini soalnya! Soalan asal Yang Berhormat kirimkan kepada Setiausaha Parlimen macam mana bunyinya, tidak sama dengan ini?

Tuan Chian Heng Kai: Soalan saya bertanya peruntukan dalam Rancangan Malaysia Keempat tetapi sekarang saya ingin membetulkan soalan ini.

Tuan Yang di-Pertua: Tidak boleh ditukar waktu ini. Sila Yang Berhormat Menteri menjawab.

Setiausaha Parlimen Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Tuan V. Govindaraj): Tuan Yang di-Pertua, di bawah Perlembagaan Malaysia, Kerajaan Tempatan adalah satu perkara di bawah kuasa Kerajaan Negeri Sarawak. Kerajaan Pusat tidak boleh membuat apa-apa undang-undang menyentuh perkara-perkara Kerajaan Tempatan bagi Negeri Sarawak kecuali diminta sedemikian oleh Dewan Negeri.

Peruntukan-peruntukan yang diberi di bawah Rancangan Malaysia Keempat kepada

Pihak-pihak Berkuasa Tempatan di Semenanjung Malaysia adalah diperbuat berikutan dengan pemakaian Undang-undang Kerajaan Tempatan yang ditentukan oleh Pihak Berkuasa Negeri-negeri di Semenanjung Malaysia.

Memandang kepada kedudukan perkara ini di sisi undang-undang, maka peruntukan-peruntukan yang disemak di bawah Rancangan Malaysia Keempat itu adalah tidak diberi kepada Penguasa-penguasa Tempatan di Sarawak.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, semua urusan pentadbiran berkaitan dengan Kerajaan Tempatan di Sarawak adalah ditadbirkan oleh Kementerian Kerajaan Tempatan Sarawak dan bukan Kementerian saya.

Tuan Lim Kit Siang: Yang Berhormat tidak memberi jawapan tepat. Soalan di sini ialah kenapa tidak ada peruntukan dibuat untuk Kerajaan-kerajaan Tempatan dan bukan pentadbiran atau belanja wang, kenapa tidak ada peruntukan dibuat untuk Kerajaan-kerajaan Tempatan di Sarawak di bawah Rancangan Malaysia Keempat?

Tuan V. Govindaraj: Tuan Yang di-Pertua, kuasa adalah di bawah Kerajaan Negeri Sarawak, bukan Kementerian saya.

Tuan Lim Kit Siang: Rancangan Malaysia Keempat adalah di bawah pemerintahan Kerajaan kita, bukankah semua kewangan berpunca daripada Kerajaan Pusat dan akhirnya perkara ini ditadbirkan oleh Kerajaan Tempatan. Di sini oleh kerana ada berlaku sungutan-sungutan bahawa Kerajaan Pusat tidak buat peruntukan dan sungutan ini dibuat oleh Kerajaan Negeri Sarawak sendiri bahawa Kerajaan Pusat tidak buat peruntukan. Masalahnya ialah kenapa tidak ada peruntukan di bawah Rancangan Malaysia Keempat?

Tuan V. Govindaraj: Tuan Yang di-Pertua, seperti yang saya jawab tadi, di bawah Perlembagaan Malaysia kuasa itu ialah pada Kerajaan Negeri Sarawak. Walau bagaimanapun Kementerian akan memberi pertimbangan atas perkara ini.

Tuan Lim Kit Siang: Kerajaan Negeri Sarawak ada membuat permintaan untuk peruntukan tetapi peruntukan tidak dibuat; atau Yang Berhormat tidak faham Constitution kita?

Tuan Yang di-Pertua: Cuba Yang Berhormat Timbalan Menteri tolong jawab.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar): Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya mengikut Perlembagaan bahawa kuasa mengenai Kerajaan Tempatan di Sarawak ini, Kerajaan Pusat tidak mempunyai kuasa dalam bidang pentadbiran Kerajaan-kerajaan Tempatan. Maka dengan demikian peruntukan tidak dapat dibuat. Dalam pada itu bagi makluman Ahli Yang Berhormat, pihak Unit Perancang Ekonomi telah meluluskan \$8 juta bagi peruntukan Perkhidmatan Bomba yang diminta di bawah Kerajaan Tempatan Negeri Sarawak daripada negara kita. Jadi maknanya oleh kerana mengikut Perlembagaan kita, saya baca sedikit, dengan izin Pertua. . . .

Tuan Yang di-Pertua: Artikel berapa?

Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar: Berkenaan dengan peruntukan-peruntukan pentadbiran Kerajaan Tempatan di Negeri Sarawak. Bagi makluman Ahli Yang Berhormat, di bawah peruntukan Artikel 95 (d) Perlembagaan-Negeri Sabah dan Sarawak adalah terkeluar daripada bidangkuasa Parlimen meluluskan undang-undang yang sama mengenai dengan Kerajaan Tempatan dan penggunaan tanah. Jadi oleh kerana peruntukan-peruntukan yang telah diberikan kepada Kerajaan Tempatan ini hendaklah dibuat di atas kuatkuasa kelulusan Parlimen oleh kerana Parlimen kita tidak ada kuasa mengenai kelulusan ini, maka sebab itu peruntukan itu tidak dapat diberi. Saya harap Ahli Yang Berhormat faham kedudukan perkara ini.

Tuan Lim Kit Siang: Tuan Yang di-Pertua. . . .

Tuan Yang di-Pertua: Sabar dulu, Perlembagaan 95(d) berbunyi: "Negeri Sabah dan Sarawak terkeluar daripada kuasa

Parlimen meluluskan undang-undang yang sama mengenai tanah atau Kerajaan Tempatan. Mengenai sesuatu negeri Borneo Fasal 4 Perkara 76 tidak boleh dipakai dan perenggan (b) Fasal 1 Perkara 76 tidak membolehkan Parlimen membuat undang-undang mengenai mana-mana perkara yang tersebut dalam Fasal 4 Perkara 76". Jadi selesai.

BAYARAN PEPERIKSAAN

19. Tuan Peter Paul Dason minta Menteri Pelajaran menyatakan sama ada benar dari wang yang dikutip selama ini dari murid-murid sekolah sebagai bayaran peperiksaan untuk berbagai-bagai peperiksaan Kerajaan, kini terdapat kelebihan wang (surplus) dalam tangan pihak berkenaan selepas ditolak bayaran untuk perbelanjaan-perbelanjaan yang ditanggung dan sekiranya benar:

- (i) nyatakan jumlah wang berlebihan yang dikumpulkan setakat 1.1.1981;
- (ii) untuk apa maksudkah wang berlebihan ini digunakan;
- (iii) sama ada Kerajaan akan menimbang untuk mengurangkan bayaran yang dikenakan untuk berbagai-bagai peperiksaan sekarang memandangkan terdapat kelebihan wang.

Timbalan Menteri Pelajaran (Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato' Haji Kamaruddin): Tuan Yang di-Pertua, pada masa ini segala perbelanjaan oleh Lembaga Peperiksaan Kementerian Pelajaran Malaysia bersabit dengan program pengendalian peperiksaan adalah diperolehi daripada dua sumber yang berasingan iaitu:

- (1) dari Wang Akaun Amanah bayaran peperiksaan SPM/MCE, STP/HSC dan Seberang Laut, dan
- (2) peruntukan dari Kumpulanwang yang disatukan (Federal Consolidated Fund).

Akaun amanah ditubuhkan di bawah Seksyen 9 Pecahan 1 Akta Kewangan 1957. Mengikut peraturan-peraturan yang dibuat di bawah kuatkuasa undang-undang Lembaga

Peperiksaan bolehlah memungut yuran dari peperiksaan-peperiksaan berkenaan iaitu SPM/MCE dan Seberang Laut seperti Associated Board of the Royal School of Music, London Chamber of Commerce dan sebagainya dan dimasukkan di dalam akaun ini. Wang pungutan khas yang boleh dikenakan khusus untuk tujuan peperiksaan-peperiksaan seberang laut. Sebaliknya, wang pungutan yuran peperiksaan kebangsaan dalam negeri yang dari mula-mula dikelolakan oleh Lembaga Peperiksaan seperti Peperiksaan Penilaian Darjah V, Peperiksaan Sijil Rendah Pelajaran, Peperiksaan Ujian Kelayakan, Peperiksaan Perdagangan Malaysia dan Peperiksaan Vokasional Malaysia adalah terus dimasukkan ke dalam hasil dan tidak boleh digunakan oleh Lembaga.

Bagi membiayai peperiksaan ini dan juga perbelanjaan lain-lain seperti pembayaran komputer dan sebagainya, Kerajaan memberi peruntukan tahunan melalui sistem peperiksaan anggaran perbelanjaan biasa yang dikemukakan kepada Perbendaharaan untuk kelulusan. Peraturan-peraturan akaun amanah dan peraturan di bawah peperiksaan Anggaran Belanja dimana Lembaga mentadbirkan dua akaun kewangan akan dimansuhkan pada 31hb Disember, 1981 ini dan digantikan dengan satu sistem kewangan baru dibuat di bawah Seksyen 10 Pecahan 4 Finance Procedure Ordinance, 1957 dan dikenali dengan nama Kumpulan Wang amanah Lembaga Peperiksaan yang telah diluluskan oleh Dewan yang mulia ini pada sidangnya pada 14hb Oktober, 1981 dan dikuatkuasakan mulai 1hb Januari 1982.

Penubuhan Wang Amanah ini adalah dengan tujuan melicinkan dan memperbaiki lagi perjalanan pentadbiran kewangan peperiksaan dan selaras dengan perakuan 105 Jawatankuasa Kabinet yang mengkaji peraksanaan Dasar Pelajaran.

Berdasarkan kepada penerangan yang telah saya berikan itu maka jawapan bagi tiap-tiap soalan seperti berikut:

- (1) Sekiranya dilihat dari segi wang akaun amanah sahaja tentulah ada berlebihan tetapi jika dipandang dari segi perbelanjaan keseluruhannya pungutan yuran tidak cukup untuk

menampung perbelanjaan peperiksaan termasuk pembayaran gaji kakitangan dan persediaan kemudahan lain-lain. Bagi tahun 1982 Lembaga akan membelanjakan \$35,520,000. Pendapatan dari yuran adalah dianggarkan \$25 juta sahaja. Ini bererti bahawa Kerajaan terpaksa menambah kira-kira \$10,520,000 untuk membiayai perbelanjaan pengendalian peperiksaan.

- (2) Wang dari akaun amanah bayaran peperiksaan akan dijadikan hasil kepada Kerajaan apabila akaun tersebut dimansuhkan pada 31hb Disember, 1981.
- (3) Kerajaan tidak menimbangkan untuk mengurangkan pembayaran peperiksaan kerana pada masa ini Kerajaan sudahpun memberi subsidi secara tidak langsung dengan menambahkan peruntukan yang selisih daripada kutipan yuran bagi tujuan pengendalian peperiksaan. Yuran yang dikenakan sekarang ini sebanyak \$15 untuk peperiksaan Sijil Rendah Pelajaran adalah tidak berubah semenjak tahun 1956 walhal perbelanjaan untuk peperiksaan tersebut telah berlipat ganda dalam jangka 25 tahun. Ini bermakna Kerajaan seharusnya memikirkan secara serius meninggikan sedikit kadar bayaran untuk peperiksaan tertentu daripada pertimbangan mengurangkan bayaran kerana jelas sekali pengendalian peperiksaan dari segi wang tidak menguntungkan.

Tuan Yang di-Pertua: Masa sudah cukup.

(Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Mulut telah cukup dan Jawapan bagi Soalan No. 2, 4, 6, 14, 15, 20, 22, 21 adalah diberi di bawah ini.)

PEGAWAI KUMPULAN A MENJADI AHLI KESATUAN SEKERJA—LARANGAN

2. Tuan Haji Hashim bin Endut minta Perdana Menteri menyatakan adakah semua Pegawai dalam Kumpulan Pengurusan dan

Iktisas mematuhi arahan oleh bekas Ketua Setiausaha Negara melarang mereka menjadi Ahli Kesatuan Sekerja di bawah Seksyen 27 Ordinan Kesatuan Sekerja. Apakah tindakan Kerajaan kepada mereka yang masih degil memegang jawatan masing-masing.

Dato Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Di bawah seksyen 27 (2) (f) Ordinan Kesatuan Sekerja 1959 (Pindaan 1980) pegawai-pegawai Kerajaan dalam Kumpulan Pengurusan dan Ikhtisas (sekarang disebut sebagai kumpulan A) adalah dilarang daripada menjadi ahli kesatuan sekerja melainkan diberi pengecualian secara bertulis oleh Ketua Setiausaha Negara. Melalui Warta Kerajaan dalam P.U. (8) 420 bertarikh 16hb. Julai, 1981 Ketua Setiausaha Negara telah menyenaraikan nama pemegang-pemegang jawatan yang boleh diberi pengecualian daripada arahan tersebut.

Sejak arahan itu dikeluarkan, belum didapati mana-mana pegawai Kerajaan yang melanggar arahan tersebut. Sekiranya arahan itu tidak dipatuhi pegawai yang berkenaan boleh diambil tindakan tatatertib sehingga dibuang kerja mengikut Perintah-Perintah Am Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) Bab 'D' 1980.

HARGA GETAH MEROSOT

4. Tuan Haji Ampong bin Puyon minta kepada Menteri Perusahaan Utama menyatakan bagaimanakah keadaan harga getah dalam masa dua bulan lalu dan akan datang dan mengapakah harganya merosot.

Menteri Perusahaan Utama (Dato' Paul Leong Khee Seong): Oleh kerana kemerosotan ekonomi dunia yang masih belum pulih, permintaan bagi getah asli adalah lembab dan ini memberi kesan kepada harga-harga getah dalam masa dua bulan yang lalu, seperti dirujukkan oleh Ahli Yang Berhormat. Mengenai sebab-sebab kemerosotan harga getah, perkara ini telah pun saya jelaskan beberapa kali di Dewan Yang Mulia ini di masa yang lalu.

Saya tidaklah bercadang untuk membuat ramalan tentang harga getah pada masa yang

akan datang kerana ianya banyak bergantung kepada faktor-faktor seperti permintaan dan penawaran yang di luar kawalan kita. Walau bagaimanapun sepertimana yang telah saya terangkan dalam ucapan saya di Dewan Yang Mulia ini, walaupun ekonomi dunia mengalami kemelesetan, harga getah asli telah dapat distabilkan dengan adanya pembelian getah dari pasaran oleh Pengurus Setok Penimbal Pertubuhan Getah Asli Antarabangsa.

HOSPITAL DAERAH DI LUBOK ANTU

6. Tuan Jonathan Nerwin anak Jinggong minta Menteri Kesihatan menyatakan adakah Kementerian beliau bercadang untuk mendirikan satu District Hospital di Daerah Lubok Antu semasa rancangan Malaysia Keempat ini kerana kesemua pesakit-pesakit yang tidak dapat dirawat di Klinik-klinik di Daerah tersebut mereka sangat bersusah payah untuk sentiasa diarahkan pergi ke General Hospital Sri Aman yang jauhnya lebih kurang 50 batu dari Daerah Lubok Antu. Kalau ada, bila dan jika tidak jelaskan sebabnya.

Dato' K. Pathmanaban: Pada setakat ini, Kementerian Kesihatan tidak bercadang untuk membina sebuah hospital di Lubok Antu di bawah Rancangan Malaysia Keempat. Sebuah Pusat Kesihatan Daerah di Bentong yang mempunyai kemudahan hospital telah diluluskan di bawah Rancangan Malaysia Keempat. Peruntukan untuk membeli tanah bagi projek ini telah diluluskan. Apabila Pusat Kesihatan Daerah ini siap kelak penduduk-penduduk di Lubok Antu tidak perlu lagi pergi ke Hospital Sri Aman untuk mendapatkan kemudahan-kemudahan hospital.

PASPOT ANTARABANGSA KE SABAH/SARAWAK—MENGHAPUSKAN

14. Tuan Karpal Singh minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri menyatakan adakah Kerajaan bercadang menghapuskan sistem

Pasport Antarabangsa bagi orang-orang Malaysia yang ingin berhijrah ke Malaysia Timor, dengan sebab sistem sekarang itu tiada menasabah memandangkan kepada fakta Malaysia ialah sebuah negara yang tunggal.

Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri (Dato' Musa Hitam): Sebagai Ahli Yang Berhormat sedia maklum bahawa rakyat Malaysia di Semenanjung, Sabah dan Sarawak adalah terikat dengan perjanjian yang dibuat oleh Jawatankuasa Antara Kerajaan (Intergovernmental Committee) yang telahpun menentukan hak-hak tertentu bagi kedua-dua negeri Sabah dan Sarawak. Oleh yang demikian, soal menghapuskan penggunaan pasport antarabangsa bagi rakyat di Semenanjung apabila memasuki negeri-negeri Sabah dan Sarawak memerlukan persetujuan kedua-dua belah pihak.

Walau bagaimanapun, sukacita dinyatakan bahawa Kerajaan sedang mengkaji semula kedudukan ini dan suatu pengumuman akan dibuat apabila kajian itu selesai kelak.

DAUN TEMBAKAU BAGI KILANG GETAH

15. Tuan Shaari bin Jusoh minta Menteri Perusahaan Utama menyatakan sama ada beliau sedar bahawa kilang-kilang rokok telah mengenakan kota terhadap penggunaan daun tembakau tempatan dan kilang-kilang ini menggunakan daun-daun tembakau yang diimpot dan ini telah mendatangkan kesusahan kepada penanam-penanam tembakau tempatan dan jika ya, sama ada Kementerian bercadang menyekat pengimpotan daun tembakau untuk memberi peluang penghidupan yang lebih baik kepada penanam-penanam tembakau tempatan.

Dato' Paul Leong Khee Seong: Suka saya menjelaskan di sini bahawa sebenarnya pengilang-pengilang rokok tidak mengenakan kota terhadap penggunaan daun tembakau tempatan, tetapi apa yang sebenarnya diamalkan oleh pengilang-pengilang rokok tempatan ialah mereka mengadakan tembakau tempatan dengan

tembakau yang diimpot bertujuan untuk mengujudkan cita rasa yang dikehendaki oleh penghisap-penghisap rokok dan juga akibat daripada pengeluaran tembakau tempatan yang tidak mencukupi bagi pengilang rokok. Setakat ini 60% daripada tembakau yang digunakan oleh pengilang-pengilang rokok adalah terdiri daripada tembakau tempatan, penggunaan tembakau tempatan dijangka dapat ditambah pada kadar 2% tiap-tiap tahun sehingga mencapai 70% penggunaannya di dalam pengeluaran rokok menjelang tahun 1985. Penambahan penggunaan seterusnya adalah bergantung kepada kemampuan pengeluaran oleh perusahaan tembakau tempatan di masa akan datang. Memandangkan kepada kemampuan yang ada pada perusahaan tembakau tempatan, setakat ini, Kementerian saya belum bercadang untuk menyekat pengimpotan daun tembakau.

UNIVERSITI-UNIVERSITI TEMPATAN-MENAMBAH TEMPAT

20. Tuan Chian Heng Kai minta Menteri Pelajaran menyatakan:

- (a) apakah rancangan jangka panjang dan pendek Kerajaan untuk menambahkan tempat di Universiti-universiti tempatan untuk menampung keperluan palajar-pelajar kita;
- (b) Sama ada Kerajaan akan menimbang penubuhan universiti-universiti swasta di negara ini; dan
- (c) jumlah pelajar-pelajar yang mohon untuk memasuki kelima-kelima universiti tempatan untuk tahun akademik 198/82 dengan membei angka-angka mengikut perpecahan kaum.

Dato Haji Mohamad Suhaimi bin Haji Kamaruddin:

- (a) Rancangan jangka panjang Kerajaan untuk menambahkan tempat di Universiti-universiti tempatan untuk menampung keperluan pelajar mendapatkan pelajaran tinggi ialah dengan memaksimakan semua universiti-universiti supaya setiap

universiti dapat mencapai enrolmen pelajar 8,000 hingga 10,000 orang. Ketika ini hanya Universiti Malaya sahaja yang sudah mencapai enrolmen antara 8,000 hingga 10,000 pelajar, sedangkan universiti-universiti lain masih belum mencapai jumlah pelajar tersebut. Sementara rancangan jangka pendek pula ialah dengan menambahkan bilangan pengambilan pelajar dari setahun ke setahun. Umpamanya bilangan pengambilan bagi ijazah pertama sesi 1980/81 yang

berjumlah 5,501 pelajar telah dipertingkatkan kepada 5,847 pada sesi 1981/82.

(b) Pada masa ini Kerajaan tidak akan menimbang penubuhan Universiti-universiti swasta di negara ini.

(c) Jumlah permohonan memasuki kelima-kelima Universiti tempatan pada tahun akademik 1981/82 mengikut pecahan kaum adalah seperti berikut:

<i>Bumiputra</i>	<i>Bukan Bumiputra</i>			<i>Jumlah Kecil</i>	<i>Jumlah</i>
	<i>China</i>	<i>India</i>	<i>Lain-lain</i>		
9,009	6,155	1,167	367	7,689	16,698
54.0%	36.8%	7.0%	2.2%	46.0%	100%

LAWATAN PERDANA MENTERI KE THAILAND

21. Tuan Kamaluddin bin Maamor minta Perdana Menteri menyatakan hasil yang telah tercapai dari pertemuan beliau dengan Perdana Menteri Thailand semasa lawatan beliau ke Thailand baru-baru ini.

Dato Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Jawapan yang hampir sama telah diberi oleh Y.A.B. Perdana Menteri sewaktu menjawab pertanyaan mulut soalan No. 1 wakil dari Jerai pada 14hb Oktober 1981, dan tak payah lagi saya ulangi di sini.

GOVERNOR MELAKA/ PULAU PINANG DARI KETURUNAN CHINA/INDIA

22. Tuan V. David minta Perdana Menteri menyatakan sama ada beliau akan melantik seorang bangsa China atau India menjadi Governor Melaka atau Pulau Pinang dan dengan itu mencerminkan asas berbilang kaum.

Dato Abdullah Haji Ahmad Badawi Pertanyaan Ahli Yang Berhormat itu nampaknya adalah berdasarkan kepada salah-angapan peruntukan Perlembagaan Persekutuan dan Perlembagaan Negeri-negeri berkenaan.

Perkara 71 (4) Perlembagaan Persekutuan berkehendakkan tiap-tiap Perlembagaan Negeri mengandungi peruntukan-peruntukan yang terdapat dalam Bahagian Pertama. Jadual Lapan. Peruntukan seksyen 19A (1) Jadual Lapan itu telah pun dimasukkan ke dalam Perlembagaan Negeri-negeri Melaka dan Pulau Pinang sebagai Perkara 1 (1). Mengikut Perkara 1 (1) itu, adalah jelas bahawa perlantikan seseorang sebagai Yang di-Pertua Negeri adalah dibuat oleh Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong atas budibicaranya selepas berunding dengan Ketua Menteri berkenaan.

Oleh kerana itu, sama ada Perdana Menteri akan melantik seseorang keturunan China atau India sebagai Yang di-Pertua Negeri tidak timbul sama sekali.

USUL

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN YANG DIBEBAHKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

Menteri Penerangan (Dato' Mohamed bin Rahmat): Tuan ang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

Bahawa menurut peruntukan Peraturan Mesyuarat 12 (1), Dewan ini tidak akan ditangguhkan hari ini sehingga pukul 8.00 malam.

Menteri Tak Berpotfolio (Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui

Diputuskan,

Bahawa menurut peruntukan Peraturan Mesyuarat 12 (1), Dewan ini tidak akan ditangguhkan hari ini sehingga pukul 8.00 malam.

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN, 1982

DAN USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN, 1982

Jawatankuasa

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula pertimbangan atas "Rang Undang-undang Perbekalan, 1982 dan Anggaran Pembangunan, 1982 dalam Jawatankuasa sebuah-buah Majlis". (Hari Ketigabelas).

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa (Tuan Yang di-Pertua mempengerusikan Jawatankuasa)

Maksud B. 46, B. 47 dan B. 48 (Jadual).

Maksud P. 46, P. 47 dan P. 48 (Anggaran Pembangunan, 1982).

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, Majlis sedang menimbang Anggaran Perbelanjaan di bawah Kementerian Penerangan dan pada petang semalam Yang Berhormat Menteri Penerangan telah mula menjawab dan menyambung hari ini dan saya telah maklumkan iaitu saya telah bersetuju iaitu perbelanjaan di bawah Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar ditimbang pada hari esok Yang Berhormat Menteri bertugas di luar Kuala Lumpur dan bagi menggantinya selepas menimbang Anggaran Perbelanjaan bagi Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat maka majlis akan

menimbang Anggaran bagi Kementerian Tenaga Telekom dan Pos sebagaimana saya umumkan semalam. Sekarang saya jemput Yang Berhormat Menteri menyambung ucapannya.

3.40 ptg.

Menteri Penerangan (Dato' Mohamed bin Rahmat): Tuan Yang di-Pertua, menyambung jawapan saya pada hari semalam, rancangan-rancangan RTM memang menepati kepada matlamat yang ada pada Kementerian dan juga kepada Jabatan Penyiaran. Pengawasan sama ada ianya dilaksanakan atau tidak, dibuat oleh Jawatankuasa Penilaian yang bersidang pada setiap bulan di mana saya mempengeruskannya. Sambil itu untuk mengatasi gejala-gejala yang meragukan seperti yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Arau dan juga Kulim-Bandar Bahru panduan yang tetap secara bertulis disediakan dan diperbaiki dari masa ke semasa. Arahan-arahan juga dibuat oleh Jawatankuasa ini untuk dilaksanakan oleh RTM pada setiap masa.

RTM sebagai media Kerajaan akan terus mengutamakan kepentingan Kerajaan sambil mengambil kira kepentingan rakyat iaitu para penonton dan pendengarnya. Kerajaan akan terus menjadikan RTM sebagai monopoli Kerajaan dan tidak akan menimbang sebarang permohonan untuk mewujudkan suatu perkhidmatan penyiaran swasta ataupun commercial Station.

Bagi melaksanakan tugas ini sesuai dengan peringkat pembangunan yang dilalui sekarang, RTM akan terus mengutamakan masalah penerangan dan pendidikan. Masalah hiburan merupakan prioriti yang paling rendah sekali iaitu setakat 30 peratus dari keseluruhan rancangan-rancangannya. Ketiga-tiga fungsi ini dilaksanakan melalui rancangan-rancangannya baik tempatan ataupun luar negeri. Walaupun banyak desakan telah dibuat untuk membanyakkan lagi rancangan-rancangan tempatan suka saya menjelaskan di sini bahawa matlamat RTM ialah menggunakan 60 peratus rancangan-rancangan tempatan dan hanya 40 peratus

rancangan-rancangan luar negeri. Ini ialah kerana dalam konteks Malaysia yang sedang membangun rakyat kita perlu didedahkan kepada perkembangan dan kemajuan yang terdapat di seluruh dunia agar sebarang penerangan dan pendidikan yang boleh diperolehi melaluinya boleh membantu rakyat kita dalam menggerakkan lagi pembangunan negara.

Saya akui penggunaan rancangan-rancangan luar negeri terutama rancangan-rancangan yang berbentuk hiburan yang di dalamnya juga mengandungi bahan-bahan penerangan dan pendidikan menimbulkan berbagai masalah. Lebih-lebih lagi pada hari ini kebanyakan daripada rancangan-rancangan itu mengandungi unsur-unsur seks dan keganasan. Sebenarnya, RTM tidak secara melulu menggunakan rancangan-rancangan tersebut. Selain ianya ditapis dahulu oleh Lembaga Penapis Filem, RTM juga menapisnya sekali lagi dahulu oleh Lembaga Penapis Filem, RTM juga menapisnya sekali lagi melalui Kumpulan Penapis yang ditubuhkan oleh Lembaga Penapis khusus untuk RTM. Dalam tugasnya Kumpulan ini diberi kuasa menolak bulat-bulat atau diadakan penapisan yang lebih teliti terhadap rancangan-rancangan tersebut. Malahan arahan telahpun saya buat agar penapisan yang lebih ketat lagi hendaklah dibuat terhadap semua rancangan-rancangan daripada luar negeri. Selain daripada itu sebuah Jawatankuasa Pemilihan Rancangan-rancangan Luar Negeri telah dibentuk yang akan memilih rancangan-rancangan yang sesuai untuk ditayangkan oleh TV Malaysia.

Sebenarnya masalah ini bukan sahaja dirasakan oleh RTM bahkan kesemua badan penyiaran di ASEAN sendiri. Sebagai suatu langkah awal Kementerian ini telah menjayakan projek pertukaran rancangan dua hala iaitu yang bernama "Titian Muhibbah" di antara RTM dengan T.V.R.I. yang dijangka akan dapat dipertingkatkan tidak berapa lama lagi. Selain daripada itu kerjasama beberapa hala yang melibatkan kesemua badan-badan penyiaran di ASEAN sedang diusahakan bagi mengeluarkan rancangan-rancangan secara

bersama untuk kegunaan bersama. Cadangan ini sedang dikemukakan di dalam mesyuarat Jawatankuasa ASEAN mengenai Kebudayaan dan Penerangan yang sedang berlangsung di Manila. Kita harap kita akan dapat menggunakan tabung Kebudayaan Jepun bagi melaksanakan cadangan tersebut.

Menurut kajian yang telah dibuat sebahagian besar penonton-penonton TV Malaysia adalah penduduk-penduduk luar bandar. Oleh itu tidak hairanlah saya akan kebimbangan yang dirasakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Arau, Kulim-Bandar Bahru dan juga Padang Rengas mengenai kesan baik/buruk rancangan luar negeri yang tertentu terhadap rakyat terutama golongan muda. Pendedahan tentang nilai-nilai dan norma-norma buruk masyarakat barat seperti yang terdapat dalam siri Dallas dan Flamingo Road sepertimana yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Kulim-Bandar Bahru itu adalah baik dari segi kita hendak menyedarkan rakyat kita terutama generasi muda yang cuba meniru ala barat itu akan padahnya mereka berbuat sedemikian dan akan pentingkan pula diambil langkah-langkah yang lebih berkesan di dalam memelihara dan mengembangkan lagi nilai-nilai dan norma-norma ketimuran, kita telah melihat bagaimana setengah-setengah masyarakat yang telah dikongkong dengan alamnya sendiri serta jahil tentang keadaan di luar masyarakatnya, apabila mereka didedahkan pengaruh-pengaruh luar mereka terus lemas dengan nilai-nilai dan norma-norma asing itu oleh kerana 'Cultural Shock' yang mereka hadapi adalah sangat kuat sehingga melemahkan pegangan mereka. Saya tidak percaya masyarakat kita akan mengalami keadaan yang sedemikian kerana adanya dasar kita yang realistik lagi positif ini.

Namun begitu langkah-langkah untuk mengimbangi kesan-kesan dari pendedahan yang ada itu mesti terus kita lakukan. Dalam hubungan ini peningkatan rancangan-rancangan tempatan yang boleh menggalakkan perkembangan dan pemeliharaan nilai-nilai dan norma-norma tempatan terutama di kalangan generasi muda mesti kita wujudkan. Usaha ini sedang

dijalankan oleh RTM melalui penubuhan 5 pusat terbitan Wilayah atau (regional production Centre) di Kota Kinabalu, Kuching, Johor Bahru, Alor Setar dan Kota Bharu yang akan membuat rancangan tempatan yang berunsurkan kebudayaan daerah sepertimana yang dikehendaki oleh Ahli Yang Berhormat dari Arau. Pembinaan ke 5 pusat ini dijangka menelan belanja lebih daripada \$40 juta ringgit.

Selain daripada itu RTM akan membelanjakan kira-kira \$12 juta pada tahun hadapan bagi membeli alat-alat baru iaitu 2 buah unit O.B. Van, 5 unit E.F.P. (Electronic Field Production Unit), 5 buah kamera ENG dan 2 buah lighting control van yang akan dapat meningkatkan penerbitan rancangan-rancangan tempatan. Peningkatan penerbitan rancangan-rancangan tempatan dijangka akan dapat dilakukan sepenuhnya apabila pembinaan sebuah TV colour Transmission Centre (Pusat Terbitan TV Warna) yang dijangka menelan belanja lebih daripada \$70 juta ringgit siap pada kira-kira tahun 1985. Dengan bertambahnya kemudahan ini kita harap kita akan dapat memperbaiki lagi rancangan Warta Berita dan Peristiwa sepertimana yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Tanjong Karang. Malahan urusan sedang dibuat dengan pihak Telekom bagi mengadakan sistem link-up bagi TV di antara pusat-pusat di Wilayah dengan Angkasapuri agar laporan berita di seluruh negara dapat disegerakan dan liputan secara langsung dapat juga kita adakan.

Walaupun RTM bertanggungjawab melaksanakan dasar Bahasa Kebangsaan dan membantu memupuk dan memperkembangkan kebudayaan nasional, saya suka menegaskan kepada Ahli Yang Berhormat dari Arau bahawa RTM tidak mengeneikan bahasa dan kebudayaan daerah. Unsur-unsur daerah seperti loghatnya, nyanyian dan tariannya dan perkembangan serta kemajuannya digunakan jua oleh RTM dalam rancangan-rancangannya terutama di dalam rancangan-rancangan radio daerah dan radio tempatan.

Kita sedang mengkaji sekarang bagaimana siaran tempatan yang menggunakan loghat

tempatan itu dapat kita perlukan lagi pada masa-masa ke hadapan. Pada masa ini siaran itu hanya berkhidmat selama 1½ jam sehari.

Mengenai Jabatan Penerangan pula, suka saya maklumkan bahawa penggunaan peralatan letronik yang lebih moden di dalam memperbaiki kegiatan penerangan bersemuka sedang giat dilaksanakan.

Perkara ini telah dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Tanjong Karang. Untuk makluman bahawa pada tahun hadapan Jabatan Penerangan akan membelanjakan sebanyak \$2.4 juta bagi membeli 30 yunit PENDIMAS atau unit pendidikan masyarakat, \$380,000 untuk membeli 13 yunit mini dan \$514,000 untuk mewujudkan 2 buah lagi PENTARAMA.

Tuan Pengerusi, itulah sahaja jawapan yang saya fikir perlu untuk menjawab masalah-masalah yang telah dibangkitkan di dalam membahaskan Belanjawan bagi Kementerian Penerangan, dan saya sekali lagi mengucapkan berbilang terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Arau, dari Kulim-Bandar Bahru, dari Padang Rengas dan juga dari Tanjong Karang yang telah mengemukakan cadangan-cadangannya.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah bahawa wang sejumlah \$14,997,600 untuk Maksud B. 46; \$153,333,400 untuk Maksud B. 47 dan \$51,546,200 untuk Maksud B. 48 di bawah Kementerian Penerangan jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$41,997,600 untuk Maksud B. 46; \$153,333,400 untuk Maksud B. 47 dan \$51,546,200 untuk Maksud B. 48 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Begitu juga soalnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$9,047,964

yang disebutkan dalam Maksud P. 46; \$27,939,802 untuk Maksud P. 47 dan \$8,846,970 untuk Maksud P. 48 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1982 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$9,047,964 untuk Maksud P. 46; \$27,939,802 untuk Maksud P. 47 dan \$8,846, 970 untuk Maksud P. 48 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 1982.

Maksud B. 49 (Jadual)-

Maksud P. 49 (Anggaran Pembangunan, 1982)-

Tuan Pengerusi: Sekarang Majlis menimbangkan Anggaran Perbelanjaan untuk maksud B. 49 dan Maksud P. 49 (Anggaran Pembangunan, 1982) di bawah Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat sekarang terbuka untuk dibahas. Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka.

3.54 ptg.

Tuan Chan Teck Chan (Kota Melaka): Tuan Pengerusi, saya suka mengambil bahagian di bawah Maksud B. 49, muka surat 473, Butiran 1100, Program (2) Buruh dan Perhubungan Perusahaan.

Tuan Pengerusi, saya suka mengambil perhatian Dewan yang mulia ini tentang masalah pasaran perburuhan yang ada di Malaysia hari ini. Satu perkara yang memang tidak boleh dinafikan bahawa negara kita adalah sedang menghadapi satu masalah kekurangan buruh dan tenaga rakyat dalam bidang estet atau dalam bidang perkilangan dan pembinaan. Perkara ini sebenarnya sudah lama dibangkit-bangkitkan dan juga beberapa tindakan telah diambil hingga masalah pendatang haram Indonesia pun dibawa kerana adanya masalah kekurangan bilangan tenaga rakyat di bidang-bidang yang tertentu.

Tuan Pengerusi, di sini perlu kita menyiasat dan meneliti dengan lebih mendalam dan menyeluruh tentang keadaan yang sebenarnya yang berkaitan dengan

pasaran buruh yang ada di Malaysia hari ini. Benarkah tidak Malaysia adalah menghadapi satu masalah kekurangan labour hari ini khususnya di dibidang-bidang yang tertentu sehingga kita terpaksa hendak membawa buruh asing untuk menolong mengatasi masalah ini. Kerana menurut statistik, Tuan Pengerusi, tenaga buruh (labour forces) yang ada di Malaysia hari ini adalah menduduki 5,380,000 bilangan orangnya, di antaranya seramai 38.8% adalah terdapat dalam bidang pertanian dan sebanyak 30.8% di bidang perkilangan, pembinaan di mana kita dapati kedua-dua bidang yang selalu diadakan kekurangan manpower.

Tuan Pengerusi, saya tidak faham kerana kadar pengangguran (unemployed rate) hingga hari ini adalah 5.3%, ertinya lebih kurang adanya 300,000 rakyat Malaysia yang masih menganggur tidak ada pekerjaan, tetapi apakah sebabnya berlaku satu keadaan di mana kita dapati pasaran buruh kita khasnya dibidang pertanian, perkilangan, pembinaan ada labour shortage. Di manakah satu yang benar?. Pada satu pihak kita kata tidak adanya pengangguran lebih kurang 300,000 orang tidak ada kerja hingga sebahagiannya terpaksa bekerja di Singapura dan negara-negara asing, tetapi pada pihak yang lain Malaysia sendiri terpaksa hendak mengambil pekerja-pekerja dari negara asing seperti di Indonesia. Di manakah lojiknya, Tuan Pengerusi?

Di sini saya cuba menarik perhatian Dewan yang mulia ini, cara untuk mengatasi masalah ini bukannya untuk mengimport buruh asing ke Malaysia. Satu asas yang paling mustahak perlu diperhatikan oleh Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat ialah bagaimana kita boleh menarik balik tenaga rakyat kita datang berkhidmat untuk negara kita dan juga bagaimana kita boleh mewujudkan dan memberikan peluang kepada rakyat Malaysia bekerja. Adakah kita sudah sampai satu full employment atau sudah sampai satu keadaan di mana kita tidak dapat cari lagi penganggur. Jika ini sampai peringkat, ini adalah merupakan satu rekod ekonomi yang teragong di dunia ini. Tetapi saya dapati Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat perlu mengadakan satu kajian yang lebih menyeluruh tentang masalah ini supaya

Dewan yang mulia ini boleh diberitu, rakyat Malaysia boleh dimaklumkan keadaan yang sebenarnya kerana masalah pendatang haram Indonesia sebagai buruh asing yang bekerja di Malaysia ini sudah membawa berbagai masalah sehingga mengancam kestabilan kehidupan rakyat Malaysia.

Tuan Pengerusi, saya perlu menarik perhatian Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat bahawa di antara tenaga buruh (labour force) di Malaysia ini semuanya adalah berumur sangat muda (very young). Umpamanya, di antara umur 15 hingga 24 tahun telah menduduki 34.2%, 25 hingga 39 tahun menduduki 37.6%, maka tenaga buruh ini adalah sangat sesuai untuk ditempatkan di bidang-bidang yang tertentu di mana didapati adanya kekurangan tenaga buruh. Adakah disebabkan skim gaji atau skim kebajikan yang tidak memuaskan sehingga mereka enggan, tidak mahu bekerja dalam bidang-bidang tertentu. Saya harap sebelum Kementerian Hal Ehwal dalam Negeri membuat satu keputusan tentang dasar foreign labour, saya harap Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat boleh membentangkan satu laporan yang lebih lengkap untuk Dewan ini supaya kita boleh sama-sama mengkaji sama ada benar atau tidak bahawa Malaysia menghadapi shortage of labour sepertimana yang diadukan oleh pihak swasta yang tertentu selama ini. Kita tidak boleh menjadikan perkara ini sebagai satu perkara yang kecil kerana masalah yang kita hadapi di depan kita ialah yang sangat mengkhawatirkan rakyat yang berpunca daripada kedatangan buruh asing khasnya dari Indonesia.

Tuan Pengerusi, aspek yang kedua ialah berkaitan dengan kemajuan daya tenaga rakyat (manpower resources development). Tuan Pengerusi, saya harap Jabatan Daya Tenaga Rakyat ini bolehlah mempertimbangkan satu cara untuk mempertingkatkan productivity dalam negara kita. Yang lebih mustahak ialah Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat perlu melancarkan satu kempen productivity untuk mempertingkatkan kesedaran, keinsafan kaum pekerja dan majikan bagaimana masalah pembangunan ekonomi negara kita boleh maju dan dibangunkan melalui peningkatan

productivity, kerana konsep productivity merupakan satu konsep yang sangat baru terhadap Malaysia khasnya di bidang-bidang tertentu umpamanya di antara pekerja dan majikan. Saya harap Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat boleh berinisiatif untuk melancarkan satu kempen pelajaran politik di bidang productivity supaya ianya boleh diselaraskan dengan apa yang dikehendaki oleh Yang Amat Berhormat Dato Seri tentang caranya untuk memperhebatkan productivity dan juga berasaskan kepada merit dan demeritnya.

Tuan Pengerusi, saya juga akan sentuh satu lagi yang mengenai perhubungan perindustrian, iaitu Program (2).

Di sini saya juga dapati bahawa satu konsep perhubungan perindustrian perlu dilahir dan diwujudkan di Malaysia supaya perhubungan di antara kaum pekerja dan majikan boleh dirapatkan, juga termasuk pihak Kerajaan supaya kepentingan ketiga-tiga pihak-kaum pekerja, majikan dan Kerajaan boleh dijadikan sebagai satu common interest, iaitu ketiga-tiga pihak ini adalah memainkan satu peranan yang mustahak dan bermakna (significant) untuk membawa satu keadaan yang setabil di dalam suasana perhubungan perindustrian. Saya dapati bahawa konsep dan dasar sistem perhubungan perindustrian hari ini masih terkebelakang dan tidak mengikut arus pembangunan perindustrian negara kita.

(Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*)

Tuan Pengerusi, saya harap satu konsep industrial relation yang lebih moden yang boleh memperseimbangkan kepentingan ketiga-tiga pihak, iaitu kaum pekerja, majikan dan Kerajaan ini boleh diwujudkan di negara kita supaya satu industrial justice bolehlah dilahirkan di negara kita dan ini juga akan secara langsungnya akan mengurangkan segala kes-kes pertikaian atau perselisihan perindustrian (Industrial unrest) di negara kita. Ini adalah sangat mustahak. Selama ini saya nampak bahawa usaha-usaha menuju kepada satu konsep perhubungan perindustrian ini adalah sangat-sangat tidak memuaskan.

Satu point lagi ialah mengenai keselamatan pekerjaan (occupational safety). Ini juga merupakan satu masalah yang pokok di mana Ordinan atau Akta yang berkaitan dengan occupational hazard dan industrial safety ini perlu dikaji semula kerana didapati bahawa Ordinan-ordinan atau Akta-akta yang berkenaan masih tidak boleh diselaraskan dengan tempoh pembangunan ekonomi negara kita sehingga kepentingan kebajikan, keselamatan kaum pekerja tidak dapat diperlindungi melalui Akta-akta yang ada dalam negara kita, umpamanya, safety Welfare Ordinance dan lain-lainnya dan peraturan-peraturan yang berkenaan. Saya harap perkara ini perlu diambil berat, janganlah kerana kita hendak mempercepatkan pembangunan sosio-ekonomi sehingga keselamatan, kebajikan, kepentingan kaum pekerja dikorbankan. Ini adalah tidak merupakan satu dasar Kerajaan yang berjiwa rakyat ini. Saya harap satu kajian yang lebih menyeluruh tentang occupational hazard dan industrial safety ini bolehlah ditimbangkan.

Akhirnya, Tuan Pengerusi, ialah mengenai muka surat 475 di bawah Butiran 1100, Program (6) Penguatkuasaan Undang-undang Kesatuan Sekerja.

Tuan Pengerusi, saya harap bukan sahaja MTUC dan pihak-pihak Trade Union yang tertentu boleh mengarah dan memajukan pergerakan kesatuan sekerja di Malaysia, saya fikir Kerajaan juga perlu memainkan peranan yang mustahak untuk bagaimana mengorganisasikan pekerja-pekerja yang masih belum diorganisasikan di negara kita. Umpamanya, di Malaysia ada mempunyai 5.3 juta labour force tetapi yang ada menjadi ahli-ahli Trade Union adalah kurang daripada 9%, ini adalah merupakan satu laughing stock. Jika sekiranya kita hendak memperkukuhkan dan memajukan Trade Union Movement di Malaysia sebagai satu movement yang boleh contribute, lebih positive terhadap pembinaan negara kita maka mereka perlu diorganisasikan dalam satu kumpulan, satu organisasi yang lebih teratur supaya Kerajaan boleh memberikan segala perlindungan yang sewajarnya dan mereka juga memperjuangkan kebajikan

mereka bukan hanya dari segi gaji dan elaun sahaja. Yang lebih mustahak ialah umpamanya tadi saya ada sebut occupational health, industrial safety dan juga kebajikan dalam tempoh perkhidmatan mereka dan pada tempoh selepas mereka berpencen. Saya harap satu skim, satu dasar buruh yang lebih lengkap, yang lebih comprehensive boleh diwujudkan di negara kita.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar.

4.06 ptg.

Tuan Lee Lam Thye (Kuala Lumpur Bandar): Tuan Pengerusi, izinkan saya mengambil peluang ini untuk membangkitkan beberapa perkara dalam perbahasan atas anggaran untuk Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat.

Yang Pertama, suka saya merujuk kepada muka surat 473, Maksud B. 49 atas Program (3) Keselamatan Perkerjaan.

Tuan Pengerusi, atas perkara keselamatan pekerjaan yang di bawah Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat, suka saya menyatakan di sini bahawa adalah menjadi tugas yang penting Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat untuk memastikan keselamatan pekerjaan para pekerja-pekerja di negara ini yang bekerja baikpun di kilang-kilang ataupun di tempat binaan-binaan berbagai-bagai tempat di negara kita. Sungguhpun saya sedar bahawa Kementerian yang berkenaan ada mengambil perhatian yang berat tentang hal ini akan tetapi tidak dapat dinafikan bahawa sehingga hari ini masih ada berlakunya kes-kes di mana pekerja-pekerja kita ada mengalami kemalangan-kemalangan di kilang-kilang dan juga di tempat-tempat binaan.

Suka saya menyatakan di sini bahawa boleh dikatakan pada tiap-tiap hari ada berlaku lebih kurang 195 kemalangan-kemalangan (accidents) di kilang-kilang, di tempat-tempat kerja dan boleh dikatakan bahawa ada beberapa kes di dalam angka 195 yang menjadi maut. Ada terdapat 60,000 kes kemalangan industri yang telah dilaporkan kepada pihak yang berkuasa dalam tempoh

tahun 1978 hingga 1979 dan kemalangan-kemalangan yang berlaku di industri-industri, di kilang-kilang telah mengakibatkan satu kehilangan yang besar dan telah dianggarkan lebih kurang 400,000 hari-hari bekerja (mandays) telah hilang akibat berlakunya kemalangan-kemalangan itu.

Oleh yang demikian, saya suka mencadangkan di sini bahawa Kementerian yang berkenaan patutlah memastikan bahawa ada kakitangan-kakitangan ataupun pegawai penguatkuasa yang cukup untuk membuat lawatan di tiap-tiap kilang, di tiap-tiap tempat binaan untuk menentukan sama ada pihak majikan ada mengambil tindakan atau langkah yang cukup untuk memastikan bahawa si pekerja ada menggunakan alat-alat ataupun kelengkapan keselamatan apabila mereka menjalankan kerja di satu-satu tempat.

Tuan Pengerusi, perkara yang kedua yang saya ingin menyentuh iaitu berkenaan dengan Program (4) Kemajuan Daya Tenaga Rakyat. Atas perkara Tenaga Rakyat suka saya menyatakan di sini bahawa tidak dapat dinafikan juga bahawa untuk sebuah negara yang membangun kita hendak mendapat tenaga yang cukup bagi tujuan melaksanakan berbagai-bagai projek pembangunan di negara kita. Dalam hal ini suka saya mengambil kesempatan ini untuk menyentuh satu bidang yang saya anggap adalah mustahak dan itu ialah berkenaan dengan industri pembinaan di negara ini. Saya berharap bahawa satu pendekatan (approach) yang baru boleh diadakan untuk latihan tenaga mahir di negara kita supaya kita dapat melengkapkan industri pembinaan dengan tenaga mahir yang cukup untuk tujuan menjalankan kerja pembinaan. Kerajaan patut mengadakan perancangan jangka panjang untuk dilaksanakan berkenaan dengan latihan tenaga mahir di negara kita untuk tujuan-tujuan yang saya sebutkan tadi.

Tuan Pengerusi, sungguhpun saya sedar bahawa banyak pusat-pusat latihan telah didirikan di negara kita, misalnya di Ipoh, di Kuantan dan di Alor Setar, akan tetapi saya berpendapat bahawa adalah mustahak supaya kita dapat mengadakan lebih banyak pusat latihan lagi di samping mendirikan pusat-pusat latihan yang telah dirancang

dan atas industri pembinaan ini saya berpendapat bahawa masa telah tiba bagi Kementerian yang berkenaan untuk melaksanakan satu dasar tenaga (manpower policy) oleh sebab kita memerlukan banyak tenaga untuk membina rumah-rumah dan bangunan yang berkenaan. Oleh kerana itu sehingga hari ini kita tidak dapat mengadakan satu dasar tenaga (manpower policy) ini, maka di banyak tempat-tempat pembinaan pihak pemaju ada mengalami kesukaran untuk mendapat kerja dan akibatnya kita telah menghadapi satu masalah yang berlaku di negara ini baru-baru ini di mana kita dikehendaki untuk mengimpor tenaga kerja dari luar negeri. Oleh sebab hal ini, saya suka mencadangkan bahawa Kementerian yang berkenaan dapat mengambil perhatian yang berat tentang apa yang telah disentuh oleh saya supaya satu polisi tentang tenaga untuk industri pembinaan dapat diadakan.

Yang akhir, suka saya menyentuh kepada muka surat 488, Butiran (Projek) 15 di bawah Maksud P. 49 dan itu ialah berkenaan dengan Jabatan Kilang.

Atas perkara Jabatan Kilang, suka saya mengesyorkan di sini bahawa saya haraplah Jabatan Kilang dapat menghantar pegawai-pegawai ke rumah-rumah pangsa di Bandaraya Kuala Lumpur untuk memeriksa lif-lif yang ada digunakan sekarang memandangkan bahawa banyak lif-lif yang ada di rumah pangsa berbilang tingkat sentiasa mengalami kerosakan. Mungkin lif-lif itu telah sampai satu keadaan di mana membawa keadaan yang amat merbahaya kepada si pengguna dan saya berharap bahawa Jabatan Kilang dapat menghantarkan pegawai untuk memeriksa dan sekiranya terdapat lif-lif di mana ada membawa keadaan yang merbahaya, Jabatan Kilang dapat mengarahkan pihak Kementerian Wilayah ataupun pihak Dewan Bandaraya untuk menggantikan lif-lif yang lama, yang usang itu dengan lif-lif yang baru.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Sandakan.

4.15 ptg.

Tuan Fung Ket Wing (Sandakan) (Dengan izin): Mr Chairman, I rise to participate in

the debate on the Estimates for the Ministry of Labour and Manpower wherein this August House has been requested to approve a sum of \$61,270,210 being Operating and Development Expenditure for the Ministry next year, and I wish to refer to Maksud B. 49—Butiran 1100, Tajuk—Gaji dan Upahan, Program (1) Pentadbiran Am, Program (2) Buruh dan Perhubungan Perusahaan (b) Jabatan Buruh, Sabah, (d) Jabatan Perhubungan Perusahaan and (e) Industrial Court, page 473.

Mr Chairman, numerous announcements have been made by Government leaders in the past to the effect that the Labour Laws would be extended to cover Sabah and Sarawak to enable workers of these two States to enjoy their benefits. After a long delay, the Workmen's Compensation Ordinance, 1952 was extended to Sabah and Sarawak, in the event of death, will be workers in Sabah and Sarawak now enjoy the same benefits as enjoyed by their counterparts in Semenanjung Malaysia.

Under the Workmen's Compensation Ordinance now, workers in Sabah and Sarawak, in the event of death, will be provided with \$14,400 unlike before when they were given only \$7,200 under the Sabah Workmen's Compensation Ordinance, 1952. The maximum compensation for permanent total disablement is now \$19,200 previously \$9,600.

Mr Chairman as the cost of living increases almost every passing day, the death and permanent disablement benefits must be revised and updated considering the fact that these benefits were determined some years ago, and since then the cost of living has gone up tremendously. I, therefore, urge the Minister to revise the rates as provided in the Workmen's Compensation Ordinance, to ensure that workmen who have contributed towards the development of the country will always be remembered and appreciated.

Mr Chairman, as a result of the MAS—AEU dispute in early 1979, the Government amended last year the Trade Unions Ordinance, 1959 and the Industrial Relations

Act, 1967. These amendments further eroded the rights of trade unions and were strongly opposed by the MTUC and all other unions in Malaysia as well as by numerous organisations including DAP. As a result of the new restrictions, the rights of unions to strike and negotiate effectively and freely with the employers were taken away. As a result of the vociferous protest made by MTUC and its affiliates and Opposition parties, and in order to pacify the working class, the Government made several amendments to the Employment Ordinance, 1955 to compensate some of the rights which were taken away by the amendments to the Trade Unions Ordinance, 1959 and the Industrial Relations Act, 1967.

Mr Chairman, the Industrial Relations Act, 1967 and the Trade Unions Ordinance 1959 have been extended to Sabah and Sarawak since 1965 and 1967 respectively but unfortunately not the Employment Ordinance, 1955. As a result, workers in these two States have been denied the various benefits due to them under the said Ordinance, because bonuses and other fixed allowances are not considered as part of wages and, this being the case, the workers lose out not only in terms of overtime rates of payment but also for work done on public holidays, etc.

The Government has not extended the Employment Ordinance, 1955 to Sabah and Sarawak following protests by employers' associations. The Government, true to its capitalistic nature, has acceded to the employers and has refused to extend the Employment Ordinance, 1955 to Sabah and Sarawak. I am given to understand the said Ordinance will only be extended to Sabah and Sarawak after certain amendments amenable to employers are made.

The Employment Ordinance currently existing in Sabah and Sarawak were enacted during the colonial days and are completely outmoded and unsuitable to meet the present situation. As the majority of the workers in Sabah and Sarawak are not unionised, it is therefore, all the more imperative and urgent that the Employment Ordinance, 1955 be

extended to Sabah and Sarawak so as to enable the workers to enjoy the benefits due to them under the said Ordinance. Any delay in the extension of the said Ordinance, will only give employers more opportunities to exploit out workers in Sabah and Sarawak.

I, therefore, call upon the Government to expedite the extension of the Employment Ordinance, 1955 to Sabah and Sarawak immediately as the workers in these two States have suffered for too long.

Mr Chairman, the influx of illegal Indonesian workers and the Filipino refugees in the Malaysian labour market poses a serious threat to Malaysian workers. Our workers are facing the threat of low wages as the Indonesians and Filipinos are preferred by employers as they work for low wages. Employers, particularly in plantation and construction industry, employ them by paying low wages and, by doing so, their profits are enhanced. Employers prefer to employ foreign workers as they need not pay them E.P.F. contribution, fringe benefits like medical benefits, etc. Thus foreign workers are at the mercy of the employers because they cannot form or join trade unions and are beholden to their employers.

The Government cannot afford to be too liberal with the Indonesian and Filipino workers and should, as a matter of priority, protect the interests of our own workers. Charity, after all, begins at home. Mr Chairman, I am shocked to note that Malaysia has yet to recognise ILO Convention No. 97 with regard to immigrant workers in the country, whereas Sabah on its own has extended recognition to ILO Convention No. 97. I hope the Minister, in his reply could inform this House why the Malaysian Government has not ratified ILO Convention No. 97.

Mr Chairman, 25 years after independence, foreign companies still prefer to engage expatriates although there are Malaysians who possess sufficient experience and qualifications. Even those promoted to the same posts held by expatriates do not get

the same remuneration obtained by expatriates. Local executives who hold the same posts are not provided houses fully paid by the companies.

Mr Chairman, if our own workers are capable of performing the same duties performed by expatriates, then they must be treated equally. This discrimination creates disparity between expatriate officers and locals. The dignity of Malaysian workers must be protected and upheld at all costs.

Mr Chairman, although the Labour laws provide that the working hours in any one week should not exceed 48 hours, I regret to say that some workers are forced to work more than 48 hours a week. They are mostly shop assistants and restaurant workers who have no union to protect them and are exploited by unscrupulous employers.

Another point I wish to raise here is with regard to hotel workers. Hotel workers receive very low salary and they depend mainly on the service charge of 10% levied on hotel bills of customers. There was an Industrial Court award recently in Semenanjung Malaysia where it was ruled that out of the 10% service charge levied, 90% of it should be distributed among the workers and the remaining 10% be used by the hotel to meet administrative expenses. When there is a union to represent them, the case will be brought up with the Hotel Management, but unfortunately many of the hotel and restaurant workers are not unionised and are exploited by their employers. Recently, some hotels in Sabah reduced the payment of the service charge collected from their customers which are meant for their employees and paid only 40% to 50% of the service charge collected to their employess.

I urge the Ministry of Labour and Manpower to view this matter seriously and ensure that the ununionised hotel and restaurant workers are not exploited by their employers.

Mr Chairman, Malaysian workers are happy that the Government has made a very wise decision in appointing Justice Datuk

Harun to be the President of the Industrial Court. There is a point I wish to raise here and that is whenever Justice Datuk Harun hands down any award, normally it is the employers who challenge it in the High Court on points of law, and very often, the appeal is heard by a junior High Court Judge. Justice Harun is a very senior High Court Judge and by allowing a junior High Court Judge to hear an appeal from the judgement of this learned Judge tantamounts to humiliation and gives rise to an absurd situation.

I urge the Ministry to look into the possibility of setting up an appellate Court to be headed by Justice Harun to hear all Industrial Court appeals. I hope that matter will be given due consideration by the Minister of Labour.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Pantli.

4.28 ptg.

Dato' Haji Yusof bin Malim Kuning (Panti): Tuan Pengerusi, saya juga bangun untuk membahaskan sedikit berhubung dengan Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat ini mengenai B. 49 muka surat 473, Butiran 1100, Program (1) dan Program (4), Pentadbiran Am dan Kemajuan Daya Tenaga Rakyat.

Berhubung dengan pentadbiran ini, Tuan Pengerusi, saya harap oleh kerana terlalu banyak sekali masalah buruh terutama sekali yang berhubung dengan kejadian accidents dan sebagainya tetapi pihak Mahkamah Buruh di negeri-negeri tidak dapat menyelesaikan dengan cepat. Jadi saya harap pegawai-pegawai di Pejabat-pejabat Buruh Negeri-negeri itu hendaklah ditambah. Kadang kala sesuatu kes itu memakan masa dua tahun atau tiga tahun. Kadang-kadang kala buruh itu terpaksa mencari loyar ataupun membuat pengaduan kepada pihak Biro Bantuan Guaman untuk mendapatkan bantuan. Salah satu daripada sebabnya ialah kekurangan pegawai di Pejabat Buruh Negeri, jadi saya harap perkara ini akan dapat diambil perhatian berat supaya buruh-buruh yang teraniaya, yang tercedera dan

sebagainya tidak lambat menerima pampasan daripada pihak sama ada insuran ataupun daripada pihak majikan di mana mereka bekerja.

Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh Program (4) Kemajuan Daya Tenaga Rakyat.

Dalam Dewan ini baru sebentar tadi beberapa orang Ahli-ahli dari Kota Melaka dan juga dari Sandakan telah menyentuh berkenaan dengan bagaimana keadaan negara kita sekarang ini kekurangan tenaga buruh, sedangkan kita memerlukan pembangunan, sama ada pembangunan di sektor pertanian ataupun perindustrian dan sebagainya. Apa yang kita hadapi sekarang ini ialah kekurangan buruh bukan sahaja kekurangan tenaga mahir, bahkan buruh itu sendiri kita kekurangan. Kekurangan ini bukanlah negara kita sahaja yang merasai bahkan kalau kita pergi ke Eropah sendiri, di negara-negara perindustrian di barat memang mereka mencari buruh daripada luar. Di Arab Saudi umpamanya tidak kurang daripada 60,000 orang buruh yang didatangkan daripada Korea untuk membangunkan negara Arab Saudi, Kuwait, Qatar dan sebagainya.

Tuan Pengerusi, di sini beberapa pendapat telah diterang dan dinyatakan di Dewan ini oleh Ahli-ahli Yang Berhormat, terutama sekali daripada Pembangkang dan juga Ahli dari Kota Melaka, keseimbangan kedatangan tenaga buruh daripada negara jiran iaitu daripada Indonesia ataupun Filipina.

Tuan Pengerusi, di sini saya menyangkal dengan sepenuhnya bahawa kedatangan mereka ini membawa huru-hara, membawa kekacauan sebagaimana yang didakwa oleh Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka. Kejadian-kejadian yang berlaku sama ada akhir-akhir ini atau sebelum ini jarang sangat kita dengar dilakukan oleh buruh-buruh yang datang daripada luar, tetapi kekacauan ini banyak berlaku yang dibuat oleh rakyat kita sendiri, oleh warganegara kita sendiri. Penjenayah-penjenayah yang ada sekarang ini bukan datang daripada luar, tetapi adalah rakyat kita sendiri yang kurang menumpukan taat setianya kepada negara ini. Jadi tidak

wajarliah di dalam Dewan yang mulia ini kita menuduh negara jiran kita, rakyat negara jiran kita datang untuk membuat kekacauan dalam negeri kita ini sedangkan kita sendiri mengetahui, kita sendiri memberitahu dunia yang kita ini kekurangan tenaga dan kita hendakkan tenaga. Tenaga buruh kita kurang sebanyak 50,000 yang berhijrah ke Singapura. Kenapa kita tidak tahan mereka itu? Kenapa Kerajaan Singapura terima buruh kita sebanyak 50,000 sehingga kita tidak mempunyai buruh lagi, kenapa? Jadi bila tenaga buruh kita lari ke Singapura dan diterima oleh Kerajaan Republik Singapura dan mereka diberi pekerjaan.

Jadi kalau itu keadaannya yang berlaku sekarang ini, kita juga memerlukan tenaga buruh, cuma satu masalah yang harus difikirkan oleh pihak Kementerian, sebagaimana yang dilakukan oleh Kerajaan Republik Singapura, bila sesuatu syarikat memerlukan buruh, maka pihak Kerajaan memberikan authority, memberikan kuasa kepada pemborong atau kepada syarikat itu untuk mencari buruh sama ada dari mana buruh itu datang. Itu adalah hak pemborong itu dan pemborong itu menjamin buruh-buruh itu bekerja di tempatnya. Kalau dia membuat kacau-bilau dan sebagainya, pihak Kerajaan tidak akan mencari pekerja-pekerja, tetapi Kerajaan akan mencari siapa yang membawa pekerja itu iaitu pemborong-pemborong itu, perkara ini kalau boleh dilakukan di Singapura mengapa tidak boleh dilakukan di negara kita ini.

Tuan Pengerusi, untuk makluman Dewan yang mulia ini saya telah dapat banyak pengaduan daripada sindiket-sindiket yang didatangkan buruh-buruh ini untuk bekerja di ladang-ladang, untuk bekerja di kilang-kilang dan sebagainya. Ada sesuatu yang amat menyedihkan yang di luar peri kemanusiaan. Umpamanya mereka membawa pekerja-pekerja ini bekerja di ladangnya, bekerja dua tiga bulan dan tidak dibayar gaji sepenuhnya tiap-tiap bulan dengan alasan katanya kamu duduk dalam hutan, kamu duduk di dalam belukar buat apa hendak duit, diberinya makan sahaja. Tetapi apa yang berlaku, Tuan Pengerusi,

apabila kerjanya sudah hampir selesai dan gaji orang ini tidak dibayar, maka taukeh itu pura-pura datang kepada pihak Balai Polis memberikan pengaduan-pengaduan, kononnya di sini ada orang Indonesia, di sini ada orang Filipina maka pihak Polis apabila diberitahu, pihak Polis akan bertindak mengikut lunas undang-undang. Tetapi yang menjadi mangsa pekerja-pekerja ini akan dihantar balik dan gajinya tidak diterima daripada taukeh itu dan taukeh itu memerah keringat, tenaga buruh-buruh ini sewenang-wenangnya tanpa membayar gajinya dan dianiaya pula mereka ini supaya diambil tindakan dihantar balik. Ini berlaku dalam kawasan pilihanraya saya sendiri.

Kalau berlaku di kawasan saya, saya percaya di kawasan lain pun berlaku. Oleh itu, saya mencadangkan dalam Dewan yang mulia ini sebagaimana yang saya katakan tadi untuk memudahkan negara kita membangun sama ada kita meluluskan peraturan-peraturan buruh yang akan digubal tidak lama lagi supaya jangan dilengah-lengahkan untuk membolehkan kita di dalam ASEAN ini bersefahaman. Di dalam lawatan pun kalau lawatan sosial kita ke Indonesia, ke Filipina, ke Singapura, Thailand dalam masa dua minggu tidak payah visa, kita dibenarkan. Ini persetujuan yang kita buat di dalam ASEAN.

Begitu juga dengan tenaga buruh. Kita, negara ASEAN yang lima mempunyai tenaga buruh yang begitu banyak dan rakyat Indonesia lebih daripada 100 juta orang, begitu juga rakyat Filipina, Thailand dan juga Malaysia. Kita sudahpun bersefahaman di segi politik, kita sudah bersefahaman di segi keselamatan, kita sudah bersefahaman di segi ekonomi, sosial dan sebagainya, maka persefahaman itu juga harus diwujudkan di antara tenaga rakyat dan tenaga buruh yang ada dalam ke lima-lima Negara ASEAN ini. Jadi, saya harap dengan ini supaya cemoan-cemoan, tuduhan-tuduhan yang dilemparkan itu tidak sepatutnya dilemparkan dan perkara ini tidak boleh dijadikan sebagai isu politik dan tidak boleh sama sekali kita samakan pekerja-pekerja ini dengan pendatang haram yang datang daripada Vietnam, tidak boleh sama sekali kita samakan, sebagaimana juga buruh kita

pergi berhijrah ke Singapura untuk mendapatkan pekerjaan.

Begitu jugalah caranya orang-orang luar, terutamanya daripada rakyat Indonesia datang ke sini semata-mata untuk mencari pekerjaan dan cara kebetulan pekerjaan itu ada di tempat kita dan secara kebetulan rakyat kita sendiri, pemuda-pemuda kita sendiri hari ini tidak sanggup menerima gaji \$5 sehari dan tidak sanggup menerima gaji \$10 sehari. Mereka lebih senang bekerja di kilang-kilang pembinaan di Singapura dengan pendapatan \$25 dan \$30 sehari. Mereka tidak senang bekerja dalam negeri sendiri dengan pendapatan \$10 sehari, tetapi buruh-buruh yang datang menumpang bekerja di negara kita ini walaupun dengan gaji \$10 atau \$12 mereka sanggup bekerja dan dengan kesanggupan mereka itu maka kejayaan-kejayaan di segi perladangan, di segi perindustrian, di segi pembinaan telah nampak dengan jayanya. Jadi dengan sebab itu saya mencadangkan supaya perkara ini dirundingkan betul-betul di antara Kerajaan dengan Kerajaan, antara Kerajaan Republik Indonesia dengan Kerajaan Filipina, antara Kerajaan kita dengan Kerajaan Singapura.

Kalau boleh sebagaimana yang saya cadangkan tadi yang dilakukan oleh Kerajaan Republik Singapura itu boleh mendatangkan beberapa banyak buruh di negara itu dan dipegang ketuanya ataupun siapa pemborong itu, siapa kontrak yang memerlukan buruh itu dan diberi kebebasan dan kalau timbul sesuatu hal maka pegang sahaja siapa yang membawa buruh itu.

Lagi satu saya ingin mencadangkan kalau ada aduan kepada Jabatan Buruh ataupun Jabatan-jabatan yang lain, umpamanya Polis, kalau ada majikan-majikan ataupun taukeh-taukeh yang melaporkan bahawa ditempatnya ada pekerja Indonesia, saya mencadangkan supaya taukeh itu tangkap dahulu, diambil tindakan dahulu, dibawa ke mahkamah sebelum orang-orang ini diambil tindakan kerana tindakan penganiayaan yang berlaku di luar perikemanusiaan. Jadi itulah pandangan saya dan saya mengucapkan terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Sekarang saya jemput Yang Berhormat Timbalan Menteri Jawab.

4.40 ptg.

Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat (Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman): Tuan Pengerusi, saya terlebih dahulu ingin menyampaikan ucapan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah menunjukkan minat dan telah memberi pandangan-pandangan dan teguran-teguran terhadap Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat.

Tuan Pengerusi, satu perkara yang menggembarakan saya di dalam perbahasan belanjawan untuk Kementerian saya pada kali ini ialah Ahli-ahli Yang Berhormat dari parti Pembangkang khususnya DAP yang pada masa-masa yang lalu biasanya menghantarkan 'meriam-meriam besar' untuk menunjukan kecaman-kecaman terhadap Kementerian ini tetapi nampaknya pada kali ini hanya menggunakan 'senapang-senapang patah' sahaja. Ini barangkali bolehlah dianggap bahawa prestasi Kementerian ini, semenjak kebelakangan ini, boleh diterima sebagai memuaskan bukan sahaja kepada pihak Kerajaan tetapi juga kepada pihak parti Pembangkang.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka dan Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar menimbulkan beberapa points yang hampir-hampir sama walaupun mereka berdua sekarang di dalam parti yang berlainan. Saya akan memberi ulasan dan jawapan kepada perkara-perkara yang ditimbulkan oleh kedua-dua Ahli-ahli Yang Berhormat ini dan juga Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain yang menyentuh perkara-perkara tertentu yang saya anggap patut diberi penjelasan.

Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka menimbulkan perkara yang berhubung dengan pasaran buruh iaitu berkenaan dengan kekurangan tenaga kerja di dalam negara kita ini khususnya di sektor perladangan dan pembinaan. Perkara yang sama disentuh oleh hampir semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah memberi pendapat pada petang ini iaitu Ahli-ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar, dari Sandakan dan juga Ahli Yang Berhormat dari Pantii.

Tuan Pengerusi, memang benar pada akhir-akhir ini kita dapati kenyataan-kenyataan seluruh negara dari pemimpin-pemimpin Kerajaan, parti-parti Pembangkang dan masyarakat Umum memberi perhatian yang berat terhadap masalah ini. Kementerian saya bersama dengan Kementerian-kementerian yang lain yang ada kaitan dan hubungannya dalam masalah ini juga memberi perhatian yang serius dan sentiasa meneliti, mengkaji untuk mengetahui kedudukan yang sebenarnya supaya dapat memberi gambaran yang benar kepada pihak Kerajaan untuk menentukan satu dasar atau menetapkan apakah langkah-langkah yang perlu diambil sama ada secara jangka pendek ataupun secara jangka panjang.

Tuan Pengerusi, kekurangan tenaga kerja tidak dapat dinafikan lagi memang berlaku di sektor perladangan, pertanian dan juga pembinaan dalam negara kita ini. Cuma barangkali ada pertelingkahan pendapat tentang berapakah angka kekurangan itu yang sebenarnya dan ini perlu dikaji dan perlu diteliti. Tambahan pula seperti yang ditimbulkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka barangkali pada logiknya ada sedikit keganjilan kerana di samping kita memperkatakan bahawa kita kekurangan tenaga kerja tetapi di masa yang sama juga kita masih mengatakan bahawa kita mempunyai lebih kurang 5% kadar pengangguran dalam negara kita ini. Perkara ini juga diteliti oleh Kementerian saya dan gambaran yang jelas akan dapat dikemukakan kepada pihak Kerajaan tidak berapa lama lagi.

Tuan Pengerusi, saya suka memberi pandangan dalam masalah ini iaitu perkara yang ditimbulkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka mengapa terdapat kekurangan tenaga kerja di satu pihak tetapi masih terdapat pengangguran di satu pihak yang lain. Mengikut kajian-kajian awal yang dilakukan oleh Jabatan Tenaga Rakyat di Kementerian saya, adalah didapati beberapa faktor utama selain daripada faktor-faktor yang lain. Yang pertamanya ada terdapat sikap memilih kerja di kalangan pencari-pencari pekerjaan yang ada di negara kita ini, khususnya yang mendaftarkan diri mereka di

Pejabat-pejabat Pekerjaan. Walaupun ada ditawarkan kerja-kerja kepada mereka khususnya di sektor-sektor perladangan dan pertanian tetapi kebanyakan daripada pencari-pencari pekerjaan itu menolak tawaran tersebut dan masih sanggup menunggu kerja yang lain yang mereka anggap adalah lebih baik daripada kerja yang ditawarkan ini. Inilah yang menyebabkan masih terdapat yang menunggu untuk mendapatkan pekerjaan walaupun pekerjaan yang kosong atau peluang-peluang kerja yang ditawarkan ada.

Faktor yang kedua, barangkali juga betul sebagaimana yang digambarkan oleh Ahli Yang Berhormat itu, bahawa terdapat pandangan tawaran yang diberi di tempat-tempat pekerjaan yang ada itu kurang menarik pada keseluruhannya terutama dari segi gaji, dari segi suasana, kesesuaian tempat pekerjaan dan juga dari segi status sosial (social status) kerana pencari-pencari pekerjaan kita juga sebelum mereka menerima sesuatu pekerjaan itu mereka memerhatikan keadaan-keadaan yang demikian itu.

Sungguhpun di negara kita pada keseluruhannya terdapat tempat-tempat pekerjaan yang wujud menawarkan tangga gaji yang agak lebih baik jika dibandingkan dengan setengah-setengah negara-negara membangun yang lain dan menyediakan suasana tempat pekerjaan yang lebih selisa jika dibandingkan dengan tempat-tempat pekerjaan di setengah-setengah negara yang lain, tetapi oleh sebab sebagaimana yang saya sebutkan tadi adanya sikap memilih di kalangan pencari-pencari pekerjaan yang terdapat di negara kita, maka keadaan yang demikian itu menyebabkan mereka masih sanggup menunggu-nunggu untuk mendapat pekerjaan yang mereka sendiri fikir adalah lebih baik.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka juga mengesyorkan supaya pihak Kerajaan khususnya Kementerian saya merancang untuk meningkatkan productivity di dalam setiap sektor pekerjaan dan pandangan ini saya terima dan mengucapkan terima kasih. Pihak Kementerian saya memang sentiasa pun sebelum daripada ini

mengkaji perkara ini dan melaksanakan di mana-mana tempat yang perlu.

Ahli-ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka juga menimbulkan perkara kebimbangannya berhubung dengan Perhubungan Perusahaan yang wujud sekarang di negara kita ini. Ahli Yang Berhormat itu menggambarkan kebimbangannya dan menganggap bahawa sistem yang dijalankan di negara kita ini di dalam mewujudkan Perhubungan Perusahaan yang harmoni adalah terkebelakang. Mengikut pendapat saya, anggapan ini adalah tidak benar kerana apa yang wujud dalam negara kita pada hari ini adalah boleh dianggap yang termaju dan yang berkesan jika dibandingkan dengan keadaan yang ada di setengah-setengah negara atau di kebanyakan negara-negara membangun yang lain.

Sebenarnya usaha-usaha yang dijalankan oleh Jabatan Perhubungan Perusahaan di bawah Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat tidaklah dapat dilihat dengan nyata oleh umum atau oleh masyarakat kerana kerja-kerja yang dijalankan oleh pegawai-pegawai daripada Jabatan ini kebanyakannya dilakukan secara senyap-senyap dan di waktu pertelingkahan atau perundingan di peringkat yang awal yakni sebelum lagi masyarakat mengetahui pertelingkahan itu wujud dengan besar, sebelum sampai kepada peringkat berlakunya tindakan-tindakan perusahaan seperti mogok dan sebagainya; pegawai-pegawai daripada Jabatan ini telah terlebih dahulu menemui kedua-dua pihak, Kesatuan Sekerja dan majikan untuk berunding menyelesaikan masalah-masalah yang dihadapi, perbezaan-perbezaan pendapat atau pertikaian yang wujud dan penyelesaian banyak dicapai. Penyelesaian yang dicapai pada peringkat awal ini sudah tentulah tidak dihebah-hebahkan dan tidak diketahui oleh umum dan dengan sebab itulah barangkali Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka menganggap bahawa tidak ada kemajuan yang dicapai dalam usaha ini.

Sebenarnya boleh saya beri gambaran kepada Ahli Yang Berhormat itu, jika kita lihat dari semasa ke semasa tindakan-tindakan perusahaan yang serius seperti

mogok sudah makin berkurangan. Ini menggambarkan kejayaan dalam usaha ini. Umpamanya juga sebagai contoh usaha-usaha mewujudkan perjanjian-perjanjian bersama yang menentukan tanggagaji, syarat-syarat pekerjaan di antara Kesatuan-kesatuan Sekerja dengan Majikan-majikan telah banyak dipersetujui dan ditandatangani dengan usaha dan campur tangan serta kerjasama daripada pegawai-pegawai dari Jabatan Perhubungan Perusahaan.

Umpamanya dalam tahun 1979, kita dapati sebanyak 286 perjanjian bersama yang telah dipersetujui, ditandatangani dan berkuatkuasa yang telah memberi faedah kepada 551,120 orang pekerja dan sehingga 31hb Disember, 1980 yang lalu perjanjian-perjanjian bersama yang diadakan telah bertambah 522 semuanya yang dimetrikkan dan memberi faedah kepada 625,346 orang pekerja. Di dalam tahun ini sehingga bulan Jun, separuh tahun sahaja daripada bulan Januari sehingga 30hb Jun, 1981 kita telah dapat menyelesaikan perjanjian-perjanjian bersama di antara Kesatuan Sekerja dengan Majikan-majikan yang berkenaan sebanyak 591 dan memberi faedah kepada 659,107 orang pekerja. Ini gambarnya bahawa usaha-usaha yang dijalankan oleh Jabatan Perhubungan Perusahaan di bawah Kementerian saya memberi kesan yang begitu baik dan yang tidak boleh diperkecil-kecilkan.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka dan Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar juga menyentuh soal keselamatan Pekerjaan.

Memang benar apabila negara kita menuju ke arah kemajuan perindustrian maka kebimbangan juga bertambah bukan sahaja di kalangan pekerja bahkan juga di kalangan anggota masyarakat tentang kemungkinan bahaya-bahaya yang akan dihadapi oleh pekerja-pekerja atau yang mungkin dialami oleh pekerja-pekerja di tempat-tempat pekerjaan mereka dan begitu juga bahaya-bahaya dari segi kesihatan perindustrian yang boleh mengakibatkan bencana dari segi kesihatan pekerja dan penduduk-penduduk di sekitarnya.

Di bawah Kementerian saya Jabatan Kilang dan Jentera sentiasa mengambil berat dan diberi tugas memerhatikan perkara ini. Pegawai-peawai dari Jabatan Kilang sentiasa memeriksa semua jenis jentera yang digunakan di kilang-kilang perusahaan baik kecil atau besar dan apa jenisnya dan sebelum kilang-kilang ataupun jentera-jentera itu dapat digunakan ianya mesti terlebih dahulu diperiksa dan mendapat kelulusan daripada Jabatan Kilang dan Jentera mengikut Akta Kilang dan Jentera.

Begitu juga jentera-jentera yang diperiksa yang diluluskan itu mesti pula diadakan tahunannya sekali di dalam masa 15 bulan. Saya menyedari adanya sungutan-sungutan yang mengatakan terdapat kekurangan kakitangan di Jabatan ini kerana pertambahan yang pesat berlaku di sektor perkilangan, perindustrian yang banyak menggunakan jentera-jentera, menggunakan kilang-kilang yang sophisticated maka memerlukan pegawai-pegawai yang cekap dan berkebolehan yang mampu membuat lawatan kesemua tempat-tempat pekerjaan ini.

Pandangan-pandangan seumpama ini sentiasa diberi perhatian oleh Kementerian saya dan oleh Jabatan Kilang dan Jentera dan pegawai-pegawai dan kakitangan akan ditambah dari masa ke semasa mengikut keperluan dan keadaan semasa.

Tuan Chan Teck Chan: (Bangun).

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat hendak beri jalan?

Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman: Boleh.

Tuan Chan Teck Chan: Tuan Pengerusi, adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar bahawa di bawah Akta Factory and Machinery, 1967 sungguh pun ada lebih kurang 70 peraturan tetapi peraturan-peraturan yang tertentu ini tidak sesuai kerana tidak selaras dengan pembangunan industri yang begitu sophisticated sehingga Kementerian Buruh menghadapi satu masalah kekurangan pakar-pakar yang berkeahlian dalam bidang-bidang yang tertentu untuk memeriksa bukan sahaja

jentera-jentera termasuk keadaan pekerjaan (working environment) yang akan mengancam kesihatan kaum pekerja.

Kedua, juga sangat kekurangan inspektor-inspektor yang berkelayakan dan berpengalaman (competence) untuk mengadakan pemeriksaan yang lebih menyeluruh. Kadang-kadang dari pengalaman praktikal saya pihak majikan yang mengajar tentang the nature of the machine yang dioperate. Jika keadaan ini berlaku bagaimanakah machinery inspector untuk menunjuk di mana kelemahan, bagaimana langkah-langkah keselamatan (safety measures) boleh diprovided untuk memperlindungi keadaan keselamatan kaum pekerja. Itu adalah dari pengalaman-pengalaman praktikal saya, adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar atas perkara ini.

Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman: Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka laju sedikit. Saya belum sampai lagi kepada bahagian Akta Kilang dan Jentera tetapi oleh sebab Yang Berhormat sudah pergi dahulu saya ini menerangkan bahawa Akta Kilang dan Jentera itu juga sentiasa dikaji dan sekarang ini sedang dikaji oleh Kementerian saya di mana tempat perubahan atau pindaan di mana-mana yang perlu dan patut, ini akan dilakukan dari masa ke semasa.

Berhubung dengan pegawai-pegawai saya telah menjelaskan tadi bahawa kita mempunyai pegawai-pegawai dan saya mengaku tadi bahawa mungkin ada sungutan mengatakan tidak cukup kakitangan di sana sini dan akan berikhtiar dan saya juga mengakui bahawa tugas ini bukan senang, kerana pegawai-pegawai kita yang ada di negeri-negeri barangkali tidak semuanya mampu memeriksa semua jenis jentera-jentera yang saya sebut tadi tambahan pula jentera-jentera baru yang sophisticated. Tetapi walau bagaimanapun biasanya pegawai-pegawai Jabatan Kilang dan Jentera peringkat negeri akan mendapat bantuan daripada pegawai-pegawai ibu pejabat jika mereka menghadapi masalah-masalah yang demikian itu. Walau bagaimanapun saya memberi jaminan bahawa Kementerian saya sentiasa meneliti masalah ini dan sentiasa berikhtiar untuk mengatasinya.

Ahli Yang Berhormat itu juga menyentuh tentang keahlian Kesatuan Sekerja, dan meminta supaya Kementerian saya menggalakkan lebih ramai lagi ahli-ahli. Sebenarnya keahlian di dalam Kesatuan kesatuan Sekerja adalah dijalankan secara sukarela dan usaha untuk menambah ahli-ahli tiap-tiap Kesatuan itu dijalankan oleh pemimpin-pemimpin tiap-tiap kesatuan itu sendiri. Kementerian saya sentiasa memberi kerjasama untuk membimbing sesuatu Kesatuan Sekerja itu supaya sentiasa berjalan mengikut landasan undang-undang yang ditentukan, tidak lari dari peraturan-peraturan yang ditetapkan, dan Kementerian saya juga melalui Pegawai-pegawai Jabatan Pendaftaran Kesatuan Sekerja sentiasa membantu kesatuan-kesatuan Sekerja jika mereka menghadapi sebarang masalah. Tetapi pada peringkat ini adalah difikirkan tidak begitu sesuai sekiranya pihak Kementerian sendiri pergi mencari ahli-ahli untuk satu-satu Kesatuan Sekerja itu. Biarlah kita serahkan tugas ini kepada kebijaksanaan pemimpin-pemimpin Kesatuan Sekerja yang dipilih oleh ahli-ahli mereka sendiri.

Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar menyentuh perkara-perkara yang saya sudah jelaskan tadi tetapi ada satu dua pandangan Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar yang perlu saya memberi penjelasan. Umpamanya, Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar juga mengesyorkan supaya latihan-latihan tenaga mahir diperhibatkan lagi. Ini satu pandangan yang baik dan memang pun sudah disedari oleh Kementerian saya dan kita dapati pusat-pusat latihan khususnya Institut-institut Latihan Perindustrian ini ditambah begitu banyak sekali di dalam Rancangan Malaysia Keempat ini. Kita setakat ini hanya mempunyai dua Institut Latihan Perindustrian di bawah Kementerian saya iaitu satu di Kuala Lumpur dan satu lagi di Perai. Tetapi jika Ahli Yang Berhormat memerhati dalam Buku Anggaran Belanjawan ini 11 lagi akan ditambah iaitu dengan izin, Tuan Pengerusi, saya sebut nama-namanya:

1. Pusat Latihan Perusahaan di Trengganu, yang baru akan dibina;
2. Pusat Latihan Perusahaan di Johor Bahru, yang sedang dalam pembinaan;

3. Pusat Latihan Perindustrian dan Kemahiran Tinggi di Shah Alam;
4. Pusat Latihan Perindustrian di Alor Setar;
5. Pusat Latihan Perindustrian di Kota Bharu;
6. Pusat Latihan Perindustrian di Melaka;
7. Pusat Latihan Perindustrian di Ipoh;
8. Pusat Latihan Perindustrian di Kuantan;
9. Pusat Latihan Perindustrian bagi orang-orang Cacat;
10. Pusat Latihan Perusahaan di Sabah dan
11. sambungan kepada Pusat Latihan Pembangunan Belia di Kuching, Sarawak.

Selain daripada Institut Latihan Perindustrian yang dikendalikan oleh Jabatan Tenaga Rakyat di bawah Kementerian saya sebagaimana Ahli Yang Berhormat maklum ada lagi agensi-agensi lain yang menjalankan latihan-latihan seperti ini, itu MARA, Belia dan lain-lain lagi.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar nampaknya begitu berminat tentang lif-lif rumah-rumah pangsa. Sudah banyak kali saya sendiri terdengar dan ini juga barangkali menggambarkan kebimbangan orangramai khususnya penduduk-penduduk ataupun penghuni-penghuni di rumah pangsa yang berkenaan. Setakat ini pegawai-pegawai daripada Jabatan Kilang dan Jentera yang mengawasi perkara ini sentiasa memerhati kerana lif-lif juga dianggap sebagai jentera pengangkat di bawah Akta Kilang dan Jentera dan saya akan mengambil perhatian atas pandangan Ahli Yang Berhormat itu dan saya percaya pihak Pegawai-pegawai daripada Jabatan Kilang dan Jentera akan membuat pemeriksaan yang lebih kerap dan lebih berkesan lagi pada masa-masa yang akan datang.

Ahli Yang Berhormat dari Sandakan menimbulkan beberapa perkara khususnya perkara yang pertama berhubung dengan perluasan Undang-undang Buruh ke Sabah dan Sarawak.

Sebagaimana Ahli Yang Berhormat juga sedia ketahui bahawa Ordinan Pampasan Kerja baru sahaja diperluaskan ke Sabah dan Sarawak dan Ordinan Kerja juga sedang diteliti, rundingan-rundingan sedang dijalankan dengan pihak-pihak berkuasa negeri-negeri yang berkenaan dan Kerajaan-kerajaan Negeri yang berkenaan tentang bagaimanakah keperluan atau bilakah masa yang sesuai untuk memperluaskan Ordinan yang berkenaan ke negeri-negeri tersebut.

Sukacita juga saya memberitahu ada di antara ordinan-ordinan dan akta-akta itu sedang serius dikaji untuk diperluaskan ke negeri-negeri tersebut dan Akta Keselamatan Sosial Pekerja (SOCO) tidak lama lagi akan dapat diperluaskan ke seluruh negara.

Ahli Yang Berhormat dari Sandakan dan juga Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka, Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar dan juga Ahli Yang Berhormat dari Panting menyentuh secara mendalam berhubung dengan pekerja-pekerja pendatang. Dengan izin, Tuan Pengerusi, saya tidaklah hendak menghuraikan perkara ini dengan lebih lanjut kerana sehari dua ini kita mendengar ulasan-ulasan yang begitu jelas daripada Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri sendiri bahawa satu dasar akan diwujudkan berhubung dengan perkara ini. Ini bermakna pada peringkat ini kita masih mengkaji tentang kekurangan yang wujud yang sebenarnya, tentang keperluan yang sebenarnya dan tentang sama ada perlu kita membawa masuk pekerja-pekerja dari negara-negara jiran ini secara halal atau tidak dan jika kita bersetuju bagaimanakah caranya. Jadi pandangan-pandangan Ahli Yang Berhormat yang ditimbulkan tadi tentang masalah-masalah yang berkenaan denganya itu tentulah akan dapat diselesaikan apabila dasar ini diputuskan dan cara-cara perlaksanaannya juga tentulah dapat diperkemas dan diperlicinkan.

Saya harap Ahli Yang Berhormat tidak usahlah bimbang sangat dalam masalah ini dan cubalah kita tunggu barangkali tidak berapa lama lagi satu dasar yang jelas akan dapat diputuskan oleh pihak Kerajaan. Dan Pada peringkat ini berilah peluang kepada

Pegawai-pegawai daripada Kementerian-kementerian berkenaan khususnya Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat serta lain-lain Kementerian yang berkenaan bekerja mengkaji supaya mereka dapat memberi pendapat-pendapat dan gambaran-gambaran yang tepat dan benar dengan tidak dipengaruhi oleh mana-mana pandangan yang biasa dari luar atau pandangan yang mungkin berat sebelah dari mana-mana pihak.

Tuan Pengerusi, akhir sekali saya suka mengulas sedikit pandangan Ahli Yang Berhormat dari Panting dan mengucapkan terima kasih atas pandangan yang diberi terutama sekali tentang kekurangan Pegawai-pegawai Buruh untuk menyelesaikan kes-kes buruh khususnya kes-kes yang di bawa ke Mahkamah Buruh yang memerlukan keputusan dijalankan dalam masa yang segera. Pandangan ini diambil perhatian tetapi sukacita saya maklumkan bahawa kekurangan itu tidaklah seburuk yang dijangka, ianya bertambah baik dari masa ke semasa dan sudah banyak kes-kes buruh yang dapat diselesaikan lebih cepat dari masa yang dijangkakan.

Ahli Yang Berhormat dari Panting juga memberi gambaran atau pandangan yang sangat baik tentang perlunya kita mewujudkan kerjasama di kalangan negara-negara ASEAN di dalam masalah perburuan. Sukacita saya memaklumkan bahawa setakat ini kerjasama ASEAN di dalam perburuan ini diperolehi melalui mesyuarat-mesyuarat *ad hoc* yang diadakan dari satu masa ke satu masa antara Menteri-menteri Buruh negara-negara ASEAN dan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat negara kita sentiasa memainkan peranannya dengan aktif dan kita telah dapat mewujudkan persefahaman awal pada peringkat ini dan dijangka kerjasama yang lebih erat akan dapat dipupuk. Saya bersetuju juga dengan pandangan Ahli Yang Berhormat itu bahawa di dalam kita memberi pandangan-pandangan kita tentang masalah buruh-buruh asing tadi, Ahli-ahli Yang Berhormat atau sesiapa sahaja yang mengeluarkan pendapat, pandangan dalam perkara ini sebolehnya elakkanlah daripada kita mengeluarkan kenyataan dan pandangan

yang boleh menyingung perasaan negara-negara jiran yang berkenaan itu yang kelak mungkin akan mengakibatkan renggangnya kerjasama yang telah dieratkan itu. Dengan cara yang demikian itu, barangkali kita akan dapat menyelesaikan masalah bersama dengan usaha bersama.

Saya sekali lagi mengucapkan berbilang-banyak terima kasih, mana perkara yang ditimbulkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat yang tidak dapat saya jelaskan di sini secara satu per satu saya catatkan dan insya Allah, akan diberikan perhatian yang sepatutnya, yang mana sesuai akan diterima sebagai panduan dan dilaksanakan.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah bahawa wang sejumlah \$44,943,200 untuk Maksud B. 49 di bawah Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak \$44,943,200 untuk Maksud B. 49 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Begitu juga soalnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$16,327,010 yang disebutkan dalam Maksud P. 49 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1982 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak \$16,327,010 untuk Maksud P. 49 diluluskan bagi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan, 1982.

Maksud B. 59, B. 60 dan B. 61 (Jadual)

Maksud P. 59, P. 60 dan P. 61 (Anggaran Pembangunan, 1982)

Tuan Pengerusi: Maksud B. 59, B. 60 dan B. 61 dan Maksud P. 59, P. 60 dan P. 61 berjumlah \$982,471,203 di bawah Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos sekarang ini terbuka untuk dibahas. Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka.

5.14 ptg.

Tuan Chan Teck Chan (Kota Melaka):

Tuan Pengerusi, saya suka mengambil bahagian dalam perbincangan atas maksud P. 60, muka surat 568 di bawah Butiran Pembayaran kepada Telekom, di bawah Jabatan Telekom.

Tuan Pengerusi, satu perkara yang saya suka menarik perhatian Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos di Dewan yang mulia ini ialah tentang satu masalah yang saya anggap sangat serius sepertimana yang dilaporkan dalam Laporan Ketua Odit Negara, Jabatan Telekom tahun 1978 yang dibentangkan pada 2 minggu yang lepas di Dewan yang mulia ini pada muka surat 4.

Tuan Pengerusi, di sini satu perkara yang suka saya rujuk ada berkaitan dengan si berhutang, di mana saya dapati jika sekiranya Jabatan Telekom adalah merupakan satu badan yang menyediakan perkhidmatan telekom dan komunikasi demi kepentingan komunikasi negara dan orang ramai, saya tidak tahu bagaimana boleh terjadinya satu kes yang terlibat satu jumlah besar sebanyak \$144 juta hutang masih belum dijelaskan oleh si berhutang termasuk tunggakan-tunggakan berjumlah \$81 juta dari pelanggan-pelanggan telefon di Semenanjung Malaysia.

Tuan Pengerusi, wang ini asalah merupakan public fund yang ada terlibat wang negara kita. Saya tidak tahu bagaimana hutang yang melebihi \$144 juta ini ditimbun-timbunkan sehingga ianya tidak dapat dijelaskan hingga tahun 1978. Hutang yang berjumlah \$144 juta adalah merupakan satu jumlah yang sangat besar; jika sekiranya hutang ini boleh dijelaskan tentu ianya akan sangat berfaedah demi kepentingan negara kita untuk melaksanakan lain-lain projek di mana sangat-sangat diperlukan untuk memperbaiki kehidupan sosio-ekonomi rakyat negara kita.

Saya harap Yang Berhormat Menteri Tenaga, Telekom dan Pos nanti boleh memberitahu Dewan yang mulia ini apakah sebabnya satu hutang yang berjumlah \$144 juta ini tidak dapat dijelaskan mengikut perjanjian-perjanjian yang sudah ditandatangani sebelum sesuatu permohonan telefon diberikan. Apakah sebabnya hutang

ini tidak boleh dikumpul balik sebagai mana ada satu komen diberikan oleh Ketua Odit Negara kita? Saya harap Yang Berhormat Menteri Tenaga, Telekom dan Pos nanti boleh memberikan satu penjelasan tentang bagaimanakah langkah-langkah yang lebih berkesan dan positif boleh diambil untuk memastikan bahawa setiap sen daripada badan-badan awam ini perlu dipungut balik demi Perbendaharaan negara kita.

Adalah lagi kita lihat juga pendahuluan bagi satu perkhidmatan komunikasi ini pun belum dijelaskan berjumlah \$2.46 juta. Bagaimanakah perkhidmatan telefon boleh diperuntukkan jika sekiranya wang pertaruhan atau wang pendahuluan belum dijelaskan? Adakah ini disebabkan kerana kelemahan atau kepincangan pentadbiran atau sistem kewangannya atau disebabkan kerana kelemahan pentadbiran. Saya harap perkara ini semuanya perlu diclarifykah demi pengetahuan Dewan yang mulia ini, kerana saya tidak tahu berapakah hutang yang masih belum di bayar atau dijelaskan pada tahun 1979, 1980 dan 1981 yang akan datang.

Jika sekiranya tidak ada apa-apa langkah yang lebih berkesan diambil untuk memperbaiki sistem pengurusan dan pentadbiran dalam Jabatan Telekom, saya harap nanti Yang Berhormat Menteri bila menggulung boleh memberitahu Dewan yang mulia ini tentang sebab musabab terjadinya begitu besar hutang berjumlah \$144 juta dan juga pendahuluan yang masih belum diselesaikan.

Tuan Pengerusi, satu lagi yang ada berkaitan dengan perkhidmatan telefon di bawah Butiran yang sama ialah kadang-kadang kita menerima banyak aduan dan sungatan tentang bil-bil telefon dengan sekonyong-konyongnya dia melambong naik dari \$50 boleh jump kepada \$400, kadang-kadang mereka tidak tahu apa sebab-sebabnya. Bila mereka merayu dan melaporkan kepada Pengarah Telekom di Kuala Lumpur terpaksa bayar \$6. Saya harap perkara ini boleh dibereskan kerana ini bukan satu perkara atau aduan yang lama, sudah lama berlaku tetapi masih berlakunya penyelewengan atas pengawalan telefon. Umpamanya, seorang Wakil Rakyat di

Melaka—unknown, dia dapati telefonnya tidak dipakai tetapi nampaknya ada outstation call dibuat sehingga \$60 jump kepada \$600. Saya harap perkara ini boleh disiasat. Kalau perlu bantuan daripada BSN boleh dipanggil, disiasat adakah ini disebabkan kerana berlakunya kesilapan meter atau berlakunya penyelewengan dalam Jabatan Telekom sendiri. Perkara ini perlulah dibetulkan, dan juga perkhidmatan telefon baik dari segi operator, dari segi pemasangan dan permohonan dan lain-lainnya bolehlah diselesaikan. Saya harap sistem kontrak Jabatan Telekom ini bolehlah dikaji semula. Saya tidak tahu bagaimana sistem ini boleh dijalankan dan juga terdapat beberapa kelemahan. Saya harap Yang Berhormat Menteri boleh memberikan perhatian yang serius atas perkara ini supaya kepentingan orang ramai dan kepentingan Jabatan Telekom ini boleh dibetulkan.

Akhirnya, Tuan Pengerusi, saya suka sentuh di muka B. 56 muka surat 563, Butiran 1100, Aktiviti Pentadbiran Am, yakni ada kaitan dengan tanggungjawab dan kuasa Menteri Tenaga, Telekom dan Pos.

Saya adalah merayu supaya satu jaminan boleh diberikan kepada Dewan yang mulia ini khasnya dan rakyat Malaysia amnya ialah bayaran elektrik ini janganlah dinaikkan lagi, ini sudah merupakan satu perkara yang sangat membimbangkan rakyat Malaysia, khasnya sektor industri kerana kenaikan setiap unit atau setiap sen bil bayaran elektrik ini akan mungkin memburukkan inflasi dalam keadaan sekarang. Memang saya mengakui bahawa kenaikan kos minyak tentu akan mengakibatkan kenaikan kos-kos perbelanjaan dan LLN, tetapi saya haraplah dalam masa setahun ini bayaran dan kos elektrik ini bolehlah dikendurkan dan ditahan untuk sementara waktu selepas tempoh inflasi berlepas. Saya merasa khawatir kononnya mungkin tahun depan bayaran elektrik ini akan dikaji semula dan dinaikkan.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Sandakan.

5.25 ptg.

Tuan Fung Ket Wing (Sandakan): (*Dengan izin*) Mr Chairman. I rise to participate in the debate on the Estimates for the Ministry of

Energy, Telecoms and Posts wherein this august House has been requested to approve a sum of \$982,471,203 being Operating and Development Expenditure for the Ministry next year and I wish to refer to Maksud B. 59, Butiran 1100, Tajuk—Gaji dan Upahan, Program (1) Pentadbiran Am, page 563.

Mr Chairman, recently the Government closed its tender for telephones, which is a \$100 million contract. The Government has yet to decide on the successful tenderer. However, one great defect on the tendering system for telecommunication equipment is that the Government tenders out supplies for equipment for five years at a time. This means for the next five years there will be no tendering for the telecommunication equipment. This is undesirable for two reasons:

1. It will not encourage local firms from entering into the highly competitive and technical telecommunication field, because for the next five years the supplies have already been made. At present, such contracts are normally won by foreign firms which team up in order to secure the award. A more desirable practice is to have tenders annually, which will encourage local enterprise to break the strong hold of foreign firms in this field.
2. In a rapidly changing field of telecommunications technology, five years is a very long time. During these five years many changes can take place in telephone equipment and telecommunications technology which we were not able to make advantage of, because the equipment they are to be supplied to use in the next five years would have been determined in the tender contract. Other countries like Singapore have an annual tendering system which allows them to keep, absorb and take advantage of the latest technology in the field of telecommunications. Probably, the reasons for the prevalent complaints regarding the poor performance of the Malaysia telephone system including that of unjustified over-billing is because

of our lagging behind in telecommunication technology.

Under the 4th Malaysia Plan, Malaysia is to trifold its telephones from 667,000 to 1.9 million. It is important that not only the telephones are trifold but the latest technology is used.

Mr Chairman, the demand for telephones in Malaysia has increased four-fold during the past decade, from 117,500 in 1970 to 520,000 in 1980, resulting in 145,000 applications still on the waiting list or an increase from 11.6% to 23%. The annual demand for telephones is some 15%.

The telecommunication service in Sabah is in a deplorable state. The shortage of telephone is a common phenomenon in the State. There are approximately 16,000 applications for telephones on the waiting list, some of these application have been on the waiting list since 1971. In Kota Kinabalu, the waiting list for telephones is about 5,000 and in Sandakan approximately 3,300. Tawau, Lahat Datu, Tenom, Keningau and Kudat also face the same problem. The Government talks about improving the quality of life, but the Government's record in this matter is dismal, to say the least. It appears the Government is unable to cope with the increased demand for telephones.

As a result of the acute shortage of telephones in Sabah, some private individuals who have their own telephones "sell" then to firms of business organisations for a sum of \$2,000 to \$3,000. The other common practice prevalent is the payment of under-the-table money to have telephones. This practice is quite rampant in Sabah and I call on the Minister to look into this matter to ensure that such corrupt practices are stopped immediately.

Mr Chairman, the demand for telephones luxury item, it has become a necessity. If the Telecommunications Department is unable to cope with this escalating demand for telephones, the Government should consider adopting the turn-key system where private company will be contracted to undertake a particular project and hand it over to the authorities after completion.

Mr Chairman, one common problem experienced in Sabah is the frequent disturbance that occurs when we make a call. In Sabah, very often when one wishes to make a call, one will find that there is no dialling tone and instead one can hear conversations by other parties. This sometimes last a long time and even in case of emergency, you will be unable to make any calls.

The other common problem in Sabah is the frequent breakdown of telephones. This year alone, my telephone broke down more than twenty times. There was a period during Hari Raya when my phone was out of order for three weeks, despite several reports made. The whole thing began to get worse when the telephones in Sandakan were given new numbers, that is, the imposition of the number 4 or 6 before the old number, depending on the locality. This problem existed for months. At the beginning of this month, the Telecommunications Department, again, altered the numbers and the preceding number 4 was changed to 21. This alteration has caused havoc and led to the malfunctioning of telephones. I would like to mention here that my own phone has been out of order for the last 4 weeks and has not been repaired to date. The people and I expect a good service from the Telecommunications Department. After all, we pay rentals for our phones and we expect a good and prompt service. I am given to understand that the delay in repairing telephones is caused by the shortage of staff. If this is true I call on the Ministry to recruit more staff to overcome this problem.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar.

5.32 ptg.

Tuan Lee Lam Thye (Kuala Lumpur Bandar): Tuan Pengerusi, suka saya mengambil bahagian dalam perbahasan di atas Maksud B. 60 dan P. 60, muka surat 568 berkenaan dengan Jabatan Telekom. Atas Butiran 1 iaitu berkenaan dengan Pembayaran kepada Telekom untuk Projek-projek Pembangunan.

Suka saya menarik perhatian Yang Berhormat Menteri kepada pemabngunan yang kita boleh menyaksikan di Bandaraya Kuala Lumpur pada hari ini di mana perkhidmatan telefon dianggap dan diterima sebagai satu perkhidmatan yang perlu. Memandangkan kepada hakikat ini saya hendak meminta Yang Berhormat Menteri supaya memberitahu Dewan yang mulia ini apakah langkah-langkah yang telah diambil, yang telah dilaksanakan bagi memastikan bahawa Jabatan Telekom mempunyai kemampuan untuk melaksanakan berbagai-bagai program-program, rancangan-rancangan perkhidmatan telefon di negara ini. Saya berpendapat bahawa langkah-langkah hendaklah diambil untuk meningkatkan prestasi Jabatan Telekom dalam membekalkan perkhidmatan yang kian mendesak di negara kita.

(Tuan Yang Dipertua *mempengerusikan Jawatankuasa*)

Pada masa ini saya masih menerima banyak aduan-aduan dalam Bandaraya Kuala Lumpur tentang kelewatan Jabatan Telekom untuk memberi perkhidmatan telefon baikpun untuk tujuan perniagaan ataupun untuk rumah kediaman. Saya mendapat tahu bahawa ada kes-kes yang telah menunggu beberapa tahun untuk mendapatkan perkhidmatan telefon tetapi apabila mereka membuat enquiry (pertanyaan), mereka sentiasa diberitahu bahawa alat-alat tidak cukup dan perkhidmatan tidak dapat diberikan. Maka untuk mengelakkan masalah sepertimana yang saya telah sebutkan tadi mungkin masalah ini disebabkan oleh kekurangan kemampuan ataupun kekurangan perlaksanaan dan perancangan dan untuk mengelakkan masalah ini dan juga masalah-masalah yang tadi telah disebut oleh Yang Berhormat-Yang Berhormat dalam Dewan ini misalnya tentang kelewatan untuk memperbaiki telefon yang telah rosak ataupun kelewatan untuk memberikan perkhidmatan, saya berpendapat bahawa mungkin masanya telah tiba bagi pihak Kementerian yang berkenaan untuk mengkaji kemungkinan supaya Jabatan Telekom dapat ditukar dan dijadikan sebagai badan berkanun sebagaimana yang telah berlaku dengan Jabatan Elektrik di mana sekarang kita ada satu Lembaga Letrik Negara.

Berkenaan dengan hal ini saya juga berpendapat bahawa mungkin masa telah tiba bagi pihak yang berkenaan untuk menjadikan Jabatan Telekom itu sebagai satu Lembaga Telekom Negara sebagai satu cara untuk melengkapkan badan itu dengan kuasa yang lebih cukup, dengan alat-alat yang cukup, dengan tenaga yang cukup, dengan tujuan meningkatkan prestasinya supaya kita dapat mengatasi masalah-masalah yang dialami oleh penduduk-penduduk negara kita berkenaan dengan perkhidmatan telefon.

Satu perkara yang akhir yang saya ingin hendak menyentuh di sini dan itu telah pun disebut dalam Dewan yang mulia tadi ialah berkenaan dengan bil-bil telefon. Oleh sebab ini ialah satu masalah yang saya sentiasa terima apabila saya menjalankan tugas saya sebagai Wakil Rakyat bahawa ada ramai pencarum (subsribers) telefon yang telah mengadu kepada saya bahawa bil-bil mereka melambung naik.

Misalnya apabila seorang pencarum ia ada menggunakan perkhidmatan telefon dan dia telah merekodkan bilangan panggilan yang dia buat dan berdasarkan kepada panggilan yang dibuat pada biasanya beliau dikehendaki membayar bil misalnya \$150 pada satu bulan, akan tetapi masalah yang dialami oleh beliau ialah bahawa bil itu telah melambung naik lebihkurang 200-300%. Masalah ini adalah sentiasa berlaku khasnya di Bandaraya Kuala Lumpur dan baru-baru ini Pegawai Perhubungan Awam di Jabatan Telekom pun telah membuat satu kenyataan akhbar di mana beliau ada berkata bahawa untuk Selangor dan Wilayah Persekutuan ada 1.6 juta bil telah dihantar kepada pencarum dan terdapat 5,115 aduan yang telah diterima oleh Jabatan Telekom berkenaan dengan bil-bil yang melambung naik ataupun dikenakan bayaran lebih. Sungguhpun ini adalah satu peraturan yang sangat kecil tetapi saya berpendapat bahawa adalah menjadi tanggungjawab Yang Berhormat Menteri untuk mengarahkan satu siasatan yang menyeluruh tentang apa yang telah berlaku berkenaan dengan aduan-aduan itu dan sama ada kes itu berkait dengan penyelewengan yang ada berlaku di dalam Jabatan Telekom yang berkenaan.

Saya berpendapat bahawa sekiranya satu siasatan diadakan maka kita boleh mendapat tahu apakah sebab-sebab sebentar mengapa masalah ini telah berlaku. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Batang Lupar.

5.41 ptg.

Datuk Edwin anak Tangkun (Batang Lupar): Tuan Pengerusi, saya juga bangun menyokong Maksud B.59, 60 dan 61 di bawah Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos. Saya ingin bercakap satu dua perkara sahaja iaitu mengenai Butiran (projek) 25. Perbadanan Bekalan Letrik (V) lain-lain (Elektrifikasi untuk rumah panjang, Mini-Haidero, Solar dan lain-lain).

Tuan Pengerusi, terlebih dahulu disini saya mengucapkan terima kasih kepada Kerajaan Persekutuan kerana pada pendapat saya di dalam tiga tahun berturut-turut ini 1980, 1981 dan tahun hadapan 1982 Kerajaan Pusat telah menyalurkan wang berjuta-juta ringgit di bawah Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos. Peruntukan ini untuk menyediakan bekalan letrik ke kawasan luar bandar termasuk juga rumah panjang di negeri Sarawak. Tuan Pengerusi, negeri Sarawak sebuah negeri dalam Malaysia yang sangat besar dan kebanyakan penduduk di kawasan luar bandar masih tinggal di rumah panjang ialah kaum bumiputra iaitu kaum Iban. Saya dapati bahawa Kerajaan tidak dapatlah sama sekali menyediakan dengan sekaligus bekalan letrik ke kawasan luar bandar tetapi pemberian letrik ke kawasan luar bandar ini diluluskan dengan cara berperingkat-peringkat.

Kita semua sedia maklum bahawa kawasan-kawasan di rumah panjang di negeri Sarawak memang masih banyak ketinggalan di bidang pembangunan seperti jalanraya, bekalan air dan bekalan letrik. Pada tahun 1982 Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos ada meminta peruntukan sebanyak \$13 juta untuk bekalan letrik luar bandar untuk rumah panjang. Pada pendapat saya peruntukan ini masih tidak mencukupi dan saya fikir peruntukan ini perlu dilipatgandakan supaya di awasan yang tidak

ada air terjun (waterfall), Kerajaan perlulah menyediakan bekalan letrik dengan generator dan di mana kawasan yang ada airterjun saya fikir kementerian ini perlulah menyiasat kawasan itu untuk mengadakan mini-haidero. Jika kita dapat mengadakan mini-haidero di kawasan yang ada airterjun, saya fikir mini-haidero itu akan dapat meringankan perbelanjaan Kerajaan di masa yang akan datang. Oleh yang demikian, saya berharap bahawa Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos perlulah mengambil perhatian supaya di mana kawasan ada airterjun Kerajaan perlulah mengkaji semula supaya di masa akan datang di kawasan ada airterjun itu dapat diadakan mini-haidero kepada penduduk di kawasan luarbandar.

Tuan Pengerusi, pada pendapat saya kawasan di luar bandar ini sepatutnya kita memberi pertimbangan dengan mengadakan banyak lagi mini-haidero di mana kawasan-kawasan yang ada airterjun itu kerana saya dapati masih banyak di rumah panjang di negeri Sarawak belum dapat bekalan letrik. Ini menyebabkan kebanyakan penduduk itu ialah tinggal di kawasan pendalaman contohnya, di kawasan saya rumah panjang sahaja lehin kurang 400 buah rumah dan di dalam kawasan itu ada 9 ketua masyarakat bangsa Iban tidak termasuk masyarakat kaum Melayu dan Cina dan di dalam dua tahun lalu termasuk tahun 1981 ini Kerajaan Barisan Nasional telah dapat menyediakan dengan 20 generator yang berjumlah \$200,000 dan saya difahamkan bahawa pada tahun 1980 banyak generator itu rosak. Oleh sebab generator itu selalu rosak, maka saya di sini merayu kepada Kementerian ini supaya dapat menyediakan peruntukan bagi memperbaiki generator yang telah rosak itu. Dalam tahun 1980 dan 1981 saya dapat tahu banyak generator itu sudah rosak dan saya berharap bahawa Kementerian ini akan dapat mengambil perhatian dengan serius supaya dapat minta peruntukan lebih banyak lagi untuk memperbaiki generator yang sudah rosak itu.

Saya menyokong peruntukan yang diminta oleh Kementerian ini.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Padang Rengas.

6.45 ptg.

Tuan Umar bin Haji Ismail (Padang Rengas): Tuan Pengerusi, saya bangun untuk menyokong peruntukan yang diminta oleh Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos. Tuan Pengerusi, saya hendak menyentuh satu dua perkara. Pertama, B. 59, Butiran II—Rancangan Mini Haidero yang diminta sebanyak \$17,790,000 di muka surat 566.

Tuan Pengerusi, dalam Dewan yang mulia ini di dalam membahaskan Belanjawan tahun lalu, saya ada menyebutkan bahawa di dalam kawasan saya projek letrik hanya sebanyak 32% sahaja akan tetapi pada akhir tahun 1981 ini mungkin 50% daripada kampung-kampung dalam kawasan saya akan dapat menikmati bekalan letrik.

Tuan Pengerusi, masalah yang dihadapi oleh kebanyakan kawasan di negeri Perak ini ada dua masalah. Pertama kebanyakan kawasan di Perak perbekalan letrik dibekalkan oleh pihak syarikat elektrik Kinta iaitu KED. Syarikat ini pada penglihatan saya berbeza dengan sistem yang dijalankan oleh pihak LLN. Pertama di dalam melaksanakan perbekalan letrik ke luar bandar itu masalah yang menjadi kelambatan ialah untuk mendapatkan kebenaran laluan talian letrik yang dibekalkan ke kampung-kampung oleh kerana dasar yang dijalankan oleh pihak KED ini berkehendakkan penebangan pokok yang begitu banyak sekali. Walaupun penduduk luar bandar berkehendakkan bekalan letrik akan tetapi penghormatan yang terpaksa dilaksanakan oleh mereka sangat besar. Jadi penduduk di Perak boleh membandingkan letrik yang dibekalkan oleh LLN tidak timbul banyak masalah di dalam penebangan pokok. Pertama, LLN membayar ganti rugi tetapi KED tidak. Kedua, pihak KED selalu memilih kawasan yang mendatangkan keuntungan kepada mereka iaitu pembekalan itu hendaklah lurus tidak boleh bengkok-bengkok. Jadi sebab itu pokok-pokok terpaksa ditebang, pokok durian, kelapa dan lain-lain lagi. Inilah masalah yang timbul di kampung-kampung, bagaimana hendak mempercepatkan pembekalan elektrik itu.

Kedua, Tuan Pengerusi, banyak kawasan terutama di daerah Ulu Perak dan sebahagian

besar di daerah Kuala Kangsar yang mana kawasan itu adalah sebahagian besar dalam kawasan saya oleh kerana terbinanya Ampangan Chenderoh dalam kawasan saya ini banyak kampung-kampung yang sekarang ini terpaksa dipindahkan ke kawasan seberang sungai Perak, khususnya di sebelah Tasik Chenderoh yang besar itu. Jadi pembekalan letrik tidak dapat dibekalkan ke kawasan sebelah seberang sana yang banyak kampung-kampung Melayu tradisional di kawasan itu. Jadi saya rasa satu cara sahaja yang boleh membekalkan letrik ke kawasan kampung-kampung pendalaman ini iaitu dengan mengadakan banyak lagi mini-haidro di kawasan-kawasan kampung-kampung pendalaman.

Saya mendapat penjelasan daripada pihak-pihak yang berkenaan di negeri bahawa tidak ada satu projek mini haidro yang hendak didirikan di dalam kawasan khususnya Ulu Perak dan di kawasan-kawasan di dalam daerah Kuala Kangsar. Jadi saya minta pihak Kementerian ini dapat memikirkan, membuat kajian kerana di kawasan-kawasan ini oleh kerana kampung-kampung kebanyakan di kawasan tanah tinggi yang banyak didapati air menalir dengan air terjun yang ada di kawasan itu, saya rasa kemungkinan mini haidro dengan mudah dapat diadakan di kawasan-kawasan yang saya sebutkan tadi.

Perkara yang kedua, Tuan Pengerusi, saya hendak sentuh ialah berhubung dengan Butiran tadi juga iaitu saya minta penjelasan dari pihak Kementerian ini iaitu bilakah masanya pencatuman keseluruhannya di antara LLN dengan pihak KED ini. Pada masa dahulu saya mendapat penjelasan bahawa satu daripada kesulitannya ialah 8,000 ahli-ahli Kesatuan Pengeluaran Tenaga Elektrik Perak (KED) ini tidak begitu setuju dalam penyerapan pegawai-pegawai, anggota-anggota pekerjaanya ke dalam sistem LLN. Tetapi penjelasan yang diberi kepada saya oleh Kesatuan ini bahawa mereka dengan tangan terbuka bersetuju, mereka diserapkan ke dalam perjawatan jika Kerajaan bersetuju mencantumkan KED dengan LLN ini.

Tuan Pengerusi, saya berharap sebagaimana saya katakan mula-mula tadi

masalah yang timbul di antara dua agensi Kerajaan dengan syarikat KED yang berlainan ini dapat diselesaikan dengan pencantuman kedua-dua badan ini.

Perkara ketiga yang saya hendak sebut ialah P. 61, Butiran 1—Pejabat Pos dan Rumah-rumah Kediaman \$7,313,500 dan Butiran 3—Kenderaan-kenderaan dan Kelengkapan \$1,252,000 muka surat 573.

Tuan Pengerusi, di dalam kecekapan dan kelicinan perkhidmatan Pejabat Pos ini, saya rasa samalah dengan Jabatan-jabatan yang lain iaitu kesesuaian tempat berkhidmat dan kemudahan-kemudahan kerja kepada pegawai dan kakitangan Pejabat Pos ini hendaklah diberi keutamaan.

Tuan Pengerusi, saya minta izin lagi sekali, saya hendak sebut di dalam Dewan yang mulia ini iaitu di kawasan saya ini berkehendakkan tiga bangunan Pejabat Pos yang baru. Yang pertamanya ialah Pejabat Pos di Pekan Padang Rengas, dan yang kedua Pejabat Pos di Pekan Lenggong yang mengendalikan perkhidmatannya untuk 35,000 penduduk di kawasan Padang Rengas, dan sebuah lagi di tengah-tengah di Pekan Kati yang berhampiran dengan Tasek Cenderoh.

Tuan Pengerusi, Pejabat Pos di Padang Rengas dan di Lenggong ini ialah Pejabat Pos yang terlalu lama dan sangat uzur, tidak sesuai lagi dengan keadaan zaman ini kerana kedua-dua Pejabat Pos mengendalikan banyak kerja. Umpamanya pengutipan bayaran eletrik oleh KED dibuat oleh Pejabat Pos ini juga, pembayaran pencen dan gaji kepada isteri-isteri, ibu-ibu perajurit kita yang ramai. Jadi dengan Pejabat Pos yang kecil dan sempit ini bukan sahaja menimbulkan ketidak selesaian kepada pegawai dan kakitangan Pejabat Pos ini, tetapi menimbulkan kesusahan kepada orang ramai terutama sekali hari-hari pembayaran elaun atau gaji kepada ibu-ibu isteri-isteri perajurit ini yang terpaksa beratur menunggu sehingga penuh sampai ke jalanraya dan menyusahkan urusan-urusan yang lain di perkhidmatan pos yang biasa. Jadi saya berharaplah cadangan untuk membaharui bangunan Pejabat Pos Lenggong yang telah dicadangkan pada tahun 1974 dahulu hendaklah disegerakan. Masalah

tapak sebagaimana yang ditimbulkan oleh pihak Pengawal Pos negeri Perak tidak ada timbul masalah sama ada pihak Pejabat Pos yang berkehendakkan tapak yang lama yang sedia bagi oleh pihak Pejabat Daerah dan begitu juga kita berkehendakkan tapak yang baru ianya sedia boleh diberi.

Tuan Pengerusi, mengenai Pejabat Pos di Padang Rengas ini adalah sebuah Pejabat Pos yang telah uzur yang di dalam lawatan saya ke bangunan ini mengikut penjelasan dan penglihatan saya, saya rasa sampailah masanya kita menggantikannya saya dukacita mengikut penjelasan pihak-pihak yang berkenaan ini bahawa peruntukan untuk membaharui kedua-dua Pejabat Pos ini tidak bagi tahun 1981 dan mungkin tahun 1982 juga. Bagi Pejabat Pos di Kati, saya berharap dapat dibangunkan dan masalah tapak tidak timbul.

Satu perkara lagi yang saya hendak sebut ialah dalam Butiran yang sama iaitu berhubung dengan Kemudahan Perkhidmatan kepada pihak Posmen.

Tuan Pengerusi, dalam kawasan saya kebanyakan posmen-posmen ini terpaksa keluar jauh ke pendalaman untuk menyampaikan surat, bungkusan, telegram dan sebagainya. Oleh kerana Pejabat Pos yang ada di Padang Rengas, begitu juga di Lenggong, posmennya tidak diberi kemudahan kenderaan motosikal dan sebagainya terpaksa menggunakan basikal. Saya rasa basikal ini tidak sesuai kecuali di bandar-bandar atau pekan-pekan, kerana di dalam pendalaman terpaksa hendak menghantar surat dengan segera dan sebelah petang apakala kereta pos membawa surat, bungkusan dan sebagainya, pihak posmen yang berkenaan terpaksa balik untuk menyusun, menerima surat-surat dan sebagainya. Jadi dengan sebab itu saya mencadangkan supaya posmen-posmen di Pejabat Pos luar bandar ini hendaklah diberi kemudahan motosikal. Hari ini kebanyakan posmen-posmen menggunakan motosikal sendiri, sudahlah gaji mereka kecil, menggunakan minyak dan sebagainya tidak termasuk kerosakan. Saya rasa tidak adillah kita bebankan kepada mereka yang bergaji kecil ini, apakah salahnya jika tidak dapat

membekalkan dengan motosikal oleh pihak Kerajaan, kita membayar elaun perbatuan kepada mereka yang berkhidmat ke luar kawasan ini. Jadi itulah harapan saya dan dengan itu saya menyokong peruntukan yang diminta oleh Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos ini.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat dari Kulim-Bandar Bahru.

5.57 ptg.

Tuan Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir (Kulim-Bandar Bahru): Tuan Pengerusi, saya hanya dengan ringkas hendak menyebut apa yang disebutkan oleh rakan-rakan saya tadi iaitu mengenai rancangan mini haidro.

Sebenarnya memang di setengah-tengah tempat telahpun terbit di kalangan rakyat luar bandar sungguhpun pada kita mungkin berasa ganjil atau pelik, tetapi bagi orang-orang yang kais pagi makan pagi adalah merupakan satu benda yang serius iaitu mereka telahpun mempersoalkan bahawa sekarang apabila Kerajaan membekalkan air, maka terpaksa mereka membayar bekalan air dan apabila mereka dibekalkan elektrik, kena membayar pula bayaran elektrik bulanan dan sebagainya. Tetapi dengan adanya, dengan mulanya rancangan mini haidro ini maka telahpun memberi harapan kepada rakyat luar bandar, kerana dari segi jangka panjang dan juga jangka pendek ia adalah terlalu ekonomik jika dibandingkan dengan elektrik cara biasa ini.

Saya maksudkan, Tuan Pengerusi, muka surat 565, Butiran II mengenai Mini Haidro, sungguhpun rancangan mini haidro ini telahpun dimulakan dengan begitu menggalakkan, tetapi nampaknya sekarang ini rancangan ini sudah malap. Misalnya di Kedah sendiri kalau tidak salah saya diantara 30-40 tempat telahpun dikesan yang cukup bekalan air terjun dan sebagainya untuk diadakan mini haidro, tetapi setakat ini hanya saya rasa satu projek sahaja yang sedang dibina iaitu di kawasan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Jadi saya berharaplah oleh sebab expectation rakyat begitu banyak mengenai mini haidro ini, perkara ini dapat dipercepatkan, sebab dari segi jangka panjang, saya rasa ini akan banyak menyelamatkan wang Kerajaan.

Cuma satu lagi kalau tidak salah saya, saya difahamkan bahawa sekarang ini segala pembinaan projek-projek mini haidro ini sedang dilaksanakan oleh pihak LLN sendiri dan sudah tentulah ini akan mengambil masa yang begitu panjang. Jadi saya inginlah menyarankan kepada pihak Kementerian supaya pembinaan projek-projek ini dapat dibuat dengan cara 'turnkey basis' dan dengan itu saya rasa sudah tentulah dapat kita adakan, ataupun package bukan sahaja 'turnkey basis' tetapi package iaitu 10 atau 15 projek sekali diberikan kepada satu pemborong yang cukup mempunyai tenaga kepakaran dan kemampuan kewangan dan sebagainya.

Satu lagi saya hendak sentuh ialah Butiran 1, muka surat 568 iaitu mengenai Projek-projek Pembangunan Telekom. Memanglah pada masa ini kalau kita lihat dari segi pembangunan, pembekalan telefon di kawasan-kawasan bandar boleh juga dikatakan mengkagumkan, sebab kita tahu soal baik buruknya perkhidmatan telekom sering digunakan sebagai kayu pengukur tentang maju mundurnya sebuah masyarakat ataupun sebuah negara. Oleh sebab itu perlunya sistem telekom kita itu benar-benar efficient adalah tersangat penting. Tetapi sungguhpun kemajuan dalam bidang telefon ini begitu mengalakkan di kawasan-kawasan bandar tetapi sukalah saya menyatakan dengan seikhlas-ikhlasnya dalam berbagai-bagai Jabatan sama ada Jabatan Kerajaan atau separuh Kerajaan yang memberi berbagai-bagai kemudahan dan perkhidmatan kepada penduduk luar bandar, Jabatan Telekomlah, saya rasa yang kurang berkesan dari segi memberi perkhidmatan iaitu dari segi membekalkan pondok-pondok telefon di luar bandar. Sungguhpun boleh dikatakan hampir ke semua bandar-bandar kecil besar dalam negara kita ini sudahpun disambung dengan telefon, saya sebagai layman tidak nampak kenapa mesti begitu susah sangat untuk mengadakan pondok-pondok telefon di sepanjang jalan yang sudahpun ada hubungan di antara satu pekan dengan satu pekan.

Keduanya, entah di mana salahnya sungguhpun kadang-kadang pondok-pondok telefon sudahpun disediakan tetapi kadang-

kadang saya berbincang juga dengan rakan-rakan saya di Parlimen, saya dapati pengalaman kami adalah sama iaitu kadang-kadang pondok-pondok telefon di luar bandar ini lebih banyak yang rosak dari yang baik. Pendek kata dalam sebulan itu dua tiga minggu rosak, hanya seminggu sahaja yang baik. Sudahlah begitu, kalau kita hendak lapor kepada Jabatan Telekom supaya pondok-pondok telefon ini diperbaiki, ini akan mengambil masa yang begitu panjang. Maintenance unitnya agak saya kurang dan saya rasa perkhidmatan ini perlulah diperbetulkan.

Jadi dengan ringkasnya saya inginlah menyarankan kepada pihak Kementerian supaya bersungguh-sungguh seperti Kementerian-kementerian yang lain berlumba-lumba untuk mendapat peruntukan yang lebih untuk membanyakkan lagi peruntukan-peruntukan pondok telefon di kawasan-kawasan luar bandar, dan dalam pada itu juga membuat kajian yang mendalam bagaimanakah dapat memperbaiki perkhidmatan telefon iaitu telefon yang sudahpun ada di luar bandar.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Dungun.

6.03 ptg.

Tuan Awang bin Jabar (Dungun): Tuan Pengerusi, dengan ringkas ingin juga saya menyentuh dalam membahaskan peruntukan muka surat 563, untuk Kementerian ini iaitu Maksud B. 59, Butiran 1100-Gaji dan Upahan, Aktiviti (2) Perancangan dan Penyelidikan.

Tuan Pengerusi, melihat kepada ketiga-tiga jabatan sama ada Jabatan Tenaga Telekom dan Pos, segala kerja-kerja yang dilaksanakan banyak terlibat dengan kakitangan di peringkat rendah ataupun peringkat menengah. Jadi kakitangan ini dalam melaksanakan kerja-kerja sama ada menghantar surat, membaca meter elektrik dan sebagainya adalah terlibat dengan masyarakat kampung secara langsung. Kadang-kadang ada terdapat kakitangan-kakitangan sama ada dari Pejabat Pos, posmen ataupun LLN yang kita dapati kurang menyenangkan kepada setengah-

setengah pihak. Jadi bentuk perkara-perkara yang kurang menyenangkan itu terpulang-lah kepada keadaan kadang-kadang, umpamanya satu contoh yang berlaku sewaktu LLN telah memutuskan untuk menaikkan tariff ataupun harga bayaran elektrik kita daripada berapa ringgit kepada berapa ringgit, saya kurang pasti pada waktu itu, tetapi kesimpulan, benda itu naik.

Seorang Meter Reader yang pergi membuat check elektrik di sebuah rumah, dia membandingkan dengan bulan yang lepas, katakan rendah daripada bulan yang dichecked itu, lalu diberitahu kepada tuanpunya rumah itu bahawa ini adalah cara pemerintah kita ataupun cara pemimpin kita menyusahkan tuan-tuan, menaikkan harga elektrik dan sebagainya. Ini adalah satu perkara yang saya rasa tidak harus ditimbulkan ataupun dibangkitkan oleh kakitangan sama ada daripada mana-mana jabatan pun. Walaupun perkara itu sebenarnya berlaku kenaikan dalam hal elektrik dan berbagai-bagai lagi tetapi cara yang dibuat atau cara yang dikeluarkan itu boleh menimbulkan prasangka rakyat kepada pemerintah ataupun kepada Kerajaan.

Oleh hal yang demikian, Tuan Pengerusi, saya mengharapkan kepada Kementerian supaya di bawah peruntukan yang diminta ini adakan program-program, khusus kesedaran kepada kakitangan kita ini supaya apabila kursus-kursus yang seperti ini kita adakan dari semasa ke semasa mereka akan faham, mereka akan sedar tentang tugas dan tanggungjawab mereka sebagai seorang kakitangan Kerajaan dan sebagai seorang rakyat juga untuk sama-sama membangunkan negara Malaysia kita ini.

Tuan Pengerusi, saya beralih kepada Maksud B. 61, muka surat 570, Butiran 1100, Program (1) mengenai Perkhidmatan Pos.

Perkhidmatan Pos sebagaimana yang kita maklum adalah merupakan satu perkhidmatan yang sungguh-sungguh bererti dan diperlukan oleh semua rakyat dalam negara kita ini. Daripada lapisan yang paling tinggi sampailah kepada lapisan yang paling rendah perlu kepada Perkhidmatan Pos; paling kurang jika seseorang itu hendak mengeposkan Selamat Hari Rayanya

walaupun setahun sekali, maknanya ia perlu kepada Perkhidmatan Pos ini. Apa lagilah kalau orang yang ada membuat hubungan ke luar negeri dan berbagai-bagai lagi dengan menggunakan Perkhidmatan Pos kita ini dan yang ada hubungan dengan kelincinan perjanjian Perkhidmatan Pos ini ialah kakitangan-kakitangan di Pejabat Pos khususnya saya katakan posmen.

Oleh sebab posmen-posmen ini merupakan jentera kepada kelincinan pelaksanaan perancangan pos ini maka sudah tentulah kalau jentera ini tidak berapa licin perjalanannya di sana sini barangkali matlamat kita tidak akan sampai, kalau sampai pun dengan lambat.

Bercakap mengenai posmen ini, barangkali posmen-posmen di seluruh negara ini banyak membuat tuntutan-tuntutan tentang kebajikan mereka. Barangkali baru-baru ini mereka mengadakan mesyuarat agung tahunan kesatuan mereka, tetapi saya tidak dapat pastikan apakah butir-butir dalam memorandum tuntutan mereka itu, tetapi saya difahamkan oleh beberapa orang posmen bahawa mereka ada membuat tuntutan-tuntutan. Oleh yang demikian, saya juga berharap kepada Kementerian ini supaya mengkaji dari masa ke semasa tentang kebajikan posmen-posmen ini dan jika sekiranya ada tuntutan-tuntutan yang menasabah yang sekira-kira tidak memberatkan kita maka hendaklah tuntutan-tuntutan mereka itu dipertimbangkan dengan seberapa segera, apa jua tuntutan pun.

Tuan Pengerusi, saya beralih kepada P. 61 muka surat 573, Butiran 1—Pejabat Pos, Sebagaimana yang saya telah katakan bahawa perkhidmatan pos adalah merupakan satu perkhidmatan yang diperlukan oleh semua rakyat sama ada di bandar ataupun di pendalaman. Sekarang kita mempunyai pejabat-pejabat besar pos berada di bandar-bandar, di daerah-daerah kita ada pejabat pos kecil dan kemudian di kampung-kampung atau di mukim-mukim kita ada Wakil Pos. Tetapi perlu kita kaji kembali banyak kesulitan-kesulitan penduduk-penduduk di pendalaman khususnya yang jauh sedikit kampung mereka sama ada dengan pejabat kecil pos ataupun dengan

Wakil Pos. Takkanlah kerana hendak mengepos sekeping 'Selamat Hari Raya' mereka terpaksa naik bas 10 batu, tetapi tidak ada bas kalau di pendalaman terpaksa mengayuh beca atau berjalan kaki 3 atau 4 batu kerana hendak mengepos selamat hariraya kepada ankanya yang berada di universiti.

Ini satu perkara yang saya rasa perlu kita memberi perhatian dan perlu kita kaji. Oleh sebab itu saya menyarankan supaya kaedah kita mewujudkan pejabat kecil pos ini daripada kaedah bilangan penduduk kita tukarkan kepada kaedah keluasan kawasan atau jarak jauh kawasan dalam erti kata sekian-sekian batu kampung itu yang radiusnya sekitar 10 batu atau 5 batu kita wujudkan satu mini pos. Dengan cara ini rakyat di seluruh negara kita akan dapat faedah dari perkhidmatan pos ini.

Mungkin timbul masalah ekonomi maknanya untuk hendak mendirikan sebuah pejabat pos kecil dengan penduduknya 2,000 orang ini barangkali ada orang mengatakan tidak ekonomik. Saya mengaku kalau benda ini tidak ekonomik dari segi kalau kita berniaga tetapi masalahnya sekarang ini ialah perkhidmatan sosial, perkhidmatan dan kemudahan kepada rakyat, tidak apa kita lepaskan ekonominya dari segi ini, kita mengambilnya di tempat lain, kita mencari keuntungan di tempat-tempat yang lain. Jadi dengan cadangan dan saranan saya ini saya menyokong peruntukan yang diminta oleh Kementerian ini.

Tuan Pengerusi: Sebab tiada Ahli Yang Berhormat hendak mengambil bahagian lagi saya jemput Yang Berhormat Menteri menjawab.

6.13 ptg.

Menteri Tenaga, Telekom dan Pos (Datuk Leo Moggie anak Iroke): Tuan Pengerusi, terlebih dahulu saya suka mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan atas peruntukan-peruntukan yang diminta oleh Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos bagi tahun 1982.

Kementerian saya telah meminta supaya sebanyak \$157,659,210 diperuntukkan bagi

perbelanjaan mengurus serta sebanyak \$91,091,510 diperuntukkan secara langsung dan \$733,720,483 melalui pinjaman bagi pembangunan.

Dari jumlah sebanyak \$157,659,210 yang diminta untuk perbelanjaan mengurus sebanyak \$24,782,200 adalah untuk Kementerian, sebanyak \$10 iaitu peruntukan tanda (token vote) untuk Jabatan Telekom dan sebanyak \$132,877,000 untuk Perkhidmatan Pos. Sebanyak \$10 sahaja diminta oleh Jabatan Telekom sebagai peruntukan tanda kerana perbelanjaan mengurusnya adalah ditanggung oleh peruntukan dari Tabung Amanah Telekom sendiri.

Tuan Pengerusi, peruntukan pembangunan secara langsung untuk Kementerian saya adalah diperlukan untuk membiayai projek-projek seperti yang telah dibutirkan, mini haidro, rancangan pembekalan elektrik ke kawasan-kawasan FELDA yang terletak di luar kawasan Kemajuan Wilayah, projek-projek pembekalan elektrik, projek-projek tenaga elektrik Suria dan pembekalan elektrik ke rumah-rumah panjang. Manakala peruntukan pembangunan secara pinjaman bagi Kementerian adalah diperlukan untuk membiayai pembinaan projek-projek haidro elektrik yang besar serta pembinaan stesyen-stesyen janakuasa elektrik.

Peruntukan pembangunan secara pinjaman untuk Jabatan Telekom akan digunakan untuk membiayai projek-projek penyesuaian, memperluaskan rangkaian talian para pelanggan telefon, memperluaskan rangkaian sambungan jauh, pembinaan bangunan-bangunan dan pembelian tanah dan lain-lain dengan tujuan untuk meninggikan lagi mutu perkhidmatan telefon di negara ini. Peruntukan pembangunan bagi Jabatan Pos pula akan digunakan untuk memperluaskan lagi rangkaian pejabat pos, membeli kenderaan-kenderaan dan kelengkapan-kelengkapan serta untuk membiayai pembinaan Ibu Pejabat Pos dan Institut Latihan Pos di Kuala Lumpur.

Tuan Pengerusi, saya sedar bahawa jabatan-jabatan dan agensi-agensi di bawah Kementerian ini baru-baru ini telah

menerima banyak pengaduan mengenai perkhidmatan yang dianggap kurang memuaskan dan sebagainya. Perkara ini memang kita tidak dapat kita menafikan sepenuhnya, tetapi jika kita memandangkan keseluruhan perkhidmatan yang disumbangkan oleh Jabatan-jabatan dan agensi-agensi yang tertentu itu kita lihat banyak kemudahan-kemudahan dan perkhidmatan-perkhidmatan yang memberi kemudahan kepada rakyat dan negara telah dilaksanakan dengan jayanya.

Tuan Pengerusi, untuk menjawab perkara-perkara yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat yang telah menyentuh perkara-perkara di bawah Kementerian ini, pertama sekali Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka, mengikut Ahli Yang Berhormat itu bahawa sejumlah hutang sebanyak \$144 juta tidak dikutip oleh Jabatan Telekom. Yang sebenarnya mengikut Penyata Kira-kira 1977 ialah cuma \$114 juta sahaja dan bukan \$144 juta. Jumlah sebanyak itu adalah hutang sehingga 31hb Disember 1977. Mengikut sistem pengbilan telefon ianya dikeluarkan 45 hari selepas penggunaan telefon bulanan dan ini bermakna semua hutang-hutang telah dibayar oleh pelanggan-pelanggan bagi akaun bulan Disember pada bulan Mac. Mengikut statistik yang ada di Jabatan Telekom 98.5% daripada hutang tunggakan dari orang ramai telah diselesaikan pada 31hb Mac 1978. Ini bererti akaun bil telefon tidak terkumpul sebegitu tinggi pada tiap-tiap tahun dan harus juga diingat bahawa lebih dari 21% daripada jumlah hutang ialah bil-bil telefon dari badan-badan Kerajaan sendiri. Walaupun kita menyedari perkara ini, Jabatan Telekom memang sentiasa diarah mengambil tindakan untuk mengurangkan hutang-hutang yang tertinggal yang belum dibayar oleh pengguna-pengguna telefon.

Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka juga telah menyentuh mengenai perkara bil elektrik dan mengikut pendapat beliau mengharap bahawa bil-bil elektrik tidak dinaikkan dalam tahun yang akan datang ini.

Tuan Pengerusi, kita memang berharap bahawa bil-bil elektrik tidak dinaikkan dalam tahun yang akan datang ini dan pada setakat ini mengikut keadaan-keadaan yang terdapat

kita tidak bercadang untuk mengesyorkan kenaikan bil elektrik Lembaga Letrik Negara. Walaupun demikian, jika keadaan berubah dalam tahun yang akan datang tidaklah kita dapat mengelakkan seterusnya perkiraan tertentu di masa itu. Apa yang harus dijelaskan mengikut tinjauan yang dapat dibuat pada setakat ini tidak ada rancangan atau tidak ada syor untuk kita menaikkan electricity charge oleh Lembaga Letrik Negara. Apa yang mungkin dilakukan ialah memberi sumbangan yang lebih menasabah lagi kepada pengguna-pengguna.

Yang pertamanya, Lembaga Letrik Negara telah diarah untuk mengkaji atau mengadakan satu lagi tarif yang dinamakan off peak load yang mana takrif yang trendah boleh dikira di waktu penggunaan elektrik dalam waktu yang off peak load.

Yang keduanya, Kementerian dan Kerajaan sedar bahawa mengikut selepas pelaksanaan tariff yang baru dalam tahun yang lepas, Lembaga Letrik Negara juga meminta bayaran dari pengguna-pengguna, pertama consumers contribution dan yang keduanya capital contribution kepada projek-projek modal pokoknya. Kementerian dan Kerajaan sedang mengkaji perkara ini dan ada kemungkinan kita akan mengesyorkan perkara ini direviewkan semula pada tahun hadapan ini untuk memberi pertimbangan yang lebih menasabah lagi kepada pengguna-pengguna elektrik di negara ini. Saya berharap akan dapat menyediakan dan mengemukakan satu kertas Jemaah Menteri tidak berapa lama lagi yang akan memberi penerangan dan syor-syor mengenai perkara saya sebutkan itu.

Ini bermakna bukan sahaja Kementerian dan Kerajaan tidak bercadang mengubah atau menaikkan tarif elektrik tetapi akan sentiasa mencari jalan untuk mengurangkan kesannya kepada pengguna-pengguna, baik pengguna domestik (consumer domestic) ataupun perniagaan.

Ahli Yang Berhormat dari Sandakan telah menyentuh mengenai sistem tender dari Jabatan Telekom dan mengikut pendapat beliau bahawa elok jika tender-tender dijalankan untuk pembekalan bagi tiap-tiap tahun sahaja dan tidak sebagai langkah

berpanjangan dalam urusan 5 tahun atau berlebihan. Suka saya menerangkan di sini bahawa memang pada masa sekarang alat-alat telekomunikasi yang dipasang dan dibekal di negara kita ialah alat-alat yang terdapat dari luar negeri oleh kerana kita pada masa sekarang masih belum ada lagi perindustrian tempatan yang mengeluarkan dengan sepenuhnya alat-alat telekomunikasi yang sophisticated yang dikehendaki oleh negara kita ini.

Tetapi dasar Kementerian dan dasar Kerajaan ialah dalam mengirakan urusan tender ini kita harus juga menetapkan perniagaan penender-penender yang berjaya itu untuk mengadakan usaha sama di negara kita ini sebagai satu condition di mana tender itu dikirakan. Dan dengan pandangan begitu memang dianggapkan oleh Kementerian saya dan oleh Kerajaan pada setakat ini perlu jika kita mengadakan sistem yang berpanjangan bukan sahaja dalam satu tahun tetapi 5 tahun atau 10 tahun kerana ini akan menyenangkan mereka yang berjaya itu menetapkan usaha dan perniagaan mereka untuk membuat alat-alat yang dikehendaki di negara kita ini dalam negara kita ini juga. Ianya satu dari langkah untuk menarik pelaburan-pelaburan teknologi yang tinggi bertempatan di negara kita sendiri. Dengan tujuan itu kita berharap dalam jangka masa yang panjang kita akan kurang lagi bergantung daripada alat-alat telekomunikasi yang dibuat dari luar negeri kita sendiri.

Jadi dengan penerangan itu, Tuan Pengerusi, saya tidaklah bersetuju dengan pendapat Ahli Yang Berhormat dari Sandakan itu dan pada setakat ini Kerajaan akan terus menjalankan polisi-polisinya seperti yang telah ditetapkan pada masa sekarang. Saya sedar juga Ahli Yang Berhormat dari Sandakan telah juga menyentuh berapa banyaknya kehendak telekom yang bertambah di negara kita ini. Kementerian memang sedar dan Kerajaan memang sedar bahawa dibanding beberapa tahun kebelakangan ini kita meninjau ke hadapan dan mendapati bahawa dalam tahun lapan puluhan ini demand untuk telekom di negara ini akan bertambah lagi.

Mengikut angka-angka yang telah terdapat pada tahun 1981 ianya telah pada setakat ini

meninjau bahawa Jabatan Telekom mungkin hendak juga meninjau semula projections yang telah ditetapkan dalam waktu menyediakan Rancangan Malaysia Keempat dan perkara ini akan diberi perhatian yang berat untuk menetapkan projection yang telah dibuat itu walaupun ianya telah melipatgandakan perkhidmatan yang ada sekarang mungkin juga belum mencukupi, dan kita akan mengambil kira perkara ini dalam kajian semula yang hendak dibuat dari semasa ke semasa dalam Jabatan ini.

Saya juga sedar bahawa pelaksanaan projek Jabatan Telekom yang disentuh oleh beberapa orang Ahli Yang Berhormat yang telah bercakap tadi, pada setakat ini belum dapat diberi sepenuhnya kehendak telekomunikasi di negara kita ini. Saya sedar bahawa mungkin kemampuan Jabatan sendiri tidak mencukupi untuk melaksanakan semua projek yang hendak dilaksanakan dalam masa yang singkat ini. Oleh itu selain dari kita mengadakan dan menjalankan tugas Jabatan sendiri kita juga akan menggunakan sumbangan dari pihak-pihak swasta termasuk menggunakan secara prinsipnya pelaksanaan segala sistem turnkey yang telah disebutkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat itu. Pada setakat ini kita telah melaksanakan beberapa projek mengikut secara turnkey—Projek Satelit, Projek Exchange, Projek Microwave dan sebagainya. Tetapi apa yang mungkin perlu kita juga akan mengkaji atau memperluaskan pelaksanaan mengikut cara ini.

Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar telah juga menyentuh dan juga ada Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain mengenai perkara sungutan orang ramai terhadap bil-bil telefon dianggapkan terlampau tinggi meningkat dari apa yang dianggapkan sebenarnya. Apa yang saya suka menerangkan di sini, Tuan Pengerusi, tiap-tiap perkara dan tiap-tiap aduan orang ramai sentiasa dikaji dan diberi pemeriksaan yang teliti, bukan sahaja Jabatan Telekom sendiri dan ianya juga seperti yang disyorkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah bercakap tadi, kita juga meminta bantuan dari pihak-pihak yang tertentu seperti BSN dan sebagainya di mana yang difikirkan perlu. Apa yang kita hendak menumpukan ialah untuk meningkatkan mutu service atau

maintenance dari beberapa tempat exchange atau ibusawat-ibusawat di negara ini dan dalam tujuan ini satu tindakan yang salah diarah untuk dijalankan oleh Jabatan Telekom ialah untuk meninjau ibusawat satu persatu (each exchange area) tersendirinya dan meninjau atau monitorkan aduan-aduan yang terdapat berpunca dari satu-satu ibusawat itu. Dengan cara ini kita berharap akan dapat mencari, manakah ibusawat (exchange area) yang mempunyai terlampau tinggi aduan dan dari cara itu kita berharap akan dapat mengurangkan lagi aduan-aduan yang mungkin diterima.

Tuan Pengerusi, beberapa orang Ahli-ahli Yang Berhormat telah menyentuh juga dalam perkara Mini Hydro Project. Suka saya menerangkan bahawa Mini Hydro Project memang satu rancangan yang diberi keutamaan oleh Kerajaan, tetapi dalam kita melaksanakannya ianya tidak dapat dilaksanakan sekali gus dan ianya dilaksanakan mengikut jadual yang telah ditetapkan. Pada setakat ini Lembaga Letrik Negara sendiri telah diarahkan untuk melaksanakan 20 lebih Mini Hydro Project di seluruh Semenanjung Malaysia termasuk juga projek-projek dari tempat di negeri Perak dan di negeri Kedah. Dalam negeri Kedah yang telah siap di Sungai Chepir, Sik yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat itu tadi dan kita berharap dalam awal tahun 1982 di Sungai Lau dan di Sungai Pegang juga dijadualkan siap. Di Sungai Perak Mini Hydro Project di Sungai Gebur, Kuala Kangsar, di harap dijadualkan akan siap dalam bulan Mac tahun hadapan dan Sungai Tebing Tinggi dan Sungai Gual di Kuala Kangsar, Perak dalam pertengahan tahun 1982. Begitu juga di Sungai Chempias, Sungai Asap dan Sungai Tapah Kanan di negeri Perak, dan juga di Sungai Dendang dan di Sungai Bintang Selama mungkin dalam akhir tahun hadapan. Ini untuk menjelaskan penerangan yang telah disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Padang Rengas dan juga Ahli Yang Berhormat dari Kulim-Bandar Bahru mengenai perkara mini hydro.

Ahli Yang Berhormat dari Batang Lepar telah menyentuh mengenai perkara mengadakan bekalan elektrik di rumah

panjang di negeri Sarawak. Suka saya menerangkan, Tuan Pengerusi, projek mengadakan bekalan elektrik ke rumah panjang di negeri Sarawak adalah projek yang mula dilaksanakan baharu tiga tahun yang lepas dan oleh itu tidaklah kita dapat pada setakat ini membanyakkan pelaksanaannya tetapi pada setakat ini dekat 300 rumah panjang di seluruh negeri Sarawak telah dibekalkan dengan elektrik. Dan Kerajaan akan menyambung pelaksanaan dalam tahun yang akan datang dan anggaran tertentu telah diminta dan kita akan melaksanakannya.

Ahli Yang Berhormat dari Dungun telah juga menyentuh mengenai; mengikut beliau ada kakitangan-kakitangan bawah dalam Lembaga Letrik Negara di waktu terlaksananya tarif baharu Lembaga Letrik Negara tahun lepas menyebutkan perkara-perkara yang memberi gambaran yang tidak baik kepada Kerajaan.

Tuan Pengerusi, perkara ini kita mengambil berat oleh kerana kakitangan Kerajaan dianggap sebagai menjalankan tugas melaksanakan projek dan polisi yang telah ditentukan oleh Kerajaan dan jika terdapat mereka itu menjalankan tugas-tugas yang bertentangan dengan tugas-tugas yang patut dijalankan oleh mereka itu dan jika evidence yang secukup didapati, tindakan tata-tertib akan diambil dan perkara ini tidak dapat dibiarkan. Saya sedar mengenai perkara ini oleh kerana saya sendiri telah mengarahkan Lembaga Letrik Negara untuk menyiasat keadaan yang sebenarnya di tempat yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat itu. Pada setakat ini Lembaga Letrik Negara telah membuat siasatan atas perkara itu.

Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar juga ada mengesyorkan bahawa untuk meninggikan kapasiti Jabatan Telekom melaksanakan projeknya bahawa mungkin Jabatan itu ditukarkan kepada satu Badan Berkanun. Perkara ini sudah dikemukakan dalam Dewan ini dalam tahun yang lepas dan di waktu itu saya telah menerangkan pada setakat itu dan juga pada setakat ini kita belum ada cadangan untuk mengubah status Jabatan Telekom sebagai satu Badan

Berkanun oleh kerana kita dapati menukarkan struktur Badan itu sahaja tidak cukup untuk meninggikan kapasiti Badan itu melaksanakan projeknya jika perkembangan atau perluasan telekomunikasi di negara ini telah meningkat seperti yang terdapat sekarang. Apa yang kita sentiasa menjalankan ialah kita terus menggunakan bantuan yang dapat disumbangkan oleh pihak-pihak swasta untuk meninggikan kapasiti pelaksanaan projek telekom di negara kita ini.

Ahli Yang Berhormat dari Padang Rengas telah juga menyentuh mengenai perbezaan di antara projek pelaksanaan Kinta Electricity Department (KED) dengan Lembaga Letrik Negara. Dari perbezaan acara itu ianya pada anggapan Ahli Yang Berhormat itu mengurangkan pencepatan atau melewati pelaksanaan projek luar bandar di negeri Perak. Saya bersetuju bahawa ada kemungkinan perbezaan ini satu dari punca yang menyebabkan kelewatan pelaksanaan projek Lembaga Letrik Negara luar bandar di negeri Perak. Oleh itu suka saya menerangkan di sini memang tujuan Kerajaan untuk mengadakan satu sahaja agensi yang melaksanakan kuasa elektrik di Semenanjung Malaysia ini dan untuk mencapai tujuan ini keputusan telah dibuat untuk mencantumkan Perak River Hydro Electric Power Company dengan anak syarikatnya KED dengan Lembaga Letrik Negara. Keputusan ini telah dibuat dan pada masa sekarang dan setakat ini pegawai-pegawai dari Kementerian saya dan pihak-pihak yang tertentu telah dalam perbincangan dengan pihak-pihak yang tertentu juga untuk mendapatkan pelaksanaan percantuman ini dapat dibuat sebelum penghujung tahun 1982 kerana perkara ini akan dapat memberi kemudahan dan mempercepatkan kita mengadakan projek-projek, terutama sekali projek-projek luar bandar di negeri itu.

Tuan Pengerusi, saya sedar bahawa saya tidak dapat menjawab satu persatu soalan yang telah dikemukakan oleh beberapa Ahli Yang Berhormat yang telah menyentuh perkara di bawah Kementerian ini sebentar tadi, walau bagaimanapun saya memberi jaminan bahawa ianya diberi perhatian dan

jika ianya menasabah kita akan memberi pertimbangan. Tetapi sebelum saya mengundurkan diri, suka lagi saya mengulangkan bahawa walaupun kita sedar ada perkhidmatan-perkhidmatan yang dijalankan oleh agensi-agensi di bawah Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos seperti perkhidmatan telekom, post office dan sebagainya pada setakat ini belum memuaskan dengan 100%nya tetapi dalam meninjau keadaan ini dan dalam kita memberi perhatian kepadanya kita juga tidak boleh melupakan bahawa perkara ini patut ditinjau dari keseluruhannya dan jika ianya ditinjau dari keseluruhannya ataupun dengan total perspective, saya berharap Ahli-ahli Yang Berhormat juga bersetuju bahawa banyak perkhidmatan-perkhidmatan yang menasabah yang diberi oleh agensi-agensi itu.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah bahawa wang sejumlah \$24,782,200 untuk Maksud B. 59; \$10 untuk Maksud B. 60 dan \$132,877,000 untuk Maksud B. 61 di bawah Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$24,782,200 untuk Maksud B. 59; \$10 untuk Maksud B. 60 dan \$132,877,000 untuk Maksud B. 61 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Begitu juga soalnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$350,701,493 yang disebutkan dalam Maksud P. 59; \$437,909,000 untuk Maksud P. 60 dan \$36,201,500 untuk Maksud P. 61 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1982 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$350,701,493 untuk Maksud P. 59, \$437,909,000 untuk Maksud P. 60 dan \$36,201,500 untuk Maksud P. 61 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 1982.

Maksud B. 52, B. 53, B. 54, B. 55, B. 56, B. 57 dan B. 58 (Jadual)—

P. 52, P. 53, P. 54, P. 55, P. 56, P. 57 dan P. 58 (Anggaran Pembangunan 1982)—

Tuan Pengerusi: Sekarang Majlis menimbangkan Perbelanjaan atau Anggaran Bekalan bagi Maksud B. 52 hingga B. 58 dan Maksud Pembangunan di bawah P. 52 hingga P. 58 di bawah Kementerian Pengangkutan dan sekarang terbuka untuk perbahasan.

Sebelum Ahli Yang Berhormat dari Bukit Bendera bangun, Ahli-ahli Yang Berhormat, telah diedarkan di dalam Majlis ini sepucuk surat iaitu usul meminda daripada Ahli Yang Berhormat dari Bukit Bendera, iaitu di bawah Peraturan Mesyuarat 66 (9). 66 (9) berkehendakkan pemberitahu tak kurang daripada dua hari betul, iaitu dalam Bahasa Inggerisnya tak kurang daripada "two clear days". Surat yang bertarikh 28 haribulan itu diterima oleh Setiausaha Parlimen ini pada 30 haribulan pagi, iaitu pagi semalam dan mengikut Peraturan Mesyuarat itu saya tidak dapat izinkan pindaan itu dikemukakan dalam Majlis ini.

Sekarang Ahli Yang Berhormat dari Bukit Bendera boleh bercakap.

6.50 ptg.

Tuan Peter Paul Dason (Bukit Bendera): Tuan Pengerusi, saya menyentuh maksud B. 52 Butiran (Kod) 1100, Emolumen Gaji dan Upahan, Aktiviti (1) Pentadbiran Am berkait dengan gaji Menteri Pengangkutan.

Bilangan kemalangan yang berlaku di lintasan-lintasan keretapi di mana tiada apa-apa gate telah kian bertambah semenjak beberapa tahun ini dan ini menyebabkan kehilangan nyawa. Tragedi yang terbaru sekali yang berlaku di Permatang Tinggi pada 27hb November 1981 di mana 18 orang terbunuh dan 30 cedera dan tragedi ini telah mengejutkan seluruh negara. Ini bukanlah kali pertama nahas-nahas yang dahsyat berlaku di lintasan-lintasan keretapi di mana tidak terdapat apa-apa gate yang didirikan oleh pihak Kementerian Pengangkutan, malah dalam bulan Mac, 1972 satu nahas keretapi/bas telah berlaku di lintasan keretapi

di Pasir Mas di mana 12 orang yang tidak berdosa telah hilang nyawa akibat kegagalan Kementerian Pengangkutan untuk mendirikan gate-gate di lintasan keretapi. Tiga hari selepas itu Menteri Pengangkutan ketika itu Tun Sardon Jubir telah mengarahkan supaya gate didirikan di lintasan-lintasan keretapi tetapi adalah diketahui sehingga hari ini gate yang diarah dibina di lintasan keretapi Pasir Mas dalam tahun 1972 masih belum lagi didirikan.

Rakyat Malaysia telah memikirkan bahawa tragedi yang berlaku di Pasir Mas dalam tahun 1972 adalah cukup sangat untuk menyedarkan Kementerian Pengangkutan dan Menteri Pengangkutan tentang perlunya didirikan gate-gate di lintasan-lintasan keretapi yang tidak mempunyai gate, tetapi kemalangan yang berlaku di lintasan-lintasan keretapi selepas incident di Pasir Mas yang mengakhiri dengan tragedi di Permatang Tinggi telah membuktikan kepada rakyat bahawa Menteri Pengangkutan ataupun pegawai-pegawainya masih belum lagi mempelajari dari tragedi-tragedi tersebut. Malahan pada 1hb November 1981, satu nahas di antara keretapi dengan sebuah kereta telah berlaku di lintasan yang sama di mana seorang telah terbunuh dan enam orang lain tercedera. Tentu Menteri berkenaan sudah sedar akan kemalangan tersebut dan sekiranya beliau mempunyai rasa tanggungjawab yang accountability yang diperlukan oleh jawatannya, beliau pasti akan dengan serta-merta mengarahkan supaya gate didirikan di lintasan keretapi berkenaan dan beliau seharusnya memastikan bahawa arahan itu dipatuhi tanpa sebarang kelewatan.

Kenyataan yang dibuat oleh Menteri Pengangkutan semalam yang mengatakan bahawa tanggungjawab untuk mendirikan gate di lintasan keretapi di Permatang Tinggi adalah tanggungjawab Kerajaan Negeri Pulau Pinang merupakan satu usaha yang cuba untuk pass the buck. Rakyat terkejut dengan percubaan ini yang dibuat oleh Menteri berkenaan untuk pass the buck. Orang ramai tidak minat dalam perdebatan ini yang bersifat birokrasi dan sterile tentang siapakah yang bertanggungjawab untuk mendirikan gate di lintasan keretapi

berkenaan. Menteri Pengangkutan hendaklah bertanggungjawab sepenuhnya atas kematian yang berlaku di Permatang Tinggi. Apakah orang ramai harus menunggu untuk mendapat tahu hasil perdebatan ini di antara Menteri berkenaan dengan Kerajaan-kerajaan Negeri tentang siapakah yang sepatutnya mendirikan gate di lintasan keretapi tersebut sebelum gate itu didirikan dan nampaknya debate ini sudah pun berjalan lebih daripada 20 tahun.

Adalah sangat mengejutkan untuk mendapati Menteri berkenaan lebih berminat untuk menyalahkan orang-orang lain kerana tragedi tersebut daripada mengambil tindakan yang sudah pun overdue untuk memastikan bahawa nahas-nahas yang dahsyat tidak berlaku di lintasan-lintasan keretapi dalam masa-masa yang akan datang disebabkan tidak adanya gate di lintasan-lintasan keretapi.

Tuan Pengerusi, adalah jelas Menteri Pengangkutan lebih berminat menjaga dan menyelenggarakan kelima-lima projek MCA serta pertengkaranannya (quarrel) dengan Ketua Menteri Pulau Pinang dan Parti Gerakan sehingga beliau tidak.....

Tuan Pengerusi: Ini apa kena mengena dengan Anggaran Perbelanjaan.

Dato' Lee San Choon: Tuan Pengerusi, dengan izin untuk keterangan sedikit.

Tuan Pengerusi: Keterangan. Boleh beri jalan?

Tuan Peter Paul Dason: Tidak.

Tuan Pengerusi: Dia tidak beri jalan.

Tuan Peter Paul Dason: Kacau sahaja, Tuan Pengerusi.

.....tidak menjalankan tanggungjawab Menterinya dan orang ramai memerhatikan dengan menyesal bahawa Menteri Pengangkutan sedang berusaha untuk menggunakan tragedi ini untuk score political point dengan Parti Gerakan.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Petaling.

6.57 ptg.

Tuan Lim Kit Siang: Tuan Pengerusi, saya berdiri atas Butiran 1100, Gaji dan Upahan, Aktiviti (1) Pentadbiran Am dan perkara yang saya hendak sebut ialah perkara nahas Permatang Tinggi.

Tuan Pengerusi, nahas Permatang Tinggi satu tragedi yang sebenarnya tidak patut berlaku kalau pihak Kementerian, kalau pihak Keretapi iaitu pihak Kementerian Pengangkutan dan khasnya Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, ketiga-ketiga pihak ada menjalankan tugas mereka dengan sepenuh rasa tanggungjawab.

Yang kita ada dapat tahu bahawa bukannya semua orang ramai telah tahu bahawa selepas nahas Pasir Mas tahun 1972 bahawa lintasan-lintasan keretapi yang tidak ada gate satu punca di mana orang ramai boleh hilang nyawa mereka dan pengumuman bahawa tindakan ada diambil di tahun 1972, mengadakan langkah-langkah yang boleh mengelakkan berlaku lagi nahas Pasir Mas menunjukkan bahawa ada fikiran mengenai perkara ini. Tetapi selepas 10 tahun nampaknya pengumuman oleh bekas—masa itu Menteri Perhubungan, bahawa langkah yang sudah diambil sebenarnya tidak betul.

Saya hendak tanya siapa yang akan bertanggungjawab, tentulah akhirnya dalam satu sistem demokrasi Menteri yang berkenaan mesti ambil sepenuh 100% tanggungjawab atas perkara ini khasnya dalam perkara nahas Permatang Tinggi. Di tempat itu ada sekurang-kurangnya empat kali berlaku nahas di mana ada kehilangan nyawa. Bukan ini kali yang pertama tetapi ada sekurang-kurangnya empat kali di mana ada orang yang meninggal dunia selepas crashed dengan keretapi. Sebelum nahas yang baru-baru ini, nahas yang berlaku ialah tidak kurang tiga minggu lalu pada 1hb November tahun ini, dan tentulah pihak Keretapi Tanah Melayu (KTM) dan Pihak Kementerian Pengangkutan dan juga Menteri Pengangkutan patut ambil tindakan yang segera untuk menjaga keselamatan orang ramai. Sekarang kita dapati satu pengumuman bahawa satu enquiry, siasatan akan dijalankan oleh pihak KTM. Apa

gunanya? Apakah gunanya siasatan itu? Sebenarnya yang patut disiasat bukan sahaja kenapa hari itu berlaku nahas di mana 18 orang mati dan 30 orang cedera, tetapi latarbelakang kenapakah berlaku keadaan itu dan pihak KTM dan pihak Kementerian Pengangkutan di mana langkah-langkah perlu tidak diambil, di tempat-tempat ada railway crossing tidak ada gate dan khasnya tempat seperti di Permatang Tinggi sudah berlaku empat kali nahas yang melibatkan kehilangan nyawa.

Saya rasa sudah sampai masanya di mana Dewan yang mulia ini dan juga rakyat mesti menuntut bahawa kita mahu Menteri-menteri dan Kementerian-kementerian dan juga badan-badan berkenaan menunjukkan satu degree of accountability, satu degree tanggungjawab yang lebih tinggi daripada yang terdapat sekarang.

Di lain-lain negara, Tuan Pengerusi, Menteri-menteri yang bertanggungjawab sudah resign—sudah resign untuk mengakui tanggungjawabnya, bukan secara direct tetapi secara tidak ambil tindakan untuk mengelakkan perkara semacam ini berlaku selepas historical tragedy ini, selepas empat kali ada nahas berlaku dalam tempat yang sama, tetapi di dalam negara kita, Tuan Pengerusi, Menteri-menteri kita “Durian skin”, tak ada rasa tanggungjawab. Tetapi sebaliknya pada hari ini dalam suratkhbar ada kenyataan mahu tolak tanggungjawab itu dengan mengatakan bahawa itu adalah tanggungjawab Kerajaan Negeri Pulau Pinang. Orang ramai menganggap inilah satu Kerajaan yang bertanggungjawab, khasnya Kementerian Pengangkutan. Adakah begitu susah untuk mendirikan gate itu? Kalau Kerajaan Negeri Pulau Pinang tak mahu ambil tindakan, Kementerian tidak bolehlah ambil tindakan untuk menjaga keselamatan orang ramai. Kalau mahu berdiri atas constitutional niceties, siapa bertanggungjawab mesti mendirikan gate itu, sekurang-kurangnya langkah-langkah lain untuk menjaga keselamatan orang ramai boleh dibuat, sekurang-kurangnya langkah-langkah lain untuk menjaga keselamatan orang ramai boleh dibuat, sekurang-kurangnya boleh menggaji seorang atau dua orang untuk jaga di sana. Kalau Kementerian

Pengangkutan tidak ada kuasa di bawah Perlembagaan untuk mendirikan gate yang kecil itu, tidak ada kuasa-kalau begitu sekurang-kurangnya ia ada kuasa untuk menggaji dua orang semacam di sekolah-sekolah mengadakan pengawal untuk murid-murid melintas jalan raya yang sesak dengan kereta dan dengan itu apabila keretapi datang hendaklah ditahan—sekurang-kurangnya ada lain tindakan yang boleh diambil, tetapi sebab yang diberi bahawa ini tanggungjawab Kerajaan Negeri dan itu bukan tanggungjawab Kementerian Pengangkutan. Inilah saya rasa menambahkan perasaan orang ramai bahawa betapa tidak bertanggungjawabnya Menteri Pengangkutan dalam perkara ini.

Tuan Pengerusi, sebenarnya dalam perkara kemalangan di Permatang Tinggi kita sudah tengok apabila berlaku disaster semacam ini yang boleh dikatakan dicipta oleh kerana kecuaiannya kita sendiri yakni mereka yang bertanggungjawab di sini termasuk Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, selalu cover up, bukannya untuk cari punca sedalam-dalamnya sebab-musabab mengapa boleh berlaku perkara nahas semacam ini.

Satu departmental enquiry oleh Railway Authority, saya rasa bukan sahaja kita di pihak sini, orang ramaipun tidak ada kepercayaan lagi oleh kerana Railway Authority antara lain ada dalam dock untuk mengatasi perkara ini. Railway Authority dan Kementerian Pengangkutan kalau mahu tarikh masuk Kerajaan Negeri Pulau Pinang dalam dock, kita mahu tahu kenapa ada berlaku nahas semacam ini dan mereka sekarang sebagai orang yang accused mahu jadi judge, mahu jadi hakim. Apakah gunanya diadakan departmental enquiry itu? Kenapa Yang Berhormat Menteri Pengangkutan takut untuk mengadakan satu siasatan yang menyeluruh dan yang terbuka? Perkara ini berlaku, tetapi kenapa selepas 10 tahun berulang kali nahas berlaku tidak diambil tindakan dan sampai sekarangpun dikatakan ini tanggungjawab Kerajaan Negeri Pulau Pinang, tak ada gate, terus sahaja berjalan keretapi itu. Apabila satu lagi nahas berlaku di tempat itu maka akan cakap lagi ini perkara bertanggungjawab Kerajaan Negeri Pulau Pinang. Ini bukan satu jalan keluar

daripada masalah ini. Saya harap sebenarnya dengan serta-merta, sesudah beberapa hari kejadian itu, langkah keselamatan patut sudah diambil di tempat itu dan di lain-lain lintasan. Apakah tindakan yang sudah diambil selain daripada Yang Berhormat Menteri terbang ke tempat itu, tengok, cakap, lepas itu balik rumah, tidur. Tetapi tempat itu masih merbahaya lagi. Apakah tindakan yang telah diambil?

Itulah sebabnya tak guna bahawa dalam pentadbiran baru di bawah pimpinan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Timbalan Perdana Menteri bercakap mahu satu kerajaan yang bersih, yang cekap dan licin, tetapi mana ada cekap, mana ada licin? ini menunjukkan bahawa tak guna semata-mata tiap-tiap pagi clock-in dan clock-out kalau tidak ada perubahan dalam fikiran dan tanggungjawab khasnya bermula dari peringkat menteri-menteri yang berkenaan.

Saya rasa ini satu perkara sangat besar, Tuan Pengerusi, oleh kerana ini menunjukkan bahawa 18 orang itu tak perlu mati, tak perlu meninggal dunia kalau pihak-pihak yang berkenaan, khasnya kalau Yang Berhormat Menteri ada bertanggungjawab menjalankan tugasnya.

Hari ini Yang Berhormat Menteri diselamatkan daripada satu usul potong gaji \$10 oleh kerana tak cukup masa, itu nasib baik dia—tetapi tidak ada perkara untuk ketawa kerana 18 orang sudah mati—Yang Berhormat Menteri masih boleh ketawa lagi. Inilah sikap yang tidak bertanggungjawab Yang Berhormat Menteri.

Saya berharap bahawa satu siasatan yang mendalam dan menyeluruh atas tragedi ini atas latar belakang, prestasi, sikap pihak-pihak yang berkenaan khasnya railway crossing, masalah keselamatan boleh diadakan dan badan penyiasat itu terdiri daripada orang-orang yang eminent, bukan orang yang sekarang ada terlibat dalam pentadbiran Kementerian Pengangkutan atau dalam Railway Authority supaya dapat diadakan satu siasatan menyeluruh. Masanya sudah sampai, janganlah kita ada lagi tragedi besar Pasir Mas dan Permatang Tinggi, bila kita tahu

kawal perkara semacam ini sudah di belakang kita. Saya harap bahawa Yang Berhormat Menteri boleh ambil sikap yang serius dalam perkara ini. Kalau tidak, kalau kematian 18 orang itu tak cukup, saya rasa lebih baik beliau melepaskan tanggungjawabnya, lebih baik dia tengok contoh-contoh lain negara di mana menteri-menteri ada satu sikap bertanggungjawab yang lebih tinggi.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat ada satu minit lagi.

Tuan Lim Kit Siang: Ya, inilah satu perkara yang saya rasa boleh jadi satu ujian kepada pentadbiran baru sekarang sama ada perkara di mana melibatkan kecuai pentadbiran berani untuk adakan satu siasatan terbuka ataupun mahu lagi cover up. Dengan itu saya ucapkan terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Tanjong Karang.

6.59 ptg.

Tuan Abdul Shukur bin Haji Siraj (Tanjong Karang): Tuan Pengerusi, saya menyokong penuh peruntukan yang diminta oleh Kementerian Pengangkutan ini. Di samping itu izinkan saya memperkatakan satu dua perkara di bawah Kementerian ini iaitu pada muka surat 509, Maksud Bekalan B. 52, Butiran 1100 yang bertajuk Gaji dan Upahan bagi Aktiviti (1) dan (2) dan (3) iaitu Pentadbiran Am, Perancangan dan Keselamatan Jalanraya.

Tuan Pengerusi, dalam masalah ini, dalam segala kelemahan yang patut diakui mestilah diakui, tidak siapapun dapat menafikan kerana dengan kenyataan-kenyataan yang ada. Tetapi saya amat bersetuju sesuatu tragedi yang berpunca dari kemalangan jalanraya yang besar ini perlu disiasat kerana sebab-sebab kemalangan jalanraya itu bukan datangnya daripada satu unsur sahaja, banyak kemalangan jalanraya, banyak kemalangan yang berlaku pada rel keretapi yang tidak ada persimpangan jalan motokar dan jalan keretapi disitu ada juga manusia yang digilis oleh keretapi. Oleh itu penyiasatan perlu dibuat kepada kemalangan yang baru-baru ini telah berlaku yang sedang menjadi berita panas, yang menjadi bahan

untuk diletup oleh parti-parti Pembangkang di Dewan ini, kerana sepanjang yang kita maklum kemalangan jalanraya itu satu daripadanya ada juga disebabkan oleh pemandu-pemandu yang tidak waras fikirannya waktu memandu kenderaan, misalnya lepas minum, dia mabuk. Jadi rasanya sesebuah kenderaan hendak melintas jalan keretapi yang mana pemandu ini faham di situ ada jalan keretapi dan bunyi keretapi itupun kuat, rasanya kurang menasabah kalau keretapi dilanggar pula dengan satu kenderaan yang kita pandu sendiri. Ini perlu disiasat, perlu dikaji oleh pihak-pihak yang berkenaan. Selain daripada itu ada juga orang-orang atau manusia yang digilis oleh keretapi dengan tujuan ia hendak membunuh diri, ini juga ada berlaku, tidak siapa dapat menafikan-ini ada berlaku. Jadi kalau disebabkan oleh manusia tidak waras fikiran, manusia yang hendak membunuh diri, manusia yang timbul dari berbagai-bagai masalah ini terlibat dengan kemalangan jalanraya, maka kita suruh Menteri kita meletak jawatan, adakah ini bijak dalam sesebuah pemerintah negara?

Tuan Pengerusi, fikiran-fikiran yang tidak siuman, adakah kita mahu menyebelah kepada pihak itu? Yang kita juga akan turut tidak siuman dalam negara ini. Oleh sebab itulah kita melarang, Islam melarang supaya minuman yang memabukkan ini patut diharamkan dalam negara ini. Saya percaya dengan adanya tidak ada manusia minum minuman yang memabukkan maka kemalangan jalanraya ini banyak berkurangan—insya Allah.

Selain daripada itu, Tuan Pengerusi, kecuai-an-kecuai-an pemandu, sebab itulah saya suka memberi pujian di sini kepada pihak yang menguji bakal-bakal pemandu supaya mereka ini dilatih betul-betul, diberi ujian dengan sebaik-baiknya, barulah mereka itu diluluskan untuk memandu sesebuah kenderaan. Tetapi malang sekali dalam Dewan ini cara-cara menguji pemandu ini diteliti dibuat oleh Kerajaan ditentang oleh mereka, bila terlibat kemalangan yang begini Menteri disuruh berhenti. Ini patut difikirkan oleh rakyat dalam negara ini, beginikah pemimpin negara yang mesti diikuti? Jika dikira tidak baik dan bila

berlaku perkara yang tidak baik dibebankan kepada manusia lain. Perkara yang begini amat sulit, ini boleh dibuatkan sebagai satu kisah kanak-kanak di waktu bergaduh, mereka ini kalau bergaduh suka menumbuk kawannya di tempat mana kawannya lembut, tumbuk di perut, tumbuk di leher ini permainan kanak-kanak. Tetapi kalau dalam majlis tinju yang handal dia menuju bukan di tempat yang lembut, di tempat yang keras, jadi tidak ada tempat lagi yang patut tuju maka itulah tempat yang lembut di dalam Dewan yang mulia ini. Oleh itu, Tuan Pengerusi, rasanya hujah-hujah yang meminta supaya Menteri meletakkan jawatan ini terlalu lemah sekali dan kurang bijak pada fikiran manusia yang waras.

Tuan Pengerusi, dengan itu saya sekali lagi menyokong supaya perkara-perkara yang menjadi tragedi begitu disiasat dan dipastikan diberi laporan dan keterangan kepada pihak-pihak yang tidak mengetahui dalam masalah perkembangan ini. Selain dari itu kita harus berpegang sebelum ajal berpantang maut. Saya menyokong cadangan perbelanjaan yang sudah diberikan kepada Kementerian ini.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Padang Rengas.

7.15 mlm.

Tuan Umar bin Haji Ismail (Padang Rengas: Tuan Pengerusi, saya bangun bersama-sama dengan kawan-kawan saya untuk menyokong peruntukan yang diminta oleh Kementerian Pengangkutan.

Tuan Pengerusi, sebelum saya berkata satu dua dalam perkara ini yang pertama izinkan saya menyampaikan ucapan terima kasih khususnya penduduk-penduduk di kawasan Parlimen saya Padang Rengas, penduduk daerah Ulu Perak dan Kuala Kangsar iaitu di dalam Dewan yang mulia ini saya pernah merayu kepada Kementerian ini supaya keretapi Ekspres Rakyat dapat singgah di bandar di Raja Kuala Kangsar, tetapi pada masa itu jawapan yang diberi oleh bekas Timbalan Menteri Pengangkutan bahawa tidak ada kemungkinan pada masa itu keretapi ini singgah di Kuala Kangsar kerana sudah singgah di Taiping dan Ipoh. Tetapi Alhamdulillah, Tuan Pengerusi, baru-baru

ini pihak Kementerian ini telah setuju menjadikan stesen keretapi bandar Di Raja Kuala Kangsar ini sebagai persinggahan Ekspres Rakyat, jadi memberi kesusahan kepada penduduk di sekitar Ulu Perak, Parit, Sungai Siput dan daerah Kuala Kangsar.

Perkara yang pertama yang saya hendak sebut, Tuan Pengerusi adalah berlainan sedikit daripada kawan-kawan saya yang terdahulu ini menimbulkan masalah pagar di lintasan jalan di atas landasan keretapi. Tetapi bagi saya menimbulkan masalah ini kerana ada pagar di lintasan jalan keretapi. Saya menimbulkan perkara ini dalam Dewan yang mulia ini untuk perhatian Kementerian ini iaitu di stesen keretapi Padang Rengas berhampiran lebih kurang 200 ela ada lintasan jalan iaitu jalan yang memotong daripada pekan Padang Rengas. Untuk ke daerah Ulu Perak, jalan ini pada masa dahulu adalah jalan kecil sahaja, jalan kampung, tetapi hari ini telah menjadi jalan yang utama iaitu jalan rentas daripada Taiping untuk ke daerah Ulu Perak, Lenggong, Grik dan sebagainya. Jadi sebab itu jalan ini telah menjadi satu jalan yang mustahak, perlu dan sibuk. Dan masalahnya ialah pada tiap-tiap hari iaitu pukul 7.00 pagi ke 11.00 pagi dan pukul 3.00 petang timbul masalah kepada lalulintas kenderaan terutama sekali motokar, kerana kakitangan yang ada mengikut penerangan yang diberi kepada saya di stesen keretapi di Padang Rengas ini hanya tiga orang sahaja digilirkan 8 jam seorang sehari. Jadi stesen keretapi Padang Rengas itu walaupun sebuah stesen keretapi kecil tidak begitu mustahak benar kepada pengguna-penggunanya, akan tetapi di dalam fungsi tugas stesyen keretapi ini besar kerana dia berhampiran dengan Bukit Berapit, yang ada dua buah lubang gelap, jadi kebiasaannya di stesen ini keretapi berselisih disambungkan dan kadangkala untuk menambahkan kepala keretapi bagi memudahkan keretapi mendaki bukit. Tuan Pengerusi, timbulnya masalah begini kerana kadangkala sampai 45 minit kenderaan tidak dapat melintas lintasan pagar keretapi oleh kerana kakitangan yang bekerja di stesen ini menjalankan tiga tugas.

Yang Pertama, sebelum keretapi datang, 10 minit dia pergi naik basikal, tutup pagar

dahulu, kemudian balik ke stesen, keretapi datang, beri bendera, kemudian menurunkan barang-barang, memunggah barang—keretapi jalan, kemudian dia berbasikal pergi membuka pagar keretapi itu. Jadi kebiasaannya memakan masa 30 minit bahkan ada kalanya sampai 45 minit. Bagi mengatasi masalah ini, Tuan Pengerusi, mengikut pihak kakitangan yang ada di stesen keretapi ini menyatakan yang pertama mesti ditambah kakitangan atau yang kedua diberi elaun tambahan masa supaya dapat pekerja yang berehat membantu dalam masa keretapi ini lalu.

Perkara yang kedua saya hendak sebut ialah berkenaan dengan B.52 juga iaitu Butiran 1100, Aktiviti (1), (2) dan (3) juga iaitu berhubung dengan kemalangan jalanraya. Salah satu daripada

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, kalau Butiran 1100, B.52 muka surat 509 ialah mengenai Keselamatan Jalanraya. Yang Berhormat hendak bercakap fasal Keselamatan Jalanraya?

Tuan Haji Umar bin Haji Ismail: Ya, saya hendak sentuh mengenai Keselamatan Jalanraya. Salah satu daripada kemalangan jalanraya yang berlaku adalah diakibatkan oleh lori-lori, sama ada lori-lori yang jalannya laju, lori-lori yang berhenti di tengah jalan dengan sewenang-wenangnya dan tidak juga kurang kerana lori-lori-lori ini berjalan berderet-deret panjang sangat dan rapat-rapat sekali.

Di dalam masalah lori yang berjalan berderet rapat-rapat inilah yang menimbulkan kesulitan terutama sekali di lebuhraya Kuala Lumpur—Ipoh. Jadi bila tidak ada peluang bagi kereta-kereta dari belakang, kereta kecil yang hendak memotong terutama sekali waktu malam atau hujan inilah yang menjadi perlanggaran. Sebab itu saya merayu kepada pihak Kementerian ini supaya dapat mengadakan suatu peraturan supaya lori-lori tidak berjalan berapat-rapat, tidak dapat memberi peluang kepada kereta yang memotong untuk mencelah. Ini yang selalu berlaku.

Dengan sebab itu saya fikir bolehlah pihak Kementerian ini berunding dengan pihak

polis dan sebagainya, mengadakan rondaan yang lebih kerap di jalanraya-jalanraya supaya dapat mengelakkan kemalangan-kemalangan yang berlaku ini.

Satu perkara lagi, Tuan Pengerusi, saya nampak ialah kemalangan di jalanraya yang timbul iaitu kerana pecahan cermin depan kereta, ini kerap kali berlaku. Tuan Pengerusi, kebiasaannya pengguna-pengguna kereta terutama sekali mereka dari luar bandar tidak mengambil insuran perlindungan cermin kereta. Jadi biasanya cermin kereta yang pecah ini tidak dapat diganti. Saya nampak berlakunya begini ialah kerana batu atau benda-benda yang dibawa oleh lori sama ada lori JKR dan sebagainya yang terpelanting di atas kerana tidak bertutup. Begitu juga batu-batu yang sedang di dalam pembinaan jalan juga yang mengakibatkan cermin pecah ini. Saya berharap supaya dibuat satu peraturan lori-lori yang membawa batu atau benda-benda yang keras ini supaya ditutup dengan rapi bagi mengelakkan daripada kemalangan cermin pecah ini.

Tuan Pengerusi, dalam mukasurat 557, B. 58 Butiran 1100, Aktiviti (2) Pendaftaran dan Pelesenan Kereta Motor. Tuan Pengerusi, saya hendak sebut sedikit, di waktu zaman pembangunan kita ini nampaknya penduduk-penduduk di luar bandar telah maju dalam pencapaian taraf ekonomi mereka. Jadi sebab itu penggunaan motosikal telah menjadi suatu perkara yang perlu bukan sahaja sekarang ini menjadi satu benda kemewahan tetapi benda yang diperlukan. Dengan sebab itu di kampung-kampung sekarang ini jaranglah orang hendak pakai basikal kerana mudah menggunakan motosikal, Honda dan sebagainya. Tetapi masalah yang berlaku iaitu di tanah-tanah rancangan FELDA, di estet-estet, di kampung-kampung dan juga di dalam kawasan persawahan, kita tidak dapat nafikan ramai daripada pengguna-pengguna motosikal ini tidak ada lesen, sama ada golongan tua, muda bahkan ada budak-budak pun sekarang telah menggunakan motosikal ke sekolah.

Kita selalu mengambil tindakan kepada mereka yang menggunakan motosikal sebagai keperluan hidup hari-hari kerana

tidak ada lesen, tetapi mengapa ramai pengguna-pengguna motosikal ini menggunakan juga motosikalnya tanpa lesen? Pada hemat saya ialah masalah untuk mendapatkan lesen 'L' untuk motosikal ini pada hari ini terlalu ketat, terutama golongan tua sangat susah untuk mendapatkan lesen 'L'. Jadi oleh kerana pengguna-pengguna motosikal di kampung-kampung, kawasan persawahan, di estet-estet atau di ladang-ladang dan juga di kawasan-kawasan tanah rancangan FELDA

Tuan Peter Paul Dason (Bukit Bendera): Tuan Pengerusi, Dewan tidak cukup korum.

(Loceng dibunyikan: Ahli-ahli dikira, 26 Ahli hadir)

Tuan Pengerusi: Saya minta Yang Berhormat dari Padang Rengas meneruskan ucapan.

Tuan Haji Umar bin Haji Ismail: Jadi oleh kerana memandangkan bahawa motosikal telah menjadi alat keperluan kepada penduduk-penduduk di luar bandar, saya merayu supaya kaedah memberi lesen 'L' kepada motosikal hari ini hendaklah dilonggarkan kerana mereka menggunakan bukan untuk pergi ke bandar dan sebagainya, hanya untuk keperluan dalam kehidupan mereka sehari-hari. Sebab itu saya rasa tidaklah menimbulkan masalah di dalam kita hendak mengetatkan peraturan mengambil lesen 'L' kepada penunggang-penunggang motosikal ini.

Selain daripada itu, Tuan Pengerusi, di dalam menyambut rancangan Kerajaan, umpamanya di dalam peruntukan yang dibiayai oleh Jabatan Perdana Menteri kepada peniaga-peniaga kecil di kampung-kampung bagi mendapatkan motosikal dan sebagainya, biasanya penduduk di kampung yang sesuai dan yang ada pengalaman dalam perniagaan tidak dapat memohon pinjaman bantuan motosikal ini oleh kerana syaratnya mestilah ada lesen motosikal ini kebanyakannya tidak dapat dipenuhi.

Tuan Pengerusi, dengan itu sekali lagi saya menyokong peruntukan yang diminta oleh Kementerian Pengangkutan.

Tuan Pengerusi: Sekarang saya jemput Yang Berhormat Timbalan Menteri menjawab.

7.30 mlm.

Timbalan Menteri Pengangkutan (Dato' Abu Hassan bin Haji Omar): Tuan Pengerusi, terlebih dahulu saya ingin mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Tanjong Karang dan Padang Rengas yang telah membuktikan beberapa perkara mengenai Kementerian saya di dalam perbahasan yang telah diadakan sebentar tadi.

Oleh kerana tidak banyak Ahli-ahli dari Pihak Kerajaan bercakap dalam perbahasan ini, maka bolehlah saya anggap bahawa pada keseluruhannya Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian berpuas hati dengan perjalanan Kementerian Pengangkutan, tetapi seperti biasa pihak-pihak pembangkang sahaja walaupun apa yang dibuat oleh Kerajaan mereka sentiasa menentangnyanya.

Kepada hujah-hujah Ahli-ahli Yang Berhormat tadi, saya mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih dan ingin menyentuh terutamanya berkenaan dengan kemalangan jalanraya yang mana saya bersetuju bahawa sebelingan besar daripada kemalangan-kemalangan jalanraya yang berlaku di dalam negara kita ini adalah disebabkan kecuaiannya pemandu-pemandu itu sendiri. Dari angka-angka yang diperolehi daripada Jabatan Polis dalam tahun 1979 sejumlah 50,237 kemalangan ataupun merupakan 86.73% daripada semua kemalangan dalam tahun yang berkenaan adalah disebabkan kelalaian ataupun kesilapan pemandu-pemandu. Dalam tahun 1980 sebanyak 51,997 dan merupakan 88.02% daripada jumlah kemalangan yang berlaku dalam tahun itu.

Kerajaan memang memandang berat berkenaan dengan perkara ini dan melalui satu majlis yang dinamakan Majlis Keselamatan Jalanraya di bawah tanggungjawab Kementerian saya, akan menjalankan apa juga daya usaha untuk menitikberatkan keselamatan kepada pemandu-pemandu memandangkan bahawa sebahagian besar daripada kemalangan-kemalangan yang berlaku adalah disebabkan oleh kecuaiannya pemandu-pemandu itu sendiri.

Pada tahun hadapan lima buah filem keselamatan jalanraya akan dibuat "ala commercial" dan akan dikeluarkan oleh pihak swasta. Filem-filem ini bertujuan untuk menyedarkan orang ramai bahawa faktor utama menyebabkan kemalangan jalanraya ini adalah disebabkan oleh kecuaiannya mereka itu sendiri. Selain daripada itu, bagi menambah keanggotaan pegawai-pegawai Majlis Keselamatan Jalanraya, pihak Kerajaan telah meluluskan empat jawatan. Pegawai-pegawai yang berkenaan akan ditempatkan di kawasan utara, kawasan tengah, kawasan selatan dan kawasan timur iaitu sebagai Pegawai-pegawai Kawasan (Regional Officers) bagi menguatkan lagi aktiviti-aktiviti keselamatan jalanraya. Adalah menjadi harapan supaya angka kemalangan jalanraya dapat dikurangkan daripada 5—8 bagi tiap-tiap 10,000 kenderaan kepada 5 bagi tiap-tiap 10,000 kenderaan di masa-masa akan datang, sepertimana yang saya nyatakan, sebahagian besar daripada undang-undang adalah disebabkan oleh manusia sendiri dan di sini sukalah saya membantah dengan sekeras-kerasnya apa yang telah diperkatakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Petaling dan Bukit Bendera sebentar tadi mengatakan bahawa Kementerian Pengangkutan, khasnya Yang Berhormat Menteri dan juga pegawai-pegawai Kementerian serta juga pihak Keretapi Tanah Melayu, tidak menjalankan tanggungjawab mereka sepenuhnya. Ini adalah satu tuduhan yang tidak berasas oleh kerana pihak Kerajaan telah, sedang dan akan mengambil langkah-langkah yang tertentu bagi menjaga keselamatan pengguna-pengguna keretapi dan juga orang-orang yang melintasi jalan-jalan keretapi.

Di antara langkah-langkah yang dijalankan bagi menjaga keselamatan orang-orang yang melintasi jalan-jalan keretapi termasuklah membina lintasan rata bergate dan berpalang, juga mengadakan papan-papan tanda dengan jarak yang sesuai dan mudah dipandang di kawasan lintasan rata terbuka. Di samping itu memberi penerangan melalui radio dan televisyen mengenai bahayanya seseorang itu melintasi atau memasuki kawasan jalan keretapi, iaitu setimpal dengan usaha yang dibuat oleh Majlis Keselamatan Jalanraya untuk memberi pengajaran kepada

pihak-pihak awam, supaya mereka tidak dengan sewenang-wenangnya menggunakan jalan-jalan keretapi ini sebagai tempat berbual-bual, tempat mengambil angin dan juga untuk mereka menggunakannya sebagai lalulintas. Pihak keretapi Tanah Melayu, bukan sahaja disebabkan kemalangan-kemalangan yang telah berlaku, tetapi atas daya usahanya sendiri telah membuat rancangan bagi menukar semua lintasan rata terbuka di seluruh rangkaian Keretapi Tanah Melayu kepada lintasan bergate ataupun berjambatan. Pihak KTM dan Jabatan Kerjaraya sentiasa berhubung rapat bagi melaksanakan projek-projek yang telah ditetapkan, iaitu mengikut keutamaan. Peruntukan sebanyak \$5 juta telahpun diperolehi bagi maksud ini dan di antara tempat-tempat yang telah diperbuat gate lintasan termasuklah di antara Segamat dan Genuang dan juga seperti yang disebutkan tadi, iaitu di Pasir Mas yang ada dua gate keretapi No. TT 310/81 dan TT 312/12 yang masing-masing akan siap dalam bulan Disember 1981 dan bulan Februari tahun 1982. Ini bermaknalah bahawa selama ini pihak Keretapi Tanah Melayu khasnya Kementerian Pengangkutan dan juga Yang Berhormat Menteri serta pegawai-pegawai kanak, memang sentiasa memikirkan masalah keselamatan dan mengatasi dengan seberapa boleh yang kita dapat.

Tuan Pengerusi, mengenai kemalangan yang berlaku di Permatang Tinggi pada 27hb November 1981, suka saya menyatakan bahawa mengikut saksi-saksi yang pada kebetulannya berada di situ semasa pelanggaran tersebut berlaku, termasuk tiga orang anggota-anggota polis, menyatakan bahawa bas yang terlibat telah tidak berhenti di lintasan terbuka di Permatang Tinggi malah telah meneruskan perjalanan hingga dilanggar oleh train yang berkenaan. Pada kebiasaannya, pemandu-pemandu dikehendaki berhenti sebelum melintasi mana-mana lintasan awam terbuka. Selain daripada itu, pemandu-pemandu train yang melintasi lintasan awam terbuka adalah dimestikan memberi syarat-syarat tertentu, terutamanya membunyikan wisel bertalu-talu, iaitu mulai daripada jarak suku batu daripada lintasan yang berkenaan. Mengikut penyiasatan yang telah dijalankan daripada

pemandu train yang berkenaan, beliau telah membunyikan wisel bertalu-talu dan oleh kerana tidak ada jalan lain lagi tidaklah dapat pemandu yang berkenaan mengelakkan kemalangan berlaku di kawasan yang berkenaan.

Kerajaan memang sangat-sangat bersimpati dengan keadaan sedemikian dan selain daripada saya sendiri yang telah membuat lawatan ke tempat yang berkenaan oleh kerana pada masa itu Yang Berhormat Menteri berada di luar negeri, Pegawai-pegawai kanan daripada Kementerian dan Keretapi Tanah Melayu telah berada di tempat yang berkenaan seberapa cepat yang boleh. Yang Berhormat Menteri telah dapat melawat tempat yang berkenaan semalam, iaitu pada 30hb November 1981. Adakah tindakan-tindakan yang diambil oleh semua pihak yang berkenaan ini satu tindakan yang tidak bertanggungjawab seperti yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Bukit Bendera dan juga Petaling tadi. Barangkali Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian sebagaimana yang saya perkatikan sebentar tadi dapat menilai tugas-tugas dan tanggungjawab kami yang sebenarnya dan ini akan kami teruskan dan tidak akan gentar dengan apa juga tomanan dan tuduhan yang diperbuat oleh parti pembangkang khasnya ahli-ahli dari DAP.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat dari Padang Rengas telah juga menimbulkan perkara-perkara mengenai kekurangan kakitangan, iaitu di kawasan pagar keretapi Padang Rengas yang berkenaan cuma pada masa ini mempunyai tiga orang kakitangan. Saya akan menyiasat perkara ini dan mengambil tindakan yang sewajarnya. Begitu jugalah masalah berkenaan dengan kecuaian pemandu-pemandu lori yang melibatkan cermin-cermin kereta pecah dan sebagainya oleh lori-lori yang membawa batu, pasir dan lain-lain. Suka saya menyatakan bahawa peraturan sudahpun ada bahawa tiap-tiap lori yang membawa bahan-bahan binaan seperti sekali pasir, batu, tanah merah dan lain-lain hendaklah ditutup sepenuhnya supaya mengelakkan perkara-perkara seperti yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat itu tidak berlaku dan Kerajaan akan mengambil tindakan yang sewajarnya terhadap

pemandu-pemandu lori yang berkenaan jika tidak mematuhi syarat yang ditetapkan.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat dari Padang Rengas juga menyentuh berkenaan dengan kesukaran untuk mendapatkan lesen-lesen memandu bagi pemandu-pemandu motosikal dan telah meminta supaya Kerajaan mengurangkan sedikit sebanyak mutu ujian yang dijalankan oleh pihak Kerajaan kepada mereka yang ingin mendapatkan lesen-lesen. Sukalah saya menyatakan di sini bahawa walaupun pihak Kerajaan bersimpati dengan keadaan ini dan akan menimbang saranan Ahli Yang Berhormat itu, tetapi kita berbalik kepada masalah-masalah yang berkaitan dengan keselamatan jalanraya sebentar tadi dan Kerajaan tidak dapat melonggarkan syarat-syarat yang berkenaan kalau ini akan melibatkan keselamatan pemandu dan juga pengguna-pengguna jalanraya pada keseluruhannya. Walaupun demikian, perkara ini diambil perhatian oleh Kementerian saya.

Tuan Pengerusi, sekianlah sahaja yang dapat saya ulas mengenai perkara-perkara yang telah ditimbulkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat sebentar tadi dan saya lagi sekali mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Tanjong Karang dan Padang Rengas yang telah mengemukakan cadangan-cadangan yang mana boleh diambil perhatian oleh Pihak Kementerian dan saya berharap bahawa Ahli-ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya dan juga Bukit Bendera akan membawa isu-isu lain yang lebih mustahak lagi untuk dibangkitkan di masa-masa yang akan datang.

Dengan ini, Tuan Pengerusi, saya memohon bahawa peruntukan Anggaran Belanja Mengurus berjumlah \$97,930,610 di bawah Anggaran Belanja Mengurus dijadikan sebahagian daripada Jadual dan Anggaran Pembangunan sebanyak \$771,946,045 di bawah Anggaran Pembangunan bagi Kementerian Pengangkutan diluluskan.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah bahawa wang sejumlah \$4,165,400 untuk Maksud B. 52; \$10,211,500 untuk Maksud B. 53; \$13,722,300 untuk Maksud B. 54; \$10 untuk

Maksud B. 55; \$20,262,900 untuk Maksud B. 56; \$14,299,600 untuk Maksud B. 57 dan \$35,311,900 untuk Maksud B. 58 di bawah Kementerian Pengangkutan jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak \$4,165,400 untuk Maksud B. 52; \$10,211,500 untuk Maksud B. 53; \$13,722,300 untuk Maksud B. 54; \$10 untuk Maksud B. 55; \$20,262,900 untuk Maksud B. 56; \$14,299,600 untuk Maksud B. 57 dan \$35,311,900 untuk Maksud B. 58 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Begitu juga soalnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$473,089,010 yang disebutkan dalam Maksud P. 52; \$11,309,080 untuk Maksud P. 53; \$14,821,149 untuk Maksud P. 54; \$144,875,986 untuk Maksud P. 55; \$128,703,010 untuk Maksud-P. 56; \$4,953,020 untuk Maksud P. 57 dan \$24,194,790 untuk Maksud P. 58 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1982 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak \$473,089,010 untuk Maksud P. 52; \$11,309,080 untuk Maksud P. 53; \$14,821,149 untuk Maksud P. 54; \$114,875,986 untuk Maksud P. 55; \$128,703,010 untuk Maksud P. 56; \$4,953,020 untuk Maksud P. 57 dan \$24,194,790 untuk Maksud P. 58 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1982 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak \$473,089,010 untuk Maksud P. 52; \$11,309,080 untuk Maksud P. 53; \$14,821,149 untuk Maksud P. 54; \$114,875,986 untuk Maksud P. 55; \$128,703,010 untuk Maksud P. 56; \$4,953,020 untuk Maksud P. 57 dan \$24,194,790 untuk Maksud P. 58 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan, 1982.

Maksud B. 62 (Jadual)—

Maksud P. 62 (Anggaran Pembangunan, 1982)—

Tuan Pengerusi: Sekarang ini Maksud B. 62 berjumlah \$49,086,900 dan Maksud P. 62 berjumlah \$15,918,210 di bawah Kementerian Kebajikan Am terbuka untuk dibahas.

Oleh kerana tidak ada perbincangan dan Yang Berhormat Menteri tidak perlu menjawab, maka masalahnya ialah bahawa wang sejumlah \$49,086,900 untuk Maksud B. 62 di bawah Kementerian Kebajikan Am jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$49,086,900 untuk Maksud B. 62 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Begitu juga soalnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$15,918,210 yang disebutkan dalam Maksud P. 62 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1982 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan dan disetujukan.

Wang sebanyak \$15,918,210 untuk Maksud P. 62 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan, 1982.

Maksud B. 63 (Jadual)—

Maksud P. 63 (Anggaran Pembangunan, 1982)—

Tuan Pengerusi: Sekarang ini Maksud B. 63 dan Maksud P. 63 di bawah Kementerian Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam terbuka untuk dibahas. Ahli Yang Berhormat dari Gerik.

7.55 mlm.

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali (Gerik): Tuan Pengerusi, saya bangun untuk mengambil bahagian di dalam perbincangan peruntukan yang diminta oleh Kementerian Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam. Dalam membicarakan peruntukan yang diminta oleh Kementerian

ini, Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh Maksud B. 63, Butiran 1100, Program (2) Jalan dan Jambatan-jambatan, Program (4) Bangunan-bangunan dan P. 63, Butiran (6) berkenaan dengan Jalan Kuala Kangsar ke Gerik, Gerik ke Keroh dan juga jalan iaitu Melebar dan Memperbaiki Jalan Kuala Kangsar/Gerik.

Tuan Pengerusi: Muka surat berapa Yang Berhormat?

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Muka surat 597, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Butiran berapa?

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Butiran (6) (viii) Memperlebar dan Memperbaiki Jalan Kuala Kangsar/Gerik.

Tuan Pengerusi, dalam menyentuh berkenaan dengan Kementerian ini, saya sukalah memaklumkan iaitu pihak Kementerian ini telahpun meluluskan satu peruntukan iaitu membina sebuah jambatan untuk menyeberangi Sungai Perak dalam kawasan Parlimen Gerik. Apabila satu-satu projek yang besar begini diluluskan, selalunya projek-projek ini juga umpamanya projek jalan dan juga projek-projek jambatan selalunya projek-projek ini bermaksud untuk membawa pembangunan di kawasan-kawasan yang belum membangun, membawa pembangunan ke kawasan-kawasan di luar bandar. Dan dengan adanya jalan-jalan dan juga jambatan-jambatan ini, kita berharap kawasan-kawasan yang hari ini belum membangun akan dapat kita bangunkan. Kawasan-kawasan hari ini yang terletak di kawasan-kawasan luar bandar yang begitu mundur akan dapat kita baiki peningkatan hidup penduduk-penduduk di kawasan ini. Oleh itu Tuan Pengerusi, menyentuh berkenaan dengan jambatan iaitu Butiran 1100, Program (2) Jalan-jalan dan Jambatan-jambatan, saya suka menyatakan bahawa pihak Kementerian telahpun meluluskan

Tuan Pengerusi: Muka surat berapa Yang Berhormat?

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Muka surat 593, B. 63, Butiran 1100, Program (2) Jalan dan Jambatan.

Tuan Pengerusi, oleh kerana Kementerian ini telahpun meluluskan jambatan ini dan hari ini satu kajian sedang dijalankan oleh Kementerian ini untuk menempatkan jambatan ini di kawasan-kawasan yang tertentu, jadi saya sukalah mencadangkan supaya jambatan yang telahpun diluluskan di Gerik ini diletakkan di antara Bukit Sapi dengan Padang Gerus iaitu di antara satu kawasan pendudukan orang-orang Melayu dengan satu kawasan pendudukan kampung baru Cina iaitu Kampung Baru Padang Gerus supaya jambatan ini dapat menyalinkan rasa persefahaman di antara dua penduduk yang besar di negara kita ini iaitu orang-orang Melayu dan juga orang-orang Tionghua.

Kita berharap dengan adanya jambatan ini maka kawasan-kawasan di sekitar Sungai Perak ini akan dapat kita bangunkan. Oleh kerana hari ini kalau kita hendak pergi daripada Ipoh ke Gerik, kita terpaksa melalui Jambatan Iskandariah tetapi dengan adanya jambatan yang baharu ini maka seseorang yang hendak pergi daripada Ipoh ke Gerik mereka boleh daripada Ipoh ke Sungai Siput, terus ke Lasa dan kita akan dapat membangunkan tiga buah kampung Melayu yang besar dipinggir Sungai Perak. Kita berharap juga dengan adanya jambatan ini keselamatan kawasan ini juga dapat kita kawal. Oleh kerana kawasan-kawasan yang hendak, kita bukakan ini merupakan kawasan-kawasan keselamatan iaitu Sungai Siput, Lasa, Bukit Sapi, Kampung Beng, Luwat dan sebagainya merupakan kawasan keselamatan.

Hari ini kita telah membina satu projek yang besar iaitu Lebuhraya Timur/Barat daripada Kelantan ke Perak, daripada Jeli ke Gerik kerana kita hendak mengadakan satu kawasan kawalan keselamatan yang baik di kawasan-kawasan ini. Dan saya percaya dengan adanya jambatan ini, dengan adanya pembukaan kawasan-kawasan ini, kita juga dapat menampung keselamatan di Kawasan Gua Musang dan sebagainya. Hari ini Kerajaan telahpun meluluskan satu peruntukan yang besar untuk membina Lebuhraya daripada Sungai Siput ke Gua Musang. Saya percaya dengan adanya pembukaan kawasan-kawasan ini maka

keadaan keselamatan di kawasan ini juga dapat kita jamin.

Tuan Pengerusi, dalam menyentuh berkenaan dengan projek ini juga, saya sukalah menyatakan bahawa oleh kerana kawasan-kawasan yang hendak dilalui oleh projek ini oleh kerana apabila kita mengadakan jambatan menyeberangi Sungai Perak di kawasan ini kita akan dapat membuka kawasan-kawasan di antara Sungai Siput ke Gerik. Dan oleh kerana kawasan-kawasan ini sebagaimana saya katakan tadi merupakan kawasan-kawasan keselamatan maka sudah tentulah oleh kerana kita dapat menempatkan beberapa kampung-kampung tersusun kita dapat membuka kawasan-kawasan FELDA kita dapat membuka kawasan-kawasan mini estet dan sebagainya, maka kawasan-kawasan ini akan membangun. Dan oleh kerana hari ini kawasan-kawasan ini hanya didiami oleh orang-orang Melayu secara berkelompok sahaja maka kawasan-kawasan ini dapat kita tempatkan penduduk-penduduk dengan begitu ramai sekali. Saya percaya dengan adanya penduduk-penduduk mendiami kawasan-kawasan ini sebagaimana saya katakan tadi kawasan-kawasan ini boleh kita tingkatkan lagi daripada segi keselamatan dan sebagainya.

Tuan Pengerusi, saya juga ingin menyentuh berkenaan dengan Maksud P. 63, Butiran (6) Memperlebar dan Memperbaiki lagi Jalan Kuala Kangsar/Gerik.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat banyak lagi hendak berucap?

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Sedikit lagi, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Saya harap Yang Berhormat boleh sambung esok. Masa sudah cukup.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua: Mesyuarat ini ditangguhkan sampai jam 2.30 petang esok, hari Rabu, 2hb Disember, 1981.

Dewan ditangguhkan pada pukul 8.00 malam.